

KOOSTÖÖ TABEL

SEIS 20.03.2022

Kiili valla üldplaneeringu kohta laekunud ettepanekud ja valla seisukoht ettepanekute osas.

SISUKORD

1. MINISTEERIUMID.....	4
Kaitseministeerium.....	4
Maaeluministeerium.....	5
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.....	9
Keskkonnaministeerium.....	10
2. AMETID.....	13
Keskkonnaamet.....	13
Maa-amet.....	17
Transpordiamet.....	24
Lennuamet.....	24
Maanteeamet.....	24
Muinsuskaitseamet.....	31
Põllumajandusamet.....	36
Päästeamet.....	36
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.....	36
Terviseamet.....	36
3. OMAVALITSUSED.....	41
Saku Vallavalitsus.....	41
Rae Vallavalitsus.....	41
Kose Vallavalitsus.....	42

Tallinna Linnavalitsus / Linnaplaneerimise Amet.....	43
4. TARISTU JA AVALIKE TEENUSTE VALDAJAD.....	43
Kiili KVH.....	43
Elering AS.....	43
Elektrilevi OÜ.....	43
Telia Eesti AS.....	43
Elisa Eesti AS.....	43
Tele2 Eesti Aktsiaselts.....	43
Eesti Lairiba Arenduse AS.....	43
AS Connecto Eesti.....	43
OÜ Rail Baltic Estonia.....	43
5. MUUD ETTEVÕTTED JA ASUTUSED.....	44
TÜ Energiaühistu.....	45
Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK).....	45
6. KOHALIKUD HUVIGRUPID, ÜHENDUSED, ELANIKUD JM.....	46
MTÜ Kodukant Harjumaa.....	46
MTÜ Kangru Küla Selts.....	46
MTÜ Sõmerlased.....	47
Kiili spordiklubi.....	48
Kiili Ettevõtjate Liit.....	48
Anni, K. - Lähtse küla elanikud.....	49
Arakas, E.....	53
Aug, J.....	58
Grusdam, I.....	58
Eesti Tõukari OÜ.....	59

Ingka Investments Estonia OÜ ja Haanja Forests OÜ.....	64
Jaago, H. ja T.....	64
Järv, A.....	66
Kaal, V.....	66
Kassarits, T.....	68
Laurits, M.....	71
Loigu, O.....	72
Madisson, V.....	72
Mälton, T.....	73
Mikomägi, I.....	73
Roosileht, M.....	78
Roosaar, K.....	82
Siimon, I.....	83
Vihandi, A.....	84
Unt, M.....	85
OÜ ScanBalt Trucks.....	86
Tegova, P.....	87
AMTeam OÜ.....	88
7. JÄRELEVALVE.....	90
Rahandusministeerium.....	90

Nr	Osapool	Kirja kuupäev ja nr	Ettepanek Ettepanekuid on vajadusel lühendatud.	Omavalitsuse seisukoht
	MINISTEERIU MID			
	Kaitseministeerium	ESKIIS 30.12.2020 nr 12-3/20/3696	Kiili valla üldplaneeringu koostamiseks ja keskkonnamõju strateegiliseks hindamiseks on Kaitseministeerium esitanud oma ettepanekud kirjadega 23.10.2018 nr 12-1/18/4188 ja 18.06.2019 nr 12-3/19/2081. Mõned nimetatud ettepanekute aluseks olnud asjaolud on tänaseks muutunud, mistõttu palume üldplaneeringu koostamisel arvestada järgmiste märkustega. 1. Palume korrigeerida seletuskirjas riigikaitse ehitise Männiku harjutusvälja kohta märgitud. Praegu on seletuskirja punktis 6.6. „Riigikaitse objektid“ kirjas, et Männiku harjutusväli asub osaliselt Kiili vallas. Kuna Kiili valla ja Saku valla piiri on muudetud, siis selle tulemusel asub riigikaitse ehitise Männiku harjutusväli ainult Saku valla territooriumil. Kiili valla Luige aleviku, Kangru aleviku ja Sausti küla territooriumile ulatub riigikaitse ehitise Männiku harjutusvälja piiranguvöönd. Piiranguvööndi ruumikuju on õigesti märgitud üldplaneeringu eelnõu joonisel „Väärtused ja piirangud“. Palume seda õigesti kajastada ka üldplaneeringu seletuskirjas.	1. Arvestatud ja täiendused sisse viidud.
			2. Palume keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande punktist 4.5.2.3 eemaldada tekst Männiku harjutusvälja arenduste kohta, sest tegemist on vananenud ning praeguseks ajaks ebatäpse informatsiooniga.	1. Arvestatud. Männiku harjutusvälja arengute osas konsulteeriti Kaitseministeeriumiga ja KSH vastavat peatükki korrigeeriti.
		LÄHTESEISUKOH AD – 23.10.2018 nr 12-1/18/4188	1. Üldplaneeringu lähteseisukohtade lisateemade peatükis on kirjutatud: „Arvestada tuleb Männiku harjutusvälja arendusprogrammiga, mille kohaselt on kavas välja ehitada harjutusvälja lõuna- ja keskosa ehitised, mille tulemusena võib suurendada Kiili vallas leviv müratase. Seada vajalikud leevendusmeetmed ning nõuded detailplaneeringute ja ehitusprojektide koostamiseks selle mõjualas.“.	1. LS täiendatud. Põhimõtet ÜPs arvestatud.

			Palume lõiku täiendada ja lisada, et Kiili valla territooriumil asub osaliselt ka riigikaitse ehitise Männiku harjutusväli. Samuti jääb valla territooriumile osaliselt Männiku harjutusvälja piiranguvöönd, mille ulatus linnades, alevikes ja alevites on 300 m ja külades 2000 m. Arvestada tuleb Männiku harjutusväljaga ning ka selle arendusprogrammiga. Samuti teeme ettepaneku sõnastada lisateemade peatüki neljanda punkti teine lause järgmiselt: „Detailplaneeringute ja ehitusprojektide koostamisel Männiku harjutusvälja piiranguvööndis tuleb ette näha vastavate leevendusmeetmete rakendamine arendajate ja kinnistute omanike poolt.“	
			2. Veel palume Kiili valla üldplaneeringus käsitleda ja arvestada erinevaid riigikaitse ehitise teemasid ja üldtingimusi (tingimused on toodud kirjas). Kaitseministeerium on Teie soovi korral valmis edastama riigikaitse ehitise kaardikihi.	2.Asjakohased tingimused kajastuvad ÜPs.
Maaeluministeerium	ESKIIS 23.12.2020 nr 4.1-5/1422-3	1a. Keskendume oma seisukoha kujundamisel eelkõige väärtusliku põllumajandusmaa ja selle kaitse- ja kasutustingimuste määramisega seotud küsimustele. Anname teada, et 17. detsembril k.a esitas Vabariigi Valitsus väärtuslikku põllumajandusmaad käsitleva seaduse eelnõu (Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse muutmise ning sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu, edaspidi selles kirjas seaduse eelnõu) Riigikogule (elnõude infosüsteemis EIS nr 20-0226/08). Selleks, et tagada üldplaneeringus väärtuslike põllumajandusmaade ja nende kaitse- ja kasutustingimuste osas selline lõpptulemus, mis ei erineks seaduse eelnõus kavandatust, soovime lähtuda selles eelnõus kavandatud mõistetest ja põhimõtetest. Maaeluministeerium esitab oma seisukohad ja arvamused kooskõlas nimetatud eelnõus toodud põhimõtetega.	1a.Eelnõu on koostatud vaid riiklike huve silmas pidades, arvestamata piirkondlike erinevusi ning Kiili valla eripäradega. Oleme seisukohal, et VPM temaatikale tuleb läheneda asukohapõhiselt ning konkreetsete olukorra asjaolusid arvesse võttes. Mistõttu näeme, et vajalik on asukohapõhine kaalutusotsus ning oleme ÜPs toodud tingimused sellest lähtuvalt koostanud. Oleme võtnud Teie poolt nimetatud määruse aluseks, kuid tingimusi Kiili valla kontekstis ja vajadustest lähtuvalt täpsustanud.	
		1b. Eskiislahenduse jaotises 3.2 „Hajaasustusala“ toodud tingimustest ning üldplaneeringuga määratud juhtotstarbe ja kavandatava sihtotstarbe üldisi omavahelisi seoseid väljendavast tabelist 2 järeldub, et põllumajandusmaa, sealhulgas väärtusliku	1b. Hajaasustus, kus üldjuhul põllumajandusmaad sh VPM alad paiknevad on üldjuhul maakasutuse otstarvetega katmata, sest see on väljakujunenud ÜPde praktika. KOVil peab säilima võimalus igakordselt kaaluda, kas	

		põllumajandusmaa, kohta ei ole kavandatud määrata põllumajandusmaa sihtotstarbelist kasutamist tagavat juhtotstarvet. Eskiislahenduse jaotises 4.13 „Väärtuslik põllumajandusmaa“ toodu kohaselt on väärtuslike põllumajandusmaade määramisel võetud aluseks Harju maakonnaplaneering 2030+. Selle põhjal käsitletakse väärtuslikena hajaasustuses paiknevaid üle kahe hektari suuruseid põllumassiive, mille mullaviljakuse boniteet on Harju maakonna keskmisega võrdne (39 hindepunkti) ja sellest kõrgem ning märgitud, et väärtusliku põllumajandusmaa kaardikiht on üldplaneeringus informatiivne ja seda võib kaalutletud asjaolude ilmnemisel täpsustada vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse vajadustele. Samas jaotises on seatud tingimus, et väärtuslikku põllumajandusmaad kasutatakse üldjuhul Põllumajanduslikuks tegevuseks ning uut hoonestust ei ole soovitatav sinna rajada. Need alad tuleb säilitada võimalusel avatud maastikuna ja/või põllumajanduslikus kasutuses, nende alade metsastamine vm maastiku avatust kaotav tegevus peab olema põhjendatud ja läbi kaalutud. Meie arvates annab selline lähenemine laialdased võimalused väärtusliku põllumajandusmaa kaitsetingimusi eirata või nendega mitte arvestada. Maaeluministeerium leiab, et Kiili valla üldplaneeringus väärtusliku põllumajandusmaa kohta seatud kaitsetingimused ei ole piisavad ning nende kaudu ei ole tagatud väärtuslike põllumajandusmaade säilimine ja kaitse. Maaeluministeeriumi arvates tuleks üldplaneeringuga määrata väärtusliku põllumajandusmaa kohta põllumajandusmaa sihtotstarbelist kasutust tagav maakasutuse juhtotstarve ning võimalikult üheselt mõistetavad juhud ja asjaolud, mille korral kohaliku omavalitsuse üksus võib kaaluda selle hõlmamist muul otstarbel kui selle põllumajanduslik kasutus. Lisaks soovitage üldplaneeringuga seatavate tingimuste puhul kasutada kindlat kõneviisi ning vältida nõ ebamäärasust ja mitmeti mõistmist põhjustada võivaid mõisteid nagu „üldjuhul“, „ei ole soovitatav“ jms.	antud asukohas on mõistlikum säilitada VPM ala vm uusi arenguid võimaldav tegevus. Need toimingud peaksid olema võimalikult paindlikud ja väheste bürokraatiata, seetõttu pole mõistlik VPM aladele määrata ÜPga juhtotstarvet.
--	--	---	--

		2. KSH aruande eelnõu jaotises 4.3.1 „Mõju põllumajandusmaadele“ on märgitud, et üldplaneeringu koostamise käigus on väärtusliku põllumajandusmaa kaardikihti täpsustatud kohalikest vajadustest ja ruumilisest arengust lähtuvalt ning väärtuslik põllumajandusmaa on arvatud välja olemasolevatelt ja kavandatavatelt maa-aladelt, mille juhtotstarbeks ei ole maatulundusmaa. Keskkonnamõju hindaja märgib, et Kiili valla puhul on väärtuslike põllumajandusmaade ja olemasolevate ning perspektiivsete arengualade (potentsiaalsete elamu- ja tootmisalade) kattuvus suur. Kiili puhul on tegu Tallinna linna ääremaaga, kus arendussurve on kõrge, kusjuures ka praegused elamurajoonid on kujunenud suuresti väärtusliku põllumajandusmaa arvelt. KSH aruande eelnõus ei ole esitatud väärtusliku põllumajandusmaa kaitsemeetmete tõhususe kohta järeldusi ja mõjusid. Küll on aga hindaja toonud välja, et Maaeluministeeriumis koostamisel olevate vastavate õigusaktide jõustumisel tuleb edaspidi väärtuslike põllumajandusmaade kasutamistingimuste määramisel lähtuda kehtivast õigusruumist. Juhime tähelepanu ka KSH aruande eelnõu jaotises 4.3.1 olevatele ebatäpsustele: - väite, et väärtuslik põllumajandusmaa on arvatud välja olemasolevatelt ja kavandatavatelt maa-aladelt, mille juhtotstarbeks ei ole maatulundusmaa, puhul ei vasta viide maatulundusmaa juhtotstarbele eskiislahendusele, kuna selles ei ole maatulundusmaa juhtotstarvet kavandatud; - viide üldplaneeringu eskiislahenduse jaotisele 4.10 on ekslik (õige peaks olema viide jaotisele/peatükile 4.13).	2. VPM kihti täpsustame veel täiendavalt ning viime selgitused ÜP lahendusse sisse, täpsustame ka KSHd vastavalt.
		3. Väärtuslikud põllumajandusmaad on kantud väärtusi ja piiranguid kajastavale kaardile. Maaeluministeeriumi poolt nimetatud kaardi alusel tehtud analüüsi kohaselt kavandatakse Kiili vallas määrata väärtuslikuks põllumajandusmaaks u 2000 hektarit. Põllumajandusuuringute Keskuse (PMK) poolt välja töötatud põllumajandusmaa massiive, sealhulgas väärtuslikke põllumajandusmaid, kajastava esialgse kaardikihi andmetel (2017. aasta andmed) on Kiili vallas väärtuslikke	3. Täpsustame VPM alade kihti täiendavalt ning lõikame sellest välja tiheasustusalad ning muud alad, kuhu on juhtotstarbed määratud, mis VPM alaga ei sobitu. Näiteks kehtivate planeeringute järgi ette nähtud hoonestatavate alade puhul, mille elluviimist vald soovib, on asjakohane VPM aladega kattuvus likvideerida. Täpsustamine on vajalik, et võimaldada valla poolt soovitud arengute elluviimist.

		põllumajandusmaid u 1870 hektarit. Maaeluministeeriumi analüüsist nähtub, et üldplaneeringuga on kavandatud väärtuslikust põllumajandusmaast hõlmata muul otstarbel u 290 hektarit ja samas määrata väärtuslikuks põllumajandusmaaks u 400 hektarit keskmisest madalama viljakusega põllumajandusmaad ja alla kahe hektari suuruseid massiive, mille boniteet on küll keskmisest kõrgem, kuid mis seaduse eelnõu kohaselt ei ole väärtuslikud põllumajandusmaad. Kuna tegemist on meiepoolse esialgse analüüsiga ning arvestades võimalike maakasutuse muutustega, millega PMK poolt välja töötatud esialgsel kaardikihil ei pruugi olla arvestatud, soovitame üldplaneeringu koostajatel analüüsida kaardiandmete vastavust eelnõus kavandatud põhimõtetega ja eeltoodud analüüsi tulemustega. Selleks, et hinnata, kas keskmisest viljakama põllumajandusmaa hõlmamine muul otstarbel kui selle põllumajanduslik kasutus on vajalik ja põhjendatud, tuleks üldplaneeringus sellega seotud avalikku huvi, mis kaalub üles väärtusliku põllumajandusmaa säilitamise avaliku huvi, põhjalikult selgitada ja kaaluda.	Samuti on VPM kihile oma täiendused sisse viinud RMK, mis puudutab neile kuuluvaid alasid.
		4. Lisaks eeltoodule pöörame tähelepanu ka sademevee juhtimisega seotud küsimustele. Eskiislahenduse jaotises 5.2.3 „Sademevee kanalisatsioon“ on käsitletud sademeveesüsteemide arendamise põhimõtted. Sellest ajendatuna peame vajalikuks osutada tähelepanu maaparandusseaduse §-s 53 sätestatud maaparandussüsteemi lisavee juhtimist käsitlevatele õiguslikele põhimõtetele, sealhulgas maaparandushoiukulude tasumise alustele. Lisavee maaparandussüsteemi juhtimise korral suureneb maaparandussüsteemi hoiutööde maht ning sellega seotud hoiukulud. Selgitame, et maaparandusseaduse § 53 lõikes 9 on sätestatud, et kui selle maaparandussüsteemi, millesse lisavett juhitakse, ühishoiuks on moodustatud maaparandusühistu, osaleb maaparandussüsteemi lisavett juhtiv isik maaparandushoiukulude katmisel Põllumajandusameti määratud ulatuses. Muul juhul ehk olukorras, kus maaparandusühistut ei ole moodustatud,	4.Nõue tuleneb õigusaktist ning on ÜPst ülimuslik, mistõttu seda ÜPsse eraldi ei lisata.

			peab lisavett juhtiv isik korraldama maaparandushoiutööde eest tasumise muudel asjaõigusseadusest tulenevatel alustel. See tähendab, et igal juhul peaks isik, kes ehitustegevuse käigus või ehitamise tulemusena hakkab juhtima sadevett maaparandussüsteemi, teadma, et tal lasub kohustus tasuda lisavee juhtimisega kaasnevad maaparandushoiu kulud. Seda silmas pidades ning juhuks, kui sadevee juhtimiseks kavandatakse kasutada ka maaparandussüsteemi, peame õigeks, et kõnealuses jaotises käsitletakse ka lisavee maaparandussüsteemi juhtimisega seotud nõudeid.	
		LÄHTESEISUKOHAD – 31.10.2018 nr 4.1-5/2302-1	1. Maaeluministeerium, vaadanud läbi ja analüüsinud Kiili valla üldplaneeringu lähteseisukohad, nõustub dokumendis toodud seisukohtadega ja kiidab need heaks.	-
			2. Põllumajandusmaa massiivide ruumiandmete õigsuse tagamiseks ning planeeringumenetluses riikliku ja kohaliku tähtsusega väärtuslike põllumajandusmaade kaardistamisel palume teha koostööd Põllumajandusuuringute Keskuse ja Põllumajandusametiga, kelle ülesandeks on eelnõu kohaselt põllumajandusmaa massiivide ruumiandmete määramine ja riikliku tähtsusega väärtuslike põllumajandusmaid kehtestavate otsustuste tegemine.	2. Koostöö osapooled lisatud kaasatavate nimekirja.
			3. Palume üldplaneeringu koostajatel pöörata erilist tähelepanu väärtusliku põllumajandusmaa kui taastumatu loodusressursi kaitsemeetmetele (ehitamise, metsastamise ja sihtotstarbe muutmise piiramine). Kui neid kaitsemeetmeid põhimõttekindlalt rakendatakse, on sellel vaieldamatult oluline mõju kõrge viljakusega muldade pikaajalisele säilimisele ning selle kaudu kogu looduskeskkonnale ja meie tulevikule.	3. Tingimused on määratud tänaste teadmiste põhjal kohalikke olusid ning valla huve silmas pidades. Tingimused on määratud paindlikult, et võimaldada tulevikus VPM kihi täpsustamist ning erinevate kasutusviiside kaalumist.
	Majandus- ja Kommunikatsiooniministerium	ESKIIS 21.12.2020 nr 1.10-17/2020/6816-3	1. MKMil aruandele ettepanekuid ei ole. Küll on aga ettepanekud teinud Rail Baltic Estonia OÜ, kes on need saatnud otse Kiili Vallavalitsusele. Palume arvestada Rail Baltic Estonia OÜ	1. Teadmiseks võetud.

			15.11.2020 kirjas nr KV2020-109 tehtud ettepanekutega.	
		LÄHTESEISUKOHAD - 01.11.2018 nr 1.10-17/18-0459/9243	1.Palume arvestada Maanteeameti ettepanekutega.	1.Arvestatakse vastavalt ÜP vajadustele.
			2.MKM peab vajalikuks märkida, et võimalusel võiks üldplaneeringuga ette näha sobivad maa-alad taastuenergia tootmiseks (kodumajapidamise vajadustest suurema võimsusega ning ruumilise mõjuga päikesepargid, tuulepargid).	2. Tänase info alusel ei ole võimalik neid alasid Kiili valla piirkonnas ette näha. Kui MKMil on konkreetsed soovitusel ja ettepanekud, siis palume vastav metoodika meile esitada.
	Keskkonnaministeerium	ESKIIS 04.01.2021 nr 7-15/20/4896-3	1. Üldplaneeringu eskiisi joonisele nr 3. Tehniline taristu on märgitud Kangru alevikus asuvale Oda (katastritunnus 30501:001:0134) kinnisasjale perspektiivne tee. Lähtuvalt Kiili Vallavalitsuse 04.04.2019 taotlusest on läbi viidud vallale kuuluva Tamme-Kangru tee T9 ning riigile kuuluvate Poti ja Oda kinnisasjade osade vahetamine ja piiride muutmine eesmärgiga maakorralduse läbiviimise kaudu uus Tamme-Kangru tee ehitada otstarbekamasse asukohta. Lähtuvalt eeltoodust oleme seisukohal, et Oda kinnisasjale perspektiivse tee kavandamine endise Tamme-Kangru tee T9 kinnisasja asukohas ei ole põhjendatud.	1.Teeme täpsustuse ning võtame antud asukohas perspektiivse tee ära.
			2. Üldplaneeringu eskiisi seletuskirja peatükis 3.7.4. Puhke ja looduslik maa-ala (lk 21) on tingimusena välja toodud, et tagada tuleb kõrghaljastuse või metsa säilimine võimalikult suures mahus. Soovitame antud tingimuse sõnastust muuta või täpsustada, kuna ebaselgeks jääb kas tagamise nõue tähendab mingite tegevuste (näiteks metsa majandamine) keelamist. Teeme ettepaneku selgitada mida tähendab „võimalikult suures mahus“ ning mille järgi seda arvestatakse. Oleme seisukohal, et üldplaneeringuga kehtestatavad tingimused ja kitsendused peavad olema selgelt välja toodud, rakendatavad ja üheselt arusaadavad.	2.Tingimust on täpsustatud ning sõnastust muudetud üldisemaks: <i>Säilitada tuleb ala looduslik ilme</i> . Täpsemad lahendused ning vajadused otsustatakse iga olukorra ning kohapõhiselt.
			3. Üldplaneeringu eskiisi seletuskirja peatükis 4.10. Rohevõrgustik (lk 29) on kirjas, et „rohevõrgustiku metsades raiumisel tuleb eelistada valikraie printsiipi“. Esmalt soovime juhtida Teie tähelepanu sellele, et raieviise on metsaseaduse (edaspidi MS) alusel väga erinevaid, millel igal ühel on oma metsakasvatustlik taust ja vajadus (MS §	3.Oleme tingimuste sõnastust täpsustanud ning täpsemat raieviisi rohevõrgustikus hetkel ÜP-ga ei reguleeri.

			28). Tingimuse praegusest sõnastusest võib aru saada, et peale valikraie on muud raieviisid rohevõrgustiku metsades keelatud. Oleme seisukohal, et sellise kasutustingimuse rakendamine ei ole põhjendatud ega vajalik, kuna piirab oluliselt võimalusi metsade säästvaks majandamiseks ja kasvatamiseks (sh hooldusraiate tegemiseks). Seatav tingimus ei ole antud juhul piisavalt läbi analüüsitud (sh rakendatavus), kaalutletud ega põhjendatud. Sealjuures peab arvestama, et valikraie tegemise kaudu püsimeetsanduse põhimõtete rakendamine eeldab põhjalikku metsanduslikku teadmist ning praktilist kogemust. Alal kasvavate puistute iseloom (liigiline koosseis ja struktuur, mullastik, veerežiim) määrab suuresti ära valikraiate kasutamise ulatuse ja võimalikkuse. Samuti tuleb arvestada seda, et igal pool ei pruugi püsimeetsanduse rakendamine olla kooskõlas alade kaitse- või asutuseesmärkidega.	
			4. Üldplaneeringu eskiisi seletuskirja peatükis 4.12. Mets (lk 30-31) on välja toodud metsanduse ning metsa majandamisega seotud tingimusi. Samuti on antud teemat käsitletud KSH aruande eelnõu peatükis 4.3.2. Mõju metsa-aladele (lk 53-54). Peatükkide sisu jääb aga mõnevõrra segaseks, kuna mitmeid teemasid on käsitletud paralleelselt ning segamini. Näiteks käsitletakse KSH aruande eelnõus asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks lageraie tegemisel langi suurusele ja raievanusele piirangute seadmist. See üldplaneeringu ülesanne on reguleeritud PlanS § 75 lõike 1 punkt 21 alusel. Juhime Teie tähelepanu sellele, et kehtiva MS § 23 1 alusel saab PlanS § 75 lõike 1 punktis 21 kirjeldatud piirangut kehtestada üksnes kokkuleppel maaomanikuga. See tähendab, et vastavad kokkulepped tuleb sõlmida vastuvõtmisele eelneva planeeringu koostamise perioodi jooksul, sest vastuvõtmisega kinnitab kohaliku omavalitsuse volikogu, et üldplaneering vastab õigusaktidele (PlanS § 86 lõige 2). Samuti tuuakse peatükis välja mõiste „kõrgendatud avaliku huviga metsaalad“. Just KSH aruande eelnõus tehakse ettepanek, et KAH metsaaladeks	4. Oleme metsa ptk täiendanud ja täpsustanud. Väärtuslikud metsa-alad oleme määranud erinevate ÜP ülesannete alusel, kuna nimetatud metsadel on eriliimelisi väärtuseid. Täpsemaid tingimusi raieviisile me hetkel seadnud ei ole, need lepitakse hiljem raie kavandamise etapis kokku. Koostööd maaomanikega teeme ÜP raames.

			võib pidada Kangru, Luige ja Kiili vahetu ümbruse metsaalasid. Jääb ebaselgeks, millisest PlanS sätestatud üldplaneeringu ülesannetest tulenevalt on alad määratud või soovitakse määrata – kas PlanS § 75 lõike 1 punkt 20 alusel, mis käsitleb puhke- ja virgestusalade asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramist (üldplaneeringu eskiisi maakasutuse kaardil märgitud alad kui puhke ja looduslik maa-ala). Leiame, et selle võiks selgemalt välja tuua. Märgime, et KAH alade kontseptsioon tuleneb täna Riigimetsa Majandamise Keskuse enda sisekorralduslikust regulatsioonist, mille järgi asuvad RMK hallatavatel maadel teatud alad, mille majandamisega kaasneb kõrgendatud avalik huvi.	
			5. KSH aruande eelnõu peatükis 4.3.2. Mõju metsa-aladele (lk 53-54) on kirjas, et „Probleemi teravdab asjaolu, et antud piirkonnas on tegu valdavalt ühevanuseliste männikutega. Antud metsatüübi raieküpseks saamisel majandatakse seda tavapäraselt uuendusraiega ehk tehakse lageraiet.“. Soovime juhtida Teie tähelepanu sellele, et uuendusraiet tehakse, et võimaldada metsa uuendamist või uuenemist ning selle hulka kuuluvad nii lage- ja turberaie.	5.Teadmiseks võetud
			6. Oleme seisukohal, et tingimuste või kitsenduste seadmisel tuleb KSH aruande eelnõus käsitleda seatavatest tingimustest või kitsendustest tulenevaid mõjusid keskkonnale, inimese tervisele ja heaolule, kultuuripärandile, varale vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 2 1 .	6.Otseseid kitsendusi me metsa-aladele seadnud ei ole, pigem on antud üldised põhimõtted koos vajaduse põhjendustega, mida täiendavalt mõju hindamise seisukohast täpsemalt käsitleda pole vaja. Vajalikud üldised aspektid on ÜPs tingimuse põhjenduste juures välja toodud.
			7. Üldplaneeringu eskiisi joonisele nr 3. Tehniline taristu on märgitud mitmeid tehnilise taristu objekte, mis pärinevad maakonnatasandi planeeringutest. Üldplaneeringu eskiisi seletuskirja peatükis 5.1.7. Raudtee on nendest käsitletud ainult Rail Baltic raudtee trassi koridori. Teeme ettepaneku käsitleda ka teisi objekte, kas vastava objektiga seotud teemavaldkonna peatükis või peatükis 6.7. Seosed maakonnaplaneeringuga ja selle täpsustamine.	7.Tehn.taristu infot kajastame vastavalt kättesaadavale infole. Kõik tehnovõrgu valdajad on ÜPsse kaasatud, kuid kui nende poolt sisend puudub, siis kajastame vastavat teemat muu arengudokumendi põhjal (arengukava, maakonnaplaneering vm). Kui objekt on kavandatud MP-ga ja sellest ei lähtu tingimusi ÜP kontekstis, siis ei ole seda infot ÜP-sse dubleeritud, kuna MP kehtib omaette dokumendina ning ÜP puhul on oluline just kohalik valla kontekst. Lisaks tuleb arvestada, et tehn.taristu teema üleüldse on ÜPs antud põhimõttelisena ning vajalikke

				objekte saab järgnevates etappides planeeringu või ehitusprojektiga täpsustada. ÜP ei pane tehn.taristu objekte kindlasse asukohta paika. Ptk-is 6.7 kajastame vaid olulisemaid teema valdkondi, mis omavad seoseid maakonnaplaneeringuga või täpsustavad seda.
			8. Juhime tähelepanu, et üldplaneeringu eskiisi seletuskirja peatükis 6.3. Müra ja õhusaaste (lk 47) peaks müra ja õhusaaste valdkonna tingimuste punktis 4 olema sõnastuse "ja muudele müratekitavatele aladele" asemel „ja muudele müratundlikele aladele“.	8.Täpsustatud.
	AMETID			
	Keskkonnaamet	ESKIIS 28.12.2020 nr 6-5/20/18746-2	1. Rohevõrgustiku üldistes tingimustes (lk 29) on toodud, et rohevõrgustiku metsades raiumisel tuleb eelistada valikraie printsiipi. Keskkonnaamet palub need põhimõtted lahti seletada. Lisaks palub Keskkonnaamet täpsustada, kas see on konkreetne tingimus või pigem soovitus (tingimuse korral ei saa lubada ega teostada tingimusega vastuolus olevaid raieid). Valikraie kui konkreetse raieliigi lubamise tingimused on sätestatud metsaseaduses ja looduskaitseaduses ning igas puistus seda teostada ei saa. Keskkonnaamet palub täpsustada ka seda, kas edaspidi peaks Keskkonnaamet metsateatiste menetlusel kuidagi raieid selle tingimuse alusel piirama?	1.Oleme täpsustanud tingimust ning raie liike rohevõrgustikus ei reguleeri. RVs on oluline looduslike alade säilimine ning RV üldine toimimine. See kuidas seda täpsemalt kindlas asukohas tagatakse on kaalutlusotsus ning sõltub täpsematest asjaoludest.
			2. Rohevõrgustiku üldistes tingimustes (lk 30) on toodud, et rohevõrgustiku tugevdamiseks säilitada põllumaade vahel paiknevad metsaga kaetud alad, kuna metsaalad on olulise tähtsusega ökoloogilistes protsessides ja inimese kultuurilises taustas ning elulaadis. Kas see tähendab, et nende metsaalade raie on keelatud? Kui jah, siis millises ulatuses?	2.Oleme täpsustanud tingimust: Rohevõrgustikus tuleb säilitada maastikulist ja bioloogist mitmekesisust – metsakooslusi ja (pool)looduslikke niite ja neid ühendavaid koridore. Vajalik on maastikulist mitmekesisust suurendavate põlluservade, kraavide, tee- ja metsaservade ning väikesepinnaliste biotoopide (nt kivikuhjad ja põlluvahe-metsatukad) hoidmine. Raie tingimusi rohevõrgustikuks ÜPga ei seata, vajalikud täpsemad tingimused otsustatakse asukohapõhiselt

				kaalutusotsusega.
			3. Kui on alasid, kus Keskkonnaametil tuleb metsateatiste menetlemisel ja raiete lubamisel arvestada mistahes piirangutega (sh nt ei tohi väljastada metsateatist ilma kohaliku omavalitsuse kooskõlastuseta), siis palub Keskkonnaamet need edastada uue üldplaneeringu jõustudes kaardikihina Keskkonnaametile, et need saaks kanda otse metsaregistrisse ning nendega oleks metsateatiste menetlemisel võimalik arvestada. Kaardikihtide olemasolu on eriti vajalik seetõttu, et metsateatiste menetlus toimub ka automaatkontrollina, st et kõik teatised ei jõua ametnike menetlusse.	3.Teadmiseks võetud.
			4.Peatükis 3.7.5. on ühe tingimusena kirjas: „Karjääride rekonstrueerimisel uute tehisveekogude tekkimisel eelistada veekogude määramist avalikult kasutatavaks, et kohalikel elanikel oleks takistusteta võimalik neid puhkeotstarbel kasutada“. Keskkonnaamet soovitab see sõnastada ümber järgnevalt: „Karjääri korrastamisel tehisveekoguks eelistada veekogu määramist avalikult kasutatavaks, et kohalikel elanikel oleks takistuseeta võimalik neid puhkeotstarbel kasutada“.	4.Arvestatud ja täpsustus sisse viidud.
			5. Keskkonnaamet soovitab kasutada termini „kaevandustegevus“ asemel „kaevandamistegevus“ ning „rekultiveerimisprojekt“ asemel „korrastamisprojekt“.	5.ÜP seletuskirjas arvestatud.
			1b. KSH Peatüki s 3.3.6, 3.3.8 ja 4.2.2 on viidatud, et Kiili vallas leidub ainult üks I kaitsekategooria linnuliik ja seega vaid üks I kaitsekategooria püsielupaik. Keskkonnaamet juhib tähelepanu, et 18.11.2020 lisati EELISesse ka Sausti merikotka püsielupaik (KLO3002200), mistõttu vajavad viidatud peatükid selles osas täiendamist.	1b.KSH aruannet korrigeeriti ja viide uuele püsielupaigale lisati.

			2b.Peatükis 3.3.6 on viidatud Tammiku looduskaitsealale. Kuna Tammiku looduskaitseala kuulub nüüdseks Nabala Tuhala looduskaitseala koosseisu ja eraldiseisvalt enam ei eksisteeri, palub Keskkonnaamet vastav viide aruandest eemaldada.	2b.KSH aruanne korrigeeritud.
			3b.Keskkonnaamet soovib peatükis 3.3.10 eemaldada Nabala lubjakivimaardla eest märges „üleriigilise tähtsusega“ ning Sookaera lubjakivimaardla eest märges „kohaliku tähtsusega“, kuna määrus „Üleriigilise tähtsusega maardlad“ on kehtetu. Lisaks soovib Keskkonnaamet samas peatükis välja tuua, et prognoosvaruna esineb Kiili vallas järvemuda põlluväetiseks ja järvelupja ning aktiivse reservvaruna järvemuda põlluväetiseks.	3b.KSH aruanne korrigeeritud.
			4b.Joonise „tehniline taristu“ kohaselt on Kiili valla lõunaosas ette nähtud perspektiivne põhimõtteline kõrgepingeliini koridor, mis osaliselt paikneb ka kaitsealuse Nabala Tuhala looduskaitseala Rahaaugu sihtkaitsevööndi ja Nabala piiranguvööndi territooriumil. Juhime tähelepanu, et vastavalt Vabariigi Valitsuse 17.11.2014 määruse nr 168 „Nabala Tuhala looduskaitseala moodustamine ja kaitse eeskiri“ (edaspidi Nabala Tuhala LKA kaitse eeskiri) § 11 p 3 kohaselt on sihtkaitsevööndis keelatud uute ehitiste püstitamine, välja arvatud kaitseala valitseja nõusolekul rajatiste püstitamine kaitseala tarbeks ja olemasolevate rajatiste hooldustööd. Nabala Tuhala LKA kaitse eeskirja § 15 p 3 kohaselt on piiranguvööndis lubatud kaitseala valitseja nõusolekul tootmisotstarbeta rajatiste püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks ja liinirajatiste püstitamine. Seega Nabala Tuhala LKA kaitse eeskiri ei võimalda Keskkonnaametil kaaluda Rahaaugu sihtkaitsevööndi territooriumil kõrgepingeliini rajamist joonisel „tehniline taristu“ näidatud asukohas. Täiendavalt on KSH aruande peatükis 4.2.1 (tabelis 10 toodud, et kaitstavale alale ja selle naabrusesse ei kavandata	4b. Eleringi info põhjal oli tegu vananenud infoga, mis tulenes maakonnaplaneeringust. Vastavalt Eleringi ajakohastele plaanidele, oleme ÜP joonist uuendanud, mille kohaselt persp. liin hakkab kulgema olemasolevate liinide trassikoridoris. Seega vastuolu Nabala Tuhala looduskaitseala kaitse-eeskirjaga puudub.

			maakasutuse muutust ega olulise mõjuga objekte ja rajatisi.	
			5b.KSH aruande lk 59 on kirjutatud , et vallas asub 5 õhuloaga ettevõtet. Õige on 4 ettevõtet , nagu on kirjutatud ka KSH aruande lk 45.	5b.KSH aruanne korrigeeritud.
			6b.Termini "õhusaasteluba" asemel palub Keskkonnaamet kasutada terminit "keskkonnaluba saasteainete paiksest heiteallikast välisõhku viimiseks" (lk 45 ja 59).	6b.KSH aruannet korrigeeriti osaliselt. Sarnaselt atmosfääriõhu kaitse seadusele kasutatakse KSH aruandes termini "keskkonnaluba saasteainete paiksest heiteallikast välisõhku viimiseks" asemel lühemat terminit "õhusaasteluba". Vastav selgitus lisati KSH aruande ptk 3.5.5.
			7b.Keskkonnaamet soovib KSH aruandes kasutada termini „kaevandusluba“ asemel „kaevandamisluba“, „kaevandussoovi“ asemel „kaevandamissoov“, „kaevandusvälja“ asemel „mäeeraldis“ ning „kaevandusvete“ asemel „karjääriveed“.	7b.KSH aruannet korrigeeriti.
			8b.Peatükis 6 on välja toodud, et kaitstava liigi elupaikades ja kasvukohtades (sh vääriselupaikades) väljaspool kaitseala tuleb lähtuda looduskaitseseadusest. Tulenevalt lause sõnastusest ei ole üheselt arusaadav, kas siinkohal peetakse silmas neid kaitstavate liikide kasvukohtasid, mis asuvad väärispaigana määratletud asukohas või viidati vääriselupaikadele eraldiseisvalt (mitte kaitsealuste elupaikade ühe kasvukohana). Kui silmas peeti vääriselupaikasid kui selliseid, mis ei ole kaitstava liigi kasvukohaks, siis märgib Keskkonnaamet, et vääriselupaikade temaatikat looduskaitseseadus ei reguleeri. Tegevust vääriselupaikades reguleerib metsaseaduse § 23.	8b.KSH aruannet korrigeeriti.
			9b.Kasutatud materjalide loetelus palub Keskkonnaamet veenduda, et viited oleks õiged . Nt Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse lingilt ei avane konkreetse KSH koostamise aluseks olev KehJS redaktsioon, samuti ei ole link planeerimisseadusele õige redaktsiooni juurde viiv.	9b.KSH aruannet korrigeeriti.

	LÄHTESEISUKOH AD - 19.10.2018 nr 6-5/18/6159-3	1.Üldplaneeringu lähteseisukohtade projektis on piisavalt käsitletud PlanS §-s 75 välja toodud üldplaneeringuga lahendatavaid ülesandeid ning omalt poolt täiendavaid ettepanekuid ei esita. Siiski juhib Keskkonnaamet tähelepanu, et vastavalt kemikaaliseaduse § 32 lg 4 p 3 tuleb Üldplaneering kooskõlastada Päästeametiga ka ohtliku ettevõtte ohualasse jääva maa-ala planeerimisel (Tabel 2. Kaasatavad osapooled).	1.Arvestatud.
Maa-amet	ESKIIS 2 12.02.2021 nr 6-3/20/16243-5	1. Planeerimisseaduse § 75 lõige 1 punkti 15 kohaselt on üldplaneeringuga lahendatavaks ülesandeks maardlatest ja kaevandamisest mõjutatud aladest tekkivate kitsenduste määramine, seega ei ole Maa-amet nõus, et vastavate andmete kajastamine üldplaneeringus ei ole vajalik. Palume lõplikus üldplaneeringu lahenduses kajastada joonistel ka maardlaid ja kaevandamisest mõjutatud alasid, et oleks selge arusaam, kus nendest aladest põhjustatud piirangud kehtivad.	1.Täpsustame, et ÜP ei määra maardlatest ja kaevandamisest mõjutatud alade kitsendusi, vaid need tulevad seadusest. Saame ÜPs kajastada vaid hetkeseisu, kuid kuna kogu ÜPga seotud info läheb ametlikesse kaardirakendustesse, siis oleme leidnud, et kõige mõistlikum on eristada ÜPga kehtestatavad kihid jm kihid, mis tulenevad riiklikest andmebaasidest. Seda lähenemist nõuab ka planeeringute vormistuse nõuete määrus. Seega kuna maardlate ja kaevanduste (mäetööstusmaa) info on riikliku registri alusel ÜPs kuvatud ning pidevalt ajas muutuv (kaevandamislubade info alusel), siis saab ÜP kajastada vaid kehtestamise hetkeseisu informatiivse kihina. Ajakohast mäetööstusmaa ja maardlate infot tuleb edaspidi vaadata riikliku registri info põhjal, mitte ÜP infona. See on üheks peamiseks põhjuseks, miks ei ole otstarbekas seda infot ÜPs nõuda.
		2. Maa-amet nõustub selgitusega, et tabelit 2 täiendatakse mäetööstuse maa-ala juhtotstarbega, kuid ei nõustu, et detailplaneeringu koostamise kohustus määratakse lausalisena kogu valla territooriumile, sh maardlate aladele, kuna see on vastuolus MaaPS §-ga 14. Selgitame, et maardlatel antakse kaevandamisluba õigusaktidega sätestatud korras ja tingimustel ning maavara kaevandamine kui tegevus ei nõua ühegi õigusakti järgi detailplaneeringu koostamist. Maavara kaevandamise loa taotluse menetlus on avalik protsess ning loa taotluse menetlusele kaasatakse nii kohalik omavalitsus kui ka kohalik elanikkond.	2. DP kohustuse erand on sätestatud järgneva tingimusena: Maardla alal olemasoleva karjääri laiendamisel, uue mäetööstusmaa määramisel või uue kaevandamiskoha avamisel olukorras, kus tegevusel puudub oluline ruumiline mõju väljapool kavandatavat maaüksust või oluline avalik huvi.

			Igakordne detailplaneeringu kohustus oleks kaevandamisloa taotluse avalikku menetlust dubleeriv avalik menetlus. Loa andja saadab kaevandamisloa taotluse ning taotluse kohta tehtava otsuse eelnõu arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohalikule omavalitsusele. Kohalik omavalitsus saab hinnata kaevandamisloa taotlusega tutvumisel detailplaneeringu algatamise otstarbekust ja teha vajadusel põhjendatud kaalutusotsuse detailplaneeringu algatamiseks. Palume üldplaneeringu seletuskirjas täpsustada, et mäetööstusmaade määramisel, uute kaevandamiskohtade avamisel ja olemasolevate karjäärade laiendamisel tuleb kohaliku omavalitsuse põhjendatud kaalutusotsuse korral koostada detailplaneering.	
			3. Maa-amet nõustub antud selgitusega, et planeeringu materjale täpsustatakse, kuid jääb detailplaneeringu kohustuse osas jätkuvalt oma kirjas 05.12.2020 nr 6-3/20/16243-2 märgitu juurde. Sarnaselt käesoleva kirja punktis 2 toodud selgitusele palume üldplaneeringus ka rohevõrgustiku aladele jäävate maardlate osas täpsustada, et mäetööstusmaade määramisel, uute kaevandamiskohtade avamisel ja olemasolevate karjäärade laiendamisel tuleb kohaliku omavalitsuse põhjendatud kaalutusotsuse korral koostada detailplaneering. Lausaline detailplaneeringu koostamise kohustuse määramine rohevõrgustikule jäävatel maardlatel on vastuolus MaaPS § 14 lõikega 2, kuna halvendab olemasolevat olukorda maavarale juurdepääsu suhtes.	3.RV-le eraldi täiendavaid tingimusi ei sea, jääb üldine DP kaalumise koht kui KOV seda vajalikuks peab.
		ESKIIS 05.12.2020 nr 6-3/20/16243-2	1. Joonisel Väärtused ja piirangud on leppemärk „Mäeeraldised teenindusmaaga“ märgitud nii mäeeraldiste kui ka teenindusmaade piiridele ja kohati isegi mitmekordselt, näiteks Aasu turbatootmisala (loa nr HARM-43; loa omaja AS Jiffy	1.Oleme otsustanud, et ei kajasta väärtuste-piirangute kaardil riiklikest andmebaasidest tulenevat infot, mida me ÜP raames täpsustada ei soovi. Tegu on informatiivse kihiga, mis hakkab ajas muutuma ning selle kajastamine

			Products Estonia) määeraldise ja selle teenindusmaal. Palume selguse mõttes eristada määeraldise piir teenindusmaa piirist ning eemaldada Aasu turbatootmisalal määeraldise ja selle teenindusmaalt mitmekordsed piirid.	ÜPs pole meie hinnangul vajalik. ÜP koostamise ajal saab vajalikku infot vaadata rakenduses ning pärast ÜP kehtestamist Maa-ameti kaardirakenduses.
			2. Seletuskirja peatükis 3.3. Detailplaneeringu koostamise kohustus on märgitud, et detailplaneeringu koostamine on kohustuslik kogu Kiili valla territooriumil välja arvatud samas peatükis nimetatud juhtudel. Nimetatud juhtude seas ei ole märgitud maardlaid, mäetööstusmaid ega kaevandamistegevust. Palume seletuskirja lisada, et maardlate aladel mäetööstusmaade määramisel ja kaevandamistegevuse alustamisel ei ole detailplaneeringu koostamine kohustuslik, kuna vastasel juhul on planeering vastuolus MaaPS §-ga 14. Lisaks on seletuskirja peatükis 3.7. Maakasutus märgitud, et tabelis 2 on toodud, millised detailplaneeringuga kavandatavad sihtotstarbed on erinevatel üldplaneeringuga määratud juhtotstarvetel lubatud ning millised on nende omavahelised seosed. Tabelis Tabel 2. Üldplaneeringuga määratud juhtotstarbe ja kavandatava sihtotstarbe üldised omavahelised seosed ei ole märgitud mäetööstuse maa-ala ja võiks eeldada, et see on välja jäetud põhjusel, et detailplaneeringu koostamise kohustus sellisel juhul puudub, kuid palume siiski seletuskirja lisada selgitus, miks mäetööstuse maa-ala antud tabelis kajastatud ei ole.	2. KOV soovib säilitada DP kohustuse nimetatud juhtudel, et säiliks avatud menetlus, mis võimaldab kogukonna kaasamist. Maardlate kavandamine on üldjuhul kogukonna jaoks olulise mõjuga ning soovime võimaldada avalikkuse laiemat ja põhjalikumat kaasamist sellesse protsessi. Tabelit 2 täiendatud mäetööstuse maa-ala JO-ga. Märkime, et tabelil puudub seos DP koostamise kohustuslikkusega. Kavandatav sihtotstarve illustreerib igasuguse kavandatava tegevuse juhtumit, hoolimata menetlusviisist.
			3. Seletuskirja peatükis 3.7.5. Mäetööstuse maa-ala on tingimuste all märgitud (tsiteerin): „III kategooriasse 12 kuuluvate maardlate aladel on maavarade kaevandamisest olulisem maa-ala muu funktsioon ja seetõttu maavarade kaevandamine nendel aladel ei ole tõenäoliselt võimalik“ ning „I	3. Tingimus on ära jäetud, kuna ei ole täna asjakohane.

		kategooriasse ja II kategooriasse kuuluvate maardlate aladele või nende vahetusse lähedusse ei tohi planeerida tegevusi, mis välistavad edaspidi seal kaevandamise (nt planeerida uusi elamualasid)" ja „Maardlate kasutuselevõtul II kategooriasse kuuluvatel aladel tuleb vältida võimalusel alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel, väärtuslikel maastikel ja rohelisel võrgustikul. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb hinnata eelnevalt kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maastikukomponentidele." Seejuures on viidatud, et maardlate kategooriad tulenevad Harju maakonnaplaneeringust 2030+. Täpsustame, et riigihalduse ministri 09.04.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/78 kehtestatud Harju maakonnaplaneeringu 2030+ kohaselt ei ole maardlaid kategooriatesse jaotatud. Palume seletuskirjas selgitada maardlate kategooriatesse jaotamist. Palume ka kaaluda kategooriatesse jaotamise otstarbekust ja teeme ettepaneku see ära jätta.	
		4. Jooniste Maakasutus ja Väärtused ja piirangud kohaselt jäävad maardlad rohevõrgustiku aladele. Seletuskirja peatüki 4.10. Rohevõrgustik üldiste tingimuste loetelus on toodud (tsiteerin): „Rohevõrgustiku alal on lubatud tavapärane kinnistute sihtotstarvet järgiv majandustegevus. Arendustegevuse puhul, mis muudab maa sihtotstarvet rohevõrgustiku alal või kavandab joonehitist (teetrass, tehnilise infrastruktuuri element jm) on omavalitsusel õigus nõuda rohevõrgustiku toimivuse tagamise eksperthinnangut" ning „Metsamaa raadamine rohelise võrgustiku aladel ei ole üldjuhul lubatud. Erandid on lubatud kaalutlusotsusena, nt tehnilise taristu objekti, karjääri vm olulise avaliku huviga objekti kavandamisel. Raadamise vajadusel tuleb maa sihtotstarbe muutmiseks koostada detailplaneering ja/või ehitusprojekt (va karjääri	4. Raadamise tingimus rohevõrgustikus on eemaldatud, kuna teema on reguleeritud muude tingimustega, nt tegevused RVs tuleb kavandada selliselt, et RV toimimine oleks tagatud. Põllumaade vahel paiknevate alade tingimust on täpsustatud ning see on ümber sõnastatud ning selle täpsemat rakendamist kaalutakse igas asukohas kohapõhiselt. Muid tingimusi samuti täpsustatud. KSH aruandesse täiendus sisse viidud. DP nõude osas vt vastus p 2.

		kavandamisel). Muudatuste kavandamisel tuleb täiendavalt koostada eksperthinnang koos leevendavate tingimuste määramisega, tagamaks rohevõrgustiku sidususe säilimine" ja „Rohevõrgustiku metsades raiumisel tuleb eelistada valikraie printsiipi" ning „Rohevõrgustiku tugevdamiseks säilitada põllumaade vahel paiknevad metsaga kaetud alad, kuna metsaalad on olulise tähtsusega ökoloogilistes protsessides ja inimese kultuurilises taustas ning elulaadis" ja „Kaevandussoovi ja rohevõrgustiku koridori kattuvusel arvestab loaandja loamenetluses vajadusega säilitada rohevõrgustiku toimivus, töötades vajadusel välja leevendavad meetmed. Vajadusel tuleb läbi viia keskkonnamõju hindamine ja/või rohevõrgustiku toimivuse analüüs. Kaevandamistegevuse korraldamisel tuleb arvestada roheline võrgustiku eesmärgi. Kaevandusvälja teenindusala ja lähiümbruses kavandatavad raied teha etappidena ja minimaalses vajalikus mahus, et vältida metsa osakaalu vähenemist nii palju kui võimalik. Kaevandamise lõppedes tuleb kaevandatud ala korrastada nii, et maastikul oleks eeldused kujuneda vähemalt samaväärseks kaevandamiseelse seisuga. Karjäärade puhul ei tohi pärast karjäärade korrastamist karjäärade nõlvad olla liialt järsud suurulukitele läbipääsemiseks. Karjäärade korrastamistööde käigus tuleb kujundada lauged nõlvad ja karjääri ammendatud alad metsastada, kujundada veekoguks või puhkealaks." KSH aruande eelnõu peatükis 6 Negatiivse keskkonnamõju vältimise või leevendamise meetmed ning soovitused planeeringusse on korratud eelpool kirjeldatud mõtteid ning rohevõrgustiku toimimise tagamise tingimuste seas toodud (tsiteerin): „Metsamaa raadamine roheline võrgustiku aladel ei ole lubatud (v.a	
--	--	--	--

		maaparandussüsteemi, tehnovõrkude ja taristu hooldamise ja rajamise korral ning maavara kaevandamise lubadega määratud aladel), raadamise vajadusel tuleb maa sihtotstarbe muutmiseks koostada detailplaneering. Sealjuures tuleb seada tingimused rohevõrgustiku toimimiseks ja koostada eksperthinnang, mis selgitab välja rohevõrgustiku sidususe säilimise." Kaevandamistegevuse alustamise eelduseks on sihtotstarbe muutmine mäetööstusmaaks ning metsa olemasolul ka selle täielik raadamine, seega igakordne eksperthinnangu või detailplaneeringu koostamise kohustuse, valikraie eelistamise ja põllumaade vahel paiknevate metsaga kaetud alade säilitamise nõude korral on planeering vastuolus MaaPS §-ga 14. Samuti ei ole mäeeraldiste teenindusmaadel alati võimalik raiet teostada etappidena. Palume seletuskirjas ja KSH aruande eelnõus täpsustada, et maardlatel asuva metsamaa raadamise ja maa sihtotstarbe muutmisel nõutakse eksperthinnangut vaid kaalutlusotsuse tulemusel, mitte igakordselt ning võimalikud on kõik raie liigid ja viisid. Palume lisada ka, et detailplaneeringu koostamine sihtotstarbe muutmiseks ning põllumaade vahel paiknevate metsade säilitamise nõue ei kehti maardlate aladel, kus on saadud MaaPS alusel kaevandamisluba.	
		5. Joonise Väärtused ja piirangud järgi asuvad maardlad väärtuslikel põllumajandusmaadel. Seletuskirja peatükis 4.13. Väärtuslik põllumajandusmaa on märgitud, et väärtusliku põllumajandusmaa määramise ja kasutustingimuste seadmise üldine eesmärk on tagada nende säilimine võimalikult suures ulatuses ja kasutada neid sihipäraselt põllumajanduslikuks tegevuseks. Samas peatükis on tingimuste all märgitud (tsiteerin): „Väärtuslikku	5.Teadmiseks võetud.

		põllumajandusmaad kasutatakse üldjuhul põllumajanduslikuks tegevuseks ning uut hoonestust ei ole soovitatav sinna rajada. Need alad säilitatakse võimalusel avatud maastikuna ja/või põllumajanduslikus kasutuses, nende alade metsastamine vm maastiku avatust kaotav tegevus peab olema põhjendatud ja läbi kaalutud" ja „Põllumajanduspiirkondades on oluline säilitada põldude läheduses olev looduslik taimkate, samuti üksikud puud ja puude grupid põldudel, hekid, metsaribad. Sellised loodusliku taimestikuga kaetud alad võimaldavad suurendada põllumajanduspiirkondade bioloogilist mitmekesisust ja moodustavad kohaliku tasandi roheline võrgustiku" ning „Maardlate kasutuselevõtul vältida võimalusel alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb kaevandamisloa taotluse raames anda hinnang väärtusliku põllumajandusmaa hävinemise olulisusele, hinnata kaasnevaid mõjusid ning maakasutuse muudatust põhjendada" ja „Väärtusliku põllumajandusmaa võimalikult suures ulatuses säilitamise vajadusega tuleb arvestada kaevandamisloale tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks." Maa-amet nõustub eelpool kirjeldatuga.	
		6. KSH aruande eelnõu peatükis 3.3.10 Maavarad on mainitud üleriigilise tähtsusega Nabala lubjakivimaardlat ning kohaliku tähtsusega Sookaera lubjakivimaardlat. Täpsustame, et 01.01.2017 kehtima hakanud MaaPS alusel ei jaotata maardlaid enam kohaliku ja üleriigilise tähtsusega maardlateks. Lisaks on samas peatükis märgitud (tsiteerin): „Vallas on väljastatud Sausti turbamaardlale 3 turba	6.KSH aruanne korrigeeritud.

		kaevandamise luba Sausti turbatootmisalale HARM-062 (L.MK.HA-35919) kaevandajaks AS Jiffy Products Estonia, Paekna tootmisalale HARM-049 (L.MK.HA-12780) kaevandajaks AS Tootsi Turvas ja Aasu turbatootmisalale HARM-43 kaevandajaks AS Jiffy Products Estonia." Täpsustame, et Sausti turbatootmisala kaevandamisloa nr on HARM-062 ja Paekna tootmisala kaevandamisloa nr on HARM-049. Palume kaevandamisloa numbraid korrigeerida.	
	LÄHTESEISUKOH AD 30.10.2018 nr 6-3/18/14628-2	1. Märgime, et Maa-amet soovib olla üldplaneeringu menetlusse kaasatud kui maaomanik Keskkonnaministeeriumi valitsemisel olevatel maaüksustel, mille volitatud asutuseks on Maa-amet. Eelpool öeldust tulenevalt palume üldplaneeringuga Maa-ameti volitusalas olevaid maid ja reformimata maa-alasid mitte kitsendada ebamõistlikult. Palume hoida Maa-ametit kursis edasise planeerimismenetlusega ning edastada valmiv planeeringulahendus Maa-ametile võimalikult varases staadiumis kooskõlastamiseks.	1.Täpsustatud ning arvestatud.
Transpordiamet			
Lennuamet	LÄHTESEISUKOH AD - 29.10.2018 nr 4.6- 8/18/5228-2	1.Lähtudes lennundusseaduse § 35 lõikest 2 teeb Lennuamet ettepaneku täiendada dokumenti „Kiili valla üldplaneeringu lähteseisukohad“ (Skepast&Puhkim OÜ töö nr 2018-0050) punktis 7.2 tabelit 2, lisades kaasatava osapoolena Lennuameti. Kaasamise põhjendus: lennuvälja, kopteriväljakut, selle lähiümbrust ja maapinnast üle 45 m kõrgust ehitist hõlmavad detailplaneeringud peab kohalik omavalitsus kooskõlastama Lennuametiga.	1.Arvestatud.
Maanteeamet	ESKIIS 28.12.2020 nr 15-2/20/51654-2	Üldplaneeringu eskiislahenduse kaartidelt ja seletuskirjast nähtub, et Maanteeameti poolt (kiri 17.05.2018 nr 15-21819755-2) esitatud ettepanekutega on arvestatud osaliselt ja teedeosa on kajastatud ebapiisavalt. Selguse	1.Kaardi vormistuslikke ettepanekuid kaalume täiendavalt. Mainime, et perspektiivis on kogu ÜP info Maa-ameti rakenduses ning seal saab tee nr vajadusel vaadata.

		huvides toome siinkohal ära olulisemad tähelepanekud ja märkused planeeringu korrigeerimiseks ja täpsustamiseks. 1. Riigiteedest tervikliku ülevaate saamiseks kajastada seletuskirjas ja kaartidel riigiteed koos numbri ja nimega. Kaardil eristada põhimaantee. Selgitada, milliseid teid on mõeldud punktis 5.1.2 Sõiduteed all.	Seletuskirjas nimetuste ja nr ettepanekute oleme arvestanud. Ptk 5.1.2 on antud üldistatuna kõikide valla sõiduteede kohta käivad tingimused, erisused on toodud iga vastava tingimuse all.
		2. NB! Kaartidel, kus on juba kajastatud erinevaid piiranguid, palun kajastada ka riigitee kaitsevööndeid.	2.Kuna riigitee kaitsevöönd on eelkõige tehnilise taristuga seonduv teema, siis leiame, et selle kajastamine on vajalik eelkõige tehnilise taristu kaardil. Peamine ÜP kuvamise asukoht, kus saab vajalikke kihte paralleelset vaadelda on ÜP rakendus ning ÜP kehtestamise järel Maa-ameti kaardirakendus või uus PLANK register.
		3. Informeerime, et seoses Rail Baltica trassiga on täpsustamisel 2021.a teeprojektiga tugimaantee 15 Tallinn-Rapla – Türi lõigus Luige-Rapla trass sh liiklussõlme asukoht ja lahendus. Lahendust täpsustatakse osaliselt Kiili valla territooriumile jääva trassi lõigus ja Kangru liiklussõlmes, mistõttu realiseeritavuse tagamiseks kajastada tugimaanteele 15 oluliselt muudetava teelõiguna, mille teekoridor asulasisestel lõikudel on 150 m (75m teljest) ja asulavälistel lõikudel 250m. Seletuskirja võib lisada, et perspektiivse tee tegelik maavajadus ja kaitsevööndi ulatus täpsustub eelprojekti koostamise käigus. Kangru liiklussõlme, selle muudatust ja teekoridori käsitleda nii graafiliselt kui seletuskirjas, kuna liiklussõlm ja selle kogujateed muudava piirkonna liikluskorraldust ning sellega tuleb edaspidiselt arvestada.	3.Hetkel on kaardil kajastatud trass 12.2020 seisuga, vajadusel saame trassi kulgemist enne kehtestamist veel kaasajastada. Arvestama peab, et ÜPs kajastub trassi teatud hetkeseis põhimõttelises asukohas ning selle asukohta vajadusel hiljem täpsustatakse. Seega ÜPs kajastub see trass veidi üldisemalt. Seletuskirja täpsustus samuti sisse viidud.
		4. Soovitame analüüsida kohaliku teedevõrgu piisavust arendusalade juurdepääsude tagamisel muuhulgas põhimaantee 11 ääres, kus uusi mahasõite põhimaanteelt ei ole võimalik	4.Teadmiseks võetud et põhimaantee nr 11 äärde uusi mahasõite ei tule. Arendusalade täpsem teedevõrk lahendatakse edasiste täpsemate planeeringute või ehitusprojektide raames. ÜPga antud teedevõrk on ÜP

			kavandada.	täpsusastmele sobiv.
			5. Lisada planeeringu seletuskirja Maanteeameti seisukohtades toodud punkti 3.1 "Määrata tingimus, et riigitee kaitsevööndisse üldiselt hooneid ei kavandata" ja punkt 4.5 „Põhimanteele uusi samatasandilisi ristumiskohti mitte kavandada. Kohalike teede liitumine põhimaanteelega toimub ainult eritasandiliste liiklussõlmede kaudu.". Punktid on olulise informatiivse sisuga ja selguse mõttes peame vajalikuks teemasid kajastada.	5. P 3.1 lisamist sellises sõnastuses ei pea asjakohaseks. Tee kaitsevööndi tingimused tulenevad seadusest, neid me täiendavalt ÜPsse ei lisa. Eraldi on ÜPs täpsustatud müra- ja saastetundlike hoonete kavandamist riigitee kaitsevööndisse, mille kohta on eraldi tingimus. Muud tüüpi hoonete kavandamine käib õigusakti alusel. Eritasandilise ristumise nõue põhimaanteele lisatud.
			6.Jalg- ja jalgrattateede kavandamisel riigitee äärde arvestada punktiga 3.7. Ohutuse tagamiseks tuleb jalgteed eraldada riigiteest eraldusribaga, mille minimaalne laius lähtetasemel rahuldav on sätestatud Normide (majandus- ja taristuministri 05.08.2015 määruse nr 106 „Tee projekteerimise normid“ lisa „Maanteeede projekteerimishormid“) tabelis 7.5. Selgitame, et jalg- ja jalgrattatee jaoks ruumiotsuste tegemine on konstruktiivsem läbi avaliku menetluse.	6.Ei pea asjakohaseks normile nii täpselt viidata. Normid on üldjuhtude jaoks olemas, ÜPs ei ole vaja neid dubleerida, eriti arvestades asjaolu et ka norm võib aja jooksul muutuda. Seletuskirja lisatud üldine põhimõte: <i>Ohutuse tagamiseks suurema liikluskoormusega teedel on soovitatav jalg- ja jalgrattatee autoliiklusest eraldada.</i> Avalik menetlus jalg- ja jalgrattatee puhul kajastub ptk-is 3.4.
			7. Selgitamist vajab punktis 5.1.4. Jalg- ja jalgrattatee toodud lõik „Jalg- ja jalgrattatee on lubatud rajada olemasoleva teemaa laiendusena“. Juhul kui selgitus puudutab riigiteed, palun lõik eemaldada.	7.Tingimus on eemaldatud, kuna pole asjakohane.
			8. KSH aruande eelnõu osas märgime, et 8.1. kasutatakse mõisteid ratta- ja jalgteed ning kergliiklustee, mõiste vajaks ühtlustamist.	8.1.KSH aruannet korrigeeriti.
			8.2. käsitlemata on olemasolevad karjäärid, nende pindala, varud ja korrastamise suund; mainitakse, et uusi karjääre ei rajata, aga tuleb näidata olemasolevad maardlad ja vajaduse tekkimisel nende võimalik kasutamine.	8.2.KSH aruannet täiendati märkuse kohaselt.
		LÄHTESEISUKOH AD – 22.10.2018	Maanteeameti seisukohti ei ole käesolevalt esitatud lähteseisukohtade projekti üheselt sisse viidud,	Esitatud tingimused on väga täpsed ning nendega

		nr 15-2/18/19755-5	mistõttu viitame vajadusele arvestada 17.05.2018 kirjas esitatud ettepanekutega üldplaneeringu lahenduse koostamise käigus.	arvestatakse ÜP koostamisel vastavalt ÜP vajadustele.
		Arvamus algatamise otsusele 17.05.2018 nr 15-2/18/19755-2	1.1. Integreerida planeeringusse maakonnaplaneeringuga kavandatud teedevõrgustik üldplaneeringu täpsusastmes. Tugimaantee 15 Tallinn – Rapla – Türi lõigus Luige – Rapla eelprojektiga määratud trass, koos kogujateede ja perspektiivsete eritasandiliste ristmike ja ristete asukohtadega.	1.1.Kajastatud UP täpsusastmes, mis ei ole projekti tasand vaid strateegilisem ning üldisem.
			1.2. Analüüsida kohaliku teedevõrgustiku piisavust juurdepääsude tagamisel ning määrata perspektiivsete kohalike teede sealhulgas jalgratta- ja jalgteede üldised asukohad.	2.Arvestatud UP täpsusastmes.
			1.3.Määrata olemasolevate ja kavandatud teede funktsioonid, näiteks kohalik tee ja avaliku kasutusega eratee. Riigiteedeks määramine ja riigiteede kohalikeks teedeks määramine toimub koostöös Maanteeametiga.	3.UPs on oma metoodika teede jaotuseks, mis ei põhine tee omandile, vaid pigem teede hierarhilisele jaotusele jm aspektidele, mis UP raames vajalik. Tee omandivormi ei määrata UP raames, seetõttu pole selle kuvamine UPs vajalik.
			2.1. Riigitee kaitsevööndi laiuse käsitlemisel lähtuda EhS § 71 lõikest 2 ja tänava puhul sama paragrahvi lõikest 3.	2.1.Arvestatud.
			2.2. Euroopa teedevõrgu teedel (põhimaantee 11) määrata linnas, alevis, alevikus kaitsevööndi ulatuseks 50m lähtudes asjaolust, et tegemist on Euroopa teedevõrgu teedega.	2.2.Arvestatud.
			2.3. Juhul kui olemasolev hoonestusjoon jätkub väljaspool linna, alevit või alevikku, kaalub Maanteeamet kohaliku omavalitsuse põhjenduste alusel EhS § 71 lõikest 2 tuleneva kaitsevööndi laiuse vähendamist. Peale planeeringu kehtestamist tuleb kaitsevööndi	2.3.Hetkel otsene vajadus puudub.

			laiuseid kajastav joonis esitada Maanteeametile GIS või CAD formaadis.	
			3.1. Määrata tingimus, et riigitee kaitsevööndisse üldjuhul hooneid ei kavandata. Juhul, kui hoonete kavandamine on põhjendatud väljakujunenud hoonestusjoonega, määrata tingimus, et arendaja peab arvestama liiklusest tulenevate häiringute (müra, saaste, vibratsioon) kahjuliku mõjuga. Normidele vastavuse tagamine, leevendavate meetmete kasutusele võtmine ja finantseerimine on arendaja kohustus.	3.1.Tingimus on sõnastatud UP ja kohalikest vajadustest lähtuvalt.
			3.2. Soovitame müratundlikke alasid/objekte riigiteede mõjupiirkonda mitte planeerida.	3.2.Üldine põhimõte kajastub UPs.
			3.3. Juurdepääsu tagamiseks riigiteele, määrata tingimus mitut kinnistut teenindava eratee avalikult kasutatavaks määramiseks, vajadusel transpordimaa kavandamiseks ja vastavalt EHS-le teeregistrisse kandmiseks.	3.3. Põhimõtted on antud vastavas peatükis.
			3.4. Juurdepääsu tagamiseks riigiteele määrata tingimus, et kinnistute maakorralduslikul jagamisel tuleb juurdepääs tagada seni kinnistut teenindanud juurdepääsu kaudu ühiselt ning uutel moodustatavatel katastriüksustel puudub õigus igaühel eraldi juurdepääsu saamiseks riigiteelt.	3.4. Sõnastust täpsustatud vastavalt kohalikule vajadusele.
			3.5. Määrata tingimus, et riigiteega külgneva ehitustegevuse kavandamisel detailplaneeringu koostamise kohustuseta alal, tuleb reeglina kasutada juurdepääsuks kohalikke teid ja olemasolevaid ristumisi riigiteega.	3.5. Sõnastust täpsustatud vastavalt kohalikule vajadusele.
			3.6. Terviklike ruumilahenduste saavutamiseks riigiteedelt juurdepääsude kavandamisel selgitada välja avalik huvi, määrata kohustus detailplaneeringu koostamiseks juhul kui arendusalale puudub olemasolev juurdepääs ja / või on vajalik juurdepääsude tagamine /	3.6.Ei ole igakord põhjendatud DP koostamise kohustuse määramine sellises olukorras. DP pole alati lahenduseks kui on soov avalikkust kaasata, ka projekteerimistingimusi võib avatud menetlusega korraldada ning see on ka võimalus avalikkust kaasata. Seega selline juhtum on hetkel kaalutusotsusega, st seda pole UPs eraldi välja

			säilitamine avalikult kasutatavalt teelt ala lähinaabritele.	toodud.
			3.7. Jalgratta- ja jalgteed tuleb üldjuhul kavandada väljapoole riigitee transpordimaad. Juhul kui üldplaneering ei täpsusta ruumivõimalusi kergliiklustee rajamiseks eramaadel, määrata tingimus, et projekteerimistingimused kergliiklustee rajamiseks antakse läbi avatud menetluse.	3.7. Teatud juhtudel on mõistlik need teed ka riigitee transpordimaale kavandada, mistõttu tingimuse lisamine sellises sõnastuses pole põhjendatud. Oluline on luua terviklik ja süsteemne võrgustik, mis arvestab ka jalgratturite ja jalakäijate vajadustega. Riigiteed on ka nende liikujate teenindamiseks mõeldud. Avatud menetlus lisatud.
			3.8. Määrata tingimus, et põhjendatud juhul tuleb suurendada kaevandatavatele aladele juurdepääsuteede, kaasa arvatud riigiteede, kandevõimet või viia neid muul moel liikluskoormusega vastavusse.	3.8. Sõnastust täpsustatud.
			3.9. Määrata rajatise asukoha kooskõlastamise vajadus riigitee omanikuga juhul, kui rajatise kõrgus (tuulikute puhul lisada labade pikkus) on suurem kui kaugus äärmise sõiduraja välimisest servast.	3.9.Arvestatud.
			3.10. Integreerida planeeringusse maakonnaplaneeringuga kavandatud tehnoloogiline võõnd, sh seatud tingimused. Tehnoloogilise võõndi laius mõlemal pool äärmise sõiduraja välimisest servast on 20 m. Kuni 10 m laiuse kaitsevõõndi puhul loetakse tehnoloogilise võõndi laiuseks kuni 10 m. Tehnoloogilises võõndis tuleb ehitustegevuse planeerimisel teeohutuse tagamiseks teha koostööd Maanteeametiga.	3.10. Üldplaneeringu raames kaaluti tehnoloogilise võõndi määramist maanteedele, kuid leiti, et omavalitsuse seisukohast seab see aladele liialt suured kitsendused objektide osas, mille kavandamine pole täna piisavas täpsusastmes teada. Selle tulemusena on leitud, et tehnoloogilist võõndit üldplaneeringus ei määrata.
			3.11. Uute arendus- ja elamualade kavandamisel analüüsida olemasoleva teedevõrgu võimekust ja vastavust. Tingimuste määramisel lähtuda asjaolust, et Maanteeamet ei võta arendustegevuse vajadustest tingitud uute teelõikude rajamise ja riigiteede ümberehitamise kohustust. Tingimuste määramisel tagada ühistranspordiga	3.11.Üldplaneeringus antud teedevõrk vastab kavandatavatele vajadustele.

			ligipääsetavus.	
			3.12. Tingimuste määramisel lähtuda asjaolust, et riigitee kui rajatise püsivuse ja toimimise tagamiseks üldjuhul ei juhitata arendusalade sademevett riigitee kraavidesse.	3.12. Arvestatud.
			3.13. Tehnovõrkude kavandamist riigitee transpordimaale tuleb vältida kuna transpordimaa on vajalik eelkõige tee ja selle koosseisu kuuluvate rajatiste paigutamiseks.	3.13. Arvestatud.
			3.14. Planeeringut koostades tuleb soodustada ühissõidukite eeliskasutamist, vähendades sellega transpordi negatiivset mõju keskkonnale ja sellest põhjustatud tervisekahjustusi ning aidates kaasa liiklusõnnetuste ja liiklusummikute ärahoidmisele.	3.14. Üldise põhimõttena kajastub vastavas ptk-is.
			4.1. Lähtuda riigitee funktsioonist teenindada eelkõige läbivat liiklust ja arvestada et, kohalikku liiklust teenindab eelkõige kohalik tee. Planeeringulahendusega vältida kohaliku liikluse suunamist transiitliiklusega teele.	4.1. Arvestatud vastavalt kohalikest vajadustest lähtuvalt.
			4.2. Arendusalade juurdepääsud lahendada läbi kogujateede, mis on ühendatud riigiteega ühise ristumiskoha kaudu. Määrata perspektiivse ja olemasoleva suletava juurdepääsu asukoht avalikult kasutatavale teele.	4.2. Ei ole üldplaneeringu täpsusastme teema. Vajadusel selguvad detailplaneeringute ja projekteerimistingimuse raames.
			4.3. Pendelliikluse vältimiseks on soovitatav kavandada piirkonna liiklussagedust suurendavad arendused keskustesse.	4.3. Põhimõte kajastub seletuskirjas.
			4.4. Vältida planeeringulahendust, mis tingib vajaduse hajaasustusega piirkonnas riigitee pidevaks ületamiseks.	4.4. Põhimõte kajastub seletuskirjas.
			4.5. Põhimaanteedele uusi samatasandilisi ristumiskohti mitte kavandada. Kohalike teede liitumine põhimaanteedega toimub ainult üldplaneeringuga kavandatud eritasandiliste ristumiskohtade (sõlmede) kaudu. Arvestada, et olemasolevad üksikute kinnistute ristumiskohad säilivad senise maakasutuse tarbeks ega jää pikas	4.5. Üldplaneeringu täpsusastmes arvestatud.

			perspektiivis kasutusele.	
			4.6. Liiklejate ohutuse tagamiseks ja riigitee korrakohaseks kasutamiseks ei ole parkimine riigiteel lubatud. Arendusalade, sh avaliku kasutusega alade, planeerimisel (puhkealad, supluskohad jm) kavandada lahendus, kus parkimine toimub väljaspool riigiteed ja alaga samal teepoolel.	4.6. Täpsustatud põhimõte kajastub seletuskirjas.
	Muinsuskaitseamet	ESKIIS 04.01.2021 nr 1.1-7/2255-5	1. Muinsuskaitseamet esitas oma ettepanekud Kiili valla üldplaneeringu kohta kirjas 24.06.2019 nr 1.1-7/2255-3, kus muuhulgas märkisime arheoloogiapärandi prognoosi vajalikkust. Arvestades asjaolu, et arheoloogiapärandi paiknemist sellisel moel on analüüsitud vaid üksikutes üldplaneeringutes, siis annab Muinsuskaitseamet sel korral Kiili valla üldplaneeringu jaoks esmase sisendi ise. Prognoosi koostamine on Muinsuskaitseameti 2021. aasta tööplaanis ning kohe kui see valmib, edastame selle. Samas palume juba praegu planeeringusse ja KSH aruandesse märkida, et prognoosi käigus välja tulnud alade puhul tuleb planeeringusse kanda viited selle kohta, et prognoositud tõenäolistel arheoloogiapärandirikastel aladel tuleb eelnevalt küsida Muinsuskaitseameti seisukohta arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta kõigil juhtudel, kus üldplaneering näeb ette detailplaneeringu koostamist. Lisaks sellele palume märkida, et KMH kohustusega tegevuste kavandamisel (ka juhul kui KMH nõudest loobutakse) tuleb arheoloogilise uuringu läbiviimise vajadus (MuKSi § 31 lg 3) Muinsuskaitseametiga kooskõlastada igal juhul, sõltumata sellest, kas tegemist on arheoloogiaproagnoosi käigus märgitud aladega või mitte.	1. Juhime tähelepanu, et me ei saa ÜP-sse lisada Teie poolt välja toodud tingimusi kui meil ei ole teada vastavad alad. Tingimuste lisamist ja nende täpset sõnastust saame kaaluda pärast alade esitamist. Teiepoolne alade ja tingimuste esitamine meile on vajalik hiljemalt kooskõlastamise etapis, et põhimõtted saaksid läbida avalikustamise protsessi ning volikogu vastuvõtmise otsuse. KMH eelhindamise kohustusega tegevuslubade taotluste puhul Muinsuskaitseameti kooskõlastuse nõude seadmine Kiili valla territooriumil ei saa olla ÜP-ga seatav tingimus. KMH ja KMH eelhinnangute menetlus, sh asjaomaste asutuste kaasamine teostatakse vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele.
			2. Muinsuskaitseamet soovib kajastada ajaloolisi looduslike pühapaiku Kiili vallas eraldi peatükina, et tõsta teadlikust ning tagada nende säilimine.	2. Oleme täiendavalt kaalunud, kuid ei pea nende kohaliku kaitse alla võtmist asjakohaseks, kuna see tekitab täiendavaid kitsendusi maaomanikule ning võimalikku

		Riikliku kaitseta pühapaigad (LISA 2) soovitame võtta kohaliku kaitse alla ja kuvada neid kaardikihil eraldi kihina. Looduslikud pühapaigad on olulise inimõjuta rahvapärismuskultuurid ohverdamise, pühakspidamise, ravimise, usulise või rituaalse tegevusega seotud paigad või asjad. Need on olulised rahvapärismuskultuuri ning kohaliku identiteedi kandjad. Tegemist on eriliimeliste objektidega, milleks võivad olla metsad või puuderühmad, üksikud puud, kivid, allikad, jõed, ojad, koopad või erinevad maastikuvormid nagu künkad, orud või lohud. Ajaloolise loodusliku pühapaiga peamiseks tunnuseks on suulise rahvapärismuse olemasolu, mis kõneleb pühakspidamisest, ohvrite toomisest, palvetamisest ja ravitsemisest. Osa looduslikke pühapaiku on riikliku kaitse all muinsuskaitse või looduskaitse objektidena (Lisa 1). Informatsiooni leiab nende kohta Kultuurimälestiste registrist: https://register.muinas.ee/ või EELIS infoleht: https://eelis.ee/. Teistele looduslikele pühapaikadele, mis pole riikliku kaitse all (Lisa 2), soovitame kohaliku kaitse staatust. Jüri kihelkonnas, mille läänepoolses osas asub tänapäeval Kiili vald, toimus looduslike pühapaikade kaardistamine 2016.-2017. aastal (rohkem informatsiooni inventeerimiste kohta: https://www.muinsuskaitseamet.ee/et/ajaloolised-ja-looduslikud-puhapaigad). Kaardistatud paigad on kantud maa-ameti pärandkultuuri kaardikihile (v-a Sõmeru Koppelmanni allikas): https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/parandkultuur Inventeerimisaruannetega tutvumiseks võib pöörduda Muinsuskaitseameti poole. Inventuuri käigus kaardistati lisaks pärimuspaigad „Trummi	kompanseerimise nõuet KOVile. Lisaks ei ole objektide kohaliku kaitse alla võtmiseks info meie jaoks hetkel piisav. Vajadusel saab MKA kaaluda riikliku kaitse seadmist.
--	--	--	---

		mägi" (pärandkultuuri objekt 304:KON:002) ja „Jõulumägi" (pärandkultuuri objekt 304:KON:001), mille kohta pole küll otsest pühakspidamise pärimust, kuid mis on kohalikul tasandil olulised paigad ning väärivad säilitamist. Lisaks on pärandkultuurikaardil „hiie- ja raviallikad" objektitüübi nimistus Niiliski allikatiik (pärandkultuuriobjekt 304:ALL:001), mida inventuuride käigus ei kaardistatud ning mille kohta pole teada pärimusandmeid. Looduslikud pühapaigad säilivad kõige paremini oma traditsioonilises keskkonnas ja üldiselt tuleks nendes minimeerida inimõju – v.a paikade traditsiooniline kasutamine või nende külastatavuse parandamine. Kohalik kaitse pühade puude puhul peaks tähendama lisaks konkreetse puu/puude kaitsele ka nende ümbruses metsamajandamise keeldu. Metsamaal kasvavate pühade puude puhul on oluline säilitada neid püsimeetsas, et puud ei murduks pärast lõikust tormituulte tagajärjel. Mälestisteks olevate looduslike pühapaikade ümber on tavapäraselt 50 meetri laiune puhvertsoon, et säilitada neid oma loomulikus keskkonnas ja miljöös. Pühaks peetud kividele on kõige ohtlikum maaparandus ja muud maastiku tugevalt mõjutavad tegurid (ehitus, karjäärid). Allikate kaitse puhul tuleb vältida otsest kahju objektile (metsa majandamine, mis rikub pinnast, ehitus jm), kuid lisaks arvestada, et ümbruses toimuvad inimõjulised veerežiimi muutused ei kuivendaks allikat. Allikate puhul võib kaaluda nende puhastamist ja betoonrakkes olevate allikate traditsioonilise ilme taastamist. Kiili valla asukohta arvestades tuleb looduslike pühapaikade puhul kindlasti silmas pidada ehitussurvet ja pühapaiku kaitsta uue elamumaa planeerimise protsessis. Looduslikud pühapaigad omavad lisaks kohaliku identiteedi hoidmisele ka turismi potentsiaali – seetõttu võib kaaluda	
--	--	---	--

			looduslike pühapaikade laiemat tutvustamist ja tähistamist infotahvlite ja/või teeviitadega. Lisatud nimekiri Kiili vallas asuvatest ajaloolistest looduslikest pühapaikadest, mis on riikliku kaitse all.	
	LÄHTESEISUKOH AD – 15.10.2018 nr 1.1-7/2255-1		1. Muinsuskaitseamet juhhib tähelepanu, et planeeringu koostamisel on vajalik lähtuda riikliku kaitse all olevatest mälestistest ja nende kaitsevöönditest. Mälestiste nimekiri on nähtaval kultuurimälestiste riiklikus registris, millel on olemas riskiasutus Maa-ameti põhikaardiga www.muinas.ee. Kinnismälestiste kaitsevöönd on vastavalt muinsuskaitseaduse § 25 järgi 50 m mälestise väliskontuurist juhul kui ei ole määratud teisiti.	1.Teadmiseks võetud.
			2. Muinsuskaitseamet juhhib tähelepanu järgmistele analüüsides vajavatele teemadele ja vajadusele hinnata planeeringu elluviimisega kaasneva võivaid mõjusid: - erinevate ajaperioodide kultuuripärandi kihistused ja nende väärtus. Väärtust võiks omistada ajalooühtlusega või kohapeal tuntud muistenditega seotud paikadele, kultuuritegelaste elu ja tegevusega seotud paikadele, kohalikele inimeste eneseteadvustamise ja samastumise kohtadele; - võimalikud arheoloogiliselt väärtuslikud objektid või alad. Piirkondi, kus arheoloogiamälestiste kontsentratsioon on eriti suur, tuleb arvestada mälestistele sobiliku keskkonna säilitamisega ning asjaoluga, et muinas- ja keskaegsete asustuskeskuste läheduses võib olla veel leidmata kultuuriväärtusi (asulakohti, kalmeid, põllujäänuseid jms). Mälestiste rühmale sobilik keskkond on traditsiooniline ajaloolise asustusstruktuuriga maastik; - olemasolevad ja potentsiaalsed miljööväärtuslikud	2.Arvestatud vastavalt ÜP vajadustele ning täpsustametele. Lisauuringuid teostatud pole, kuna see pole olnud vajalik ning UP raames asjakohane. UP fookus on eelkõige maakasutusel ning ehitustingimustel.

		alad; - Väärtuskriteeriumiteks võivad olla nii tüüpilisus kui ebatüüpilisus. Et määratleda küladesse ehitamise ja maakasutamise tingimused, soovitame analüüsida külade väljakujunenud struktuuri ja pidada oluliseks nende säilitamist. Oluliseks tuleb pidada väärtusliku miljööga külade krundi suurusi, hoonestuse ja kujundamise elemente, hoonestuse struktuure ja maakasutust. Uut hoonestust ja maakasutust tuleb sobitada vanaga olemasolevaid väärtusi rikkumata. Väärtuslikud on piirkonnad, kus on alles enamus eestiaegseid talukohti ja algupäraselt säilinud taluarhitektuuri, on jälgitav ajalooline asustusstruktuur ja teedevõrk, traditsiooniline maakasutus; - ajalooliselt väärtuslikud objektid (sh vanad taluhooned, endised mõisakohad, monumendid, Peeter Suure merekindluse objektid, sillad, teed, tähised jne) ja nende säilimiseks vajalike tingimuste seadmine; - maastikupilt sh vaated kultuurilooliselt olulistele objektidele, vaatekoridoride määratlemine; - väärtuslike maastike piiride täpsustamine, varasemate põlvkondade töö väärtustamine. Ajaloolise väärtusega on maastikumuster, kus võib leida muinasaegseid, mõisaaegseid, taluaegseid ja kolhoosiaegseid maastikke. Olulised on maastikud, kus on kiviaiad, -vared, lahtised madalad kraavid, alleed jms. Kiili vallas on kiviaedu säilinud, osaliselt on neid ka korrastatud.	
		3.Oluline on hinnata ka kultuurikeskkonna säilitamist tagavate tingimuste seadmise piisavust. Abimaterjalina on võimalik kasutada Muinsuskaitseameti poolt tellitud valdkondade	3.Teadmiseks võetud ning arvestatud UP jaoks olulistes valdkondades.

			inventeerimisi ja analüüse, viimased on tellitavad Muinsuskaitseameti arhiivist Pikk tn 2.	
	Põllumajandusamet	LÄHTESEISUKOH AD –2.11.2018 nr 14.5-1/1545-1	1.PMA jaoks on oluline, et üldplaneeringu koostamise ülesannetena ja lähteseisukohana oleks nimetatud olemasolevate maaparandussüsteemide toimimist tagavate meetmete määramine (süsteemide terviklikkuse säilitamine). Lisame Teile abimaterjalina seadusega PMA-le pandud kohustused, mida peaks lihtsalt ja arusaadavalt üldplaneeringus kajastama (vt kirja).	1. ÜPs on antud üldised põhimõtted maaparandussüsteemide toimimiseks, täpsemalt ei ole võimalik ÜP strateegilisuse juures neid põhimõtteid anda. Õigusaktide põhimõtteid me ümber ei kopeeri, sest neist tuleb lähtuda.
	Päästeamet	LÄHTESEISUKOH AD – 23.10.2018 nr 8-1/703-12	Kooskõlastatud	-
	Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet	LÄHTESEISUKOH AD – 17.10.2018 nr 7-1/18-1184-006	Tehnilise Järelevalve Amet kooskõlastab Kiili valla üldplaneeringu lähteseisukohad.	-
	Terviseamet	ESKIIS 04.12.2020 nr 9.3-4/20/9975-2	1. Kiili valla üldplaneeringu KSH aruande eelnõus (lk 61) on välja toodud järgmist: „ <i>Uute hoonete projekteerimisel tiheasustusaladel ja kompaktse asustusega aladel ning juba hoonestatud aladel, tuleb lähtuda müra piirväärtuse nõuetest, kuna eksisteerivate teede- ja tänavate äärde uute hoonete rajamisel ei ole hoonete teepoolse küljel üldjuhul võimalik müra sihtväärtuse nõude täitmine.</i> ” Amet selgitab, et atmosfääriõhu kaitse seaduse § 56 lõikest 2 tulenevalt on müra piirväärtus suurim lubatud müratase, mille ületamine põhjustab olulist keskkonnanahäiringut ja mille ületamisel tuleb rakendada müra vähendamise abinõusid ning müra sihtväärtus suurim lubatud müratase uute planeeringutega aladel. Uute planeeringutega alaga on ameti hinnangul tegemist juhul, kui planeering ei ühti üldplaneeringus määratud juhtotstarbega. Seega, kui muutuvad üldplaneeringus määratud juhtotstarbed, rakenduvad üldjuhul alale müra sihtväärtused, mis tähendab, et ala välisõhus levivad müratasemed peavad vastama keskkonnaministri	1.Teadmiseks võetud ja KSH aruannet seisukohaga täiendatud.

			16.12.2016 määruses nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ (edaspidi KeM määrus nr 71) lisas 1 toodud välja toodud normtasemetele.	
			2. Kiili valla üldplaneeringu KSH aruande eelnõus (lk 61) on välja toodud järgmist: „Hoonete teepoolset fassaadil tuleb nii olemasolevate kui planeeritavate hoonete puhul rakendada eelkõige ehituslikke meetmeid (akende helipidavuse parandamine, fassaadikonstruktsioonide helipidavuse tõstmine), mis tagavad head tingimused hoonete siseruumides.“ Juhime tähelepanu, et lisaks heade tingimuste tagamisele siseruumis, peavad välisõhus levivad müratasemed vastama KeM määrus nr 71 lisas 1 toodud normtasemetele, seega ei ole ainult hoone sisetingimusi parandavate ehituslike meetmete rakendamine alati piisav.	2. Teadmiseks võetud.
			3. Siseruumide müratasemed ei tohi ületada sotsiaalministri 04.03.2002 määruses nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid“ kehtestatud normtasemeid. Vajadusel rakendada müravastaseid meetmeid lähtudes muuhulgas EVS 842:2003 „Ehitiste heliisolatsiooninõuded. Kaitse müra eest.“	3. Teadmiseks võetud, kõik õigusaktidest tulenevad nõuded on täitmiseks kohustuslikud, ÜP neid eraldi täiendavalt välja ei too, kuna õigusaktid kehtivad ÜP-st sõltumatult. KSH aruandesse lisati vastav märkus.
			4. Kiili valla üldplaneeringu KSH aruande eelnõus (lk 62) on välja toodud järgmist: „Keskkonnaministri määruse nr 71 nõudeid tuleb täita asulate planeerimisel ning ehitusprojektide koostamisel.“ Nimetatud lausest võib jääda ekslik arvamus, et nimetatud määrus kehtib ainult asulate planeerimisel ja ehitusprojektide koostamisel. Amet juhib tähelepanu, et määruse nõuetega tuleb lisaks asulate planeerimisel ja ehitusprojektide koostamisel arvestada ka olemasolevate aladega ning muude müratundlike aladega, mis ei asu konkreetselt asulas.	4. KSH aruande sõnastust korrigeeriti.

			5. Kiili valla üldplaneeringu KSH aruande eelnõus (lk 63) on välja toodud järgmist: „<i>Samas on oluline, et kõrge müratasemega teede äärde ei rajataks uusi tundlike alasid. ÜP määrab elamualasid nii Tallinna Ringtee kui ka Tallinn - Rapla – Türi tee äärsetele aladele.</i>” Amet nõustub, et müratundlike hooneid ei ole mõistlik rajada kõrge müratasemega teede äärde. Kui seda ikkagi tehakse, siis peab olema veendunud, et välisõhus levivad liiklusest tulenevad müratasemed vastaksid KeM määrus nr 71 lisas 1 toodud normtasemetele. Lisaks tuleb arvestada, et ka liiklusrüüa maksimaalne helirõhutase müratundlike hoonetega aladel ei tohi ületada päeval 85 dB ja öösel 75 dB (KeM määrus nr 71 § 6 lg 3).	5.KSH aruannet täiendati märkusele vastavalt.
			6. Kiili valla üldplaneeringu KSH aruande eelnõus (lk 63) on välja toodud järgmist: „<i>Kaitseministeeriumi andmetel on kavas Männiku harjutusvälja tegevusi laiendada.</i>” ning „<i>Arvestades Männiku harjutusvälja ja linnaku tegevusega kaasnevaid kõrgemaid müratasemeid, tuleks vältida uute elamualade ja teiste müratundlike objektide planeerimist Männiku harjutusväljakuga piirnevale alale.</i>” Amet nõustub. Tulenevalt ametile esitatud mitmetest kaebustest seoses Männiku lasketiirust lähtuva häiriva müraga soovitab amet Männiku harjutusvälja lähiste müratundlike hooneid mitte kavandada.	6.Teadmiseks võetud ja ÜP ning KSH-s arvestatud.
	LÄHTESEISUKOH AD – 29.10.2018 nr 9.3-1/3119-3	1. Joogivee kvaliteet Salvkaevude reostustundlikkuse tõttu ei soovi amet planeerimisel uute salvkaevude rajamist joogiveeallikana. Lähtuvalt veeseadusest § 28 lg 1 on veehaarde sanitaarkaitseala joogivee võtmise kohta ümbritsev maa- ja veeala, kus veeomaduste halvenemise vältimiseks ning veehaarderajatiste kaitsmiseks kitsendatakse tegevust ja piiratakse liikumist. Sellest tulenevalt tuleks vältida ehitiste	1.Arvestatud vastavalt ÜP vajadusele. Õigusaktidest tulenevaid tingimusi UPsse ei lisata, sest need kehtivad igal juhul.	

			planeerimist veehaarde sanitaarkaitsealadele.	
			2.Müra Välisõhus levivat müra reguleerib atmosfääriõhu kaitse seadus ja müra normtasemed on määratud sama seaduse § 56 lg 4 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.12.2016. a määrusega nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ (edaspidi KeM määrus nr 71), mis jõustus 01.02.2017. Planeeringus arvestada olemasolevate ja planeeritavate maantee ning raudtee trassi koridoriga (Rail Baltic), paigutades elamualad neist piisavalt kaugelt, tagamaks KeM määru nr 71 toodud normtasemetele vastavus. Arvestada ka Männiku harjutusväljakult lähtuvate võimalike negatiivsete mõjudega. Amet soovib määrata Kiili valla maa-alal üldplaneeringust (maakasutusest) lähtuvalt mürakategooriad.	2. Arvestatud vastavalt ÜP vajadusele. Kuna maakasutused on kohati mitmekülgseid ning olud piirkondades erinevad, siis ei saa igal pool maakasutust müra normidega üks üheselt kokku viia. Alles peavad jääma kaalutusotsused, et hinnata ja lahendada igat juhtumit eraldi kohapõhiselt.
			3. Müra- ja saastetundlikud objektid Amet ei soovita müra- ja saastetundlike objektide (elamud, mänguväljakud, lasteasutused, koolid, hooldekodud) planeerimist tiheda liiklussagedusega teede (maantee, raudtee, tänav) lähedusse. Uute teede projekteerimisel arvestada liiklusest tulenevate negatiivsete mõjudega ning sellega, et tagatud oleksid kehtivad müra-, õhusaaste ja vibratsiooni normid. Hinnata uute sotsiaalobjektide (haridusasutused, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekande asutused) vajadust Kiili vallas ning seda, millised piirkonnad ja keskkonnatingimused sobivad objektide rajamiseks. Võimalusel märkida sobivad piirkonnad üldplaneeringu joonistele. Elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ei tohi müratasemed ületada sotsiaalministri 04.03.2002 määru nr 42 „Müra normtasemed elu- ja	3. Arvestatud vastavalt ÜP vajadusele. Üldise põhimõtte arvestatud, kuid paindlikkus peab säilima, sest teatud olukorrad nõuavad kohapealseid lahendusi. Tegelik elu on alati mitmekülgsem kui teoreetiline lähenemine.

			puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid" kehtestatud normtasemeid. Vastavalt vajadusele tuleb kasutada müravastaseid meetmeid lähtudes muuhulgas EVS 842:2003 „Ehitiste heliisolatsiooninõuded. Kaitse müra eest.“.	
			4. Tootmistegevuse negatiivsed mõjud Tootmistegevusega võib kaasneda müra, vibratsioon ja õhusaaste. Enamasti on tekkivat müra keeruline hinnata. Müra muutlik iseloom võib müraallika lähipiirkonnas elavatele inimestele põhjustada häiringuid ka siis, kui tööstusmüra vastab KeM määrus nr 71 toodud normtasemetele. Seetõttu soovitab amet uute objektide planeerimisel mainitud olukordade teket ennetada ning vältida tootmisalade ja müratundlike alade (eeskätt elamualade) kõrvuti planeerimist. Elamu- ja tööstusala vahele tuleks planeerida piisav puhverala, mis leevendaks tootmisest põhjustatud negatiivseid mõjusid ning tagaks elamualal normeeritud müra- ja välisõhu saastatuse tasemed. Õhusaaste puhul peab arvestama mitmest saasteallikast tuleneva võimaliku koosmõjuga. Puhverala võib olla kõrghaljastusega haljasala, äri- või muu müra suhtes mittetundlike hoonete ala. Ühtlasi tuleb arvestada, et ühe- või kaherealine kõrghaljastus ei oma puhveralana müra vähendamisel praktilist väärtust, vaid on pigem visuaalse leevendusefektiga. Müra vähendamise eesmärgil rajatav kõrghaljastus peaks müra leevendava efekti tagamiseks olema vähemalt 30-50 meetri laiune.	4. Arvestatud üldplaneeringu täpsusastmes. Kuna tootmisalad võivad olla väga erineva ruumilise mõjuga, siis üldjuhul pole ÜP-s otstarbekas konkreetseid puhvreid näidata. ÜPs on määratud nõuded ja tingimused, millega edasiste arenduste kavandamisel arvestada, et vältida olulised negatiivsed keskkonnanähäringuid, mis võivad tuleneda saasteainete välisõhku paiskamisest, lõhnanähäringutest ja/või välisõhus levivast mürast.
			5. Radoon Elamutes ning ühiskasutusega hoonetes võib radoon põhjustada olulist riski tervisele. Aladel, kus on teada, et radoonisisaldus pinnaseõhus ületab lubatud piirväärtuse (50 kBq/m³), tuleb elamute, olme- ja teiste samaotstarbeliste	5. Arvestatud üldplaneeringu täpsusastmes.

			hoonete projekteerimisel eelnevalt teha detailsemad radoonialased uuringud. Tähelepanu tuleb pöörata asjaolule, et radoonisisaldus ei ole pinnases ühtlaselt jaotunud. Seega võib madala radooniriskiga piirkonnas esineda kõrge radoonitasemega alasid. Seetõttu tuleks enne hoone ehitamist planeeritaval maa-alal teostada radooni tasemete mõõtmised. Vajadusel tuleb ehitamisel rakendada radoonikaitse meetmeid (EVS 840:2017 „Juhised radoonikaitse meetmete kasutamiseks uutes ja olemasolevates hoonetes“). Sellega välditakse majade siseõhu rikastumist radooniga üle lubatud piiri (200 Bq/m³).	
			6. Kaitsevööndid Tervist toetava ja parendava elukeskkonna loomisel soovitame lähtuda põhimõttest, et kaitsevöönditesse (riigimaanteed, raudteed, kohalikud teed, elektriliinid jne) ei planeeritaks uusi elamuid ega sotsiaalobjekte. Tähelepanu tuleb pöörata ka võimalikele perspektiivsetele teedele ning nende kaitsevöönditele.	6.Üldpõhimõtted antud, kuid samas peab säilima ka pindlikkus teatud põhjendatud olukordadele.
	OMAVALITSUSED			
	Saku Vallavalitsus	LÄHTESEISUKOHAD – ei ole 30 p jooksul vastanud, kaasatakse uuesti koostöölastuse faasis.		
	Rae Vallavalitsus	ESKIIS 10.12.2020 6-1/9927-1	Märgime, et Kiili valla üldplaneeringu lahendus Rae vallaga ühises piiris on kooskõlas Rae valla üldplaneeringu põhimõtetega. Üldplaneeringu seletuskirja osas toome välja alljärgneva: 1. Taastuvenergeetika peatükis tuuakse välja, et: „Taastuvenergiaallikate rakendamine vajab	1.Tingimust on täpsustatud. Tingimus ei käi olmekütmise kohta.

			eelnevat põhjalikku tehnilist ja majanduslikku analüüsi iga üksikobjekti puhul eraldi. Iga uue arenduse korral tuleb juhtumipõhiselt anda hinnang keskkonnamõju olulisusele. Arvesse tuleb võtta teisi lähipiirkonnas olemasolevaid ning piirkonda kavandatavaid tegevusi ja võimalikku koosmõju nendega". Antud peatükist ei selgu, kas taastuenergia kasutamine käib ka olemekütmise kohta. Kuidas on ette nähtud uutes väikeelamute piirkonnas, kus kasutatakse tänapäevaseid küttelahendusi, hinnata keskkonnamõju olulisust, kui kaminatete, sauaahjudele jms välisõhu saastetaseme heitkoguste hindamiseks puudub metoodika. Kui arvestada üldplaneeringu olulise mõju definitsiooni, siis uuselamute rajamisel elamumaa juhtotstarbega alale tuleb kohe koostada analüüs, sest saasteainete hulk atmosfääriõhus tõuseb võrreldes senise maakasutusega. Mõelda võiks ka sellele, et meie kliimas peab olema kodu kütmiseks alternatiivne küttevõimalus, mis ei sõltud elektrist (tormid) ega strateegilistest kütustes (maagaas ja selle varustuskindlus ei ole alati tagatud).	
			2. Seletuskirja punkti 5.2.9.3 esimese nõude puhul ei ole arusaadav, kas see käib kõikide maasoojusvõimaluste (horisontaalne, vertikaalne, veekogu jne) kohta või ainult vertikaalse süsteemi kohta. Samuti ei ole määratletud, mis etapis tuleb vastav eksperthinnang esitada (detailplaneering, eelprojekt, põhiprojekt).	2.Täpsustatud, et kehtib vaid vertikaalsete maasoojuslahenduste kohta.
		LÄHTESEISUKOH AD – ei ole 30 p jooksul vastanud, kaasatakse uuesti kooskõlastuse faasis.		
	Kose Vallavalitsus	-I-		

Tallinna Linnavalitsus / Linnaplaneerimise Amet	- -		
TARISTU JA AVALIKE TEENUSTE VALDAJAD			
Kiili KVH	-		
Elering AS	05.10.2018	Kiili valla üldplaneeringu koostamisega palume, et võtaksite üldplaneeringu koostamisel arvesse Eleringi olemasolevaid ja planeeritavaid elektri ja gaasi rajatisi.	Arvestatakse ÜP täpsusastmes.
Elektrilevi OÜ	-		
Telia Eesti AS	-		
Elisa Eesti AS	-		
Tele2 Eesti Aktsiaselts	-		
Eesti Lairiba Arenduse AS	-		
AS Connecto Eesti	-		
OÜ Rail Baltic Estonia	ESKIIS 15.12.2020 nr KV2020-109	1. Rail Baltic (edaspidi RB) raudtee asukoht on projekteerimise käigus täpsustunud. Sellest tulenevalt palume üldplaneeringu joonistel kajastada täpsustunud RB raudtee asukoht (Lisa 1).	1.Arvestama peab, et ÜP kajastab tehnilise taristu objekte üldistatuna ning põhimõttelises asukohas. Objekte saab järgnevates etappides täpsema planeeringu või projektiga täpsustada.
		2. Kiili valla territooriumile RB kohalikke peatusi kavandatud ei ole, kuid Assaku ja Luige peatused asuvad Kiili valla mõjupiirkonnas. Assaku peatuse asukoht on projekteerimise käigus täpsustunud. Assaku peatus asub Põrguvälja tee viadukti ja Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa tee vahelisel alal Rae vallas Põrguvälja tee 29 (65301:002:1683) kinnistu piirkonnas. Palume üldplaneeringu	2. Peatused lisatud. Arvestama peab, et ÜP kajastab tehnilise taristu objekte üldistatuna ning põhimõttelises asukohas. Objekte saab järgnevates etappides täpsema planeeringu või projektiga täpsustada.

			materjalides kajastada täpsustunud peatuse asukoht.	
			3. RB kohalike peatuste täpsed lahendused selguvad detailplaneeringute menetlustes.	3.Teadmiseks võetud.
			4. Üldplaneeringu eskiislahenduse kohaselt kattub RB raudtee trassi koridor perspektiivse Tallinna ringraudtee põhimõttelise koridori alternatiiviga. Rail Baltic Estonia OÜ on seoses sellega edastanud Harjumaa Omavalitsuste Liidule 26.08.2020 kirja nr KV2020-065 (Lisa 2). Palume lähtuda kirjas toodud seisukohtadest.	4. Teadmiseks võetud, ÜP jaoks sellest täiendavaid tingimusi ei tulene.
			5. RB raudtee ehitusperioodil kasutatavate veeteede kasutamiseks koostatakse vastav analüüs. Analüüsi eeldatav valmimise tähtaeg on 2021. a II pool.	5.Teadmiseks võetud.
			6. Palume analüüsida rohevõrgustiku alade säilitamise otstarbekust RB raudteekoridori, Tallinn-Rapla-Türi maantee ja Tallinna ringtee vahelisel alal ning Tallinn-Rapla-Türi maantee Kangru ristmiku ümbruses. Tegu on suurtest intensiivse kasutusega transpordi taristu objektidest ümbritsetud piirkonnaga, mille sisuline kontakt ülejäänud võrgustikuga praktiliselt kaob.	6.Oleme RV alad sealt hetkel ära võtnud, kuid juhime tähelepanu, et piirkond on RV mõttes väga kriitiline. Probleemid esinevad seal juba täna, nii loomade liikumise kui ka puuduvate ökosüsteemiteenuste näol inimeste jaoks ning need võivad süveneda tulevikus veelgi. Palume riigi tasandi objekte sinna piirkonda kavandades tõsiselt arvesse võtta rohevõrgustiku üldist toimist, mis on oluline kohalikul, maakondlikul kui ka riiklikul tasandil.
			7. Pärast RB raudtee valmimist hakkab kehtima ehitusseadustikus sätestatud raudtee kaitsevöönd.	7. Teadmiseks võetud.
			8. Planeerimisel arvestada, et müratundlike objektide kavandamisel RB raudtee lähipiirkonnas peab vastav arendaja tagama ja finantseerima normidele vastavate leevendavate meetmete kasutusele võtmise.	8. Teadmiseks võetud.
	MUUD ETTEVÕTTED JA ASUTUSED			

TÜ Energiaühistu	PÕHILAHENDUS 06.07.2021	Palume teil meid kaasata üldplaneeringu koostamise protsessi kui huvitatud osapool.	Teadmiseks võetud.
Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK)	ESKIIS 16.11.2020 nr 3-1.1/1515	1. Üldplaneeringu eelnõu seletuskirja lk 29 olev lause „Rohevõrgustiku metsades raiumisel tuleb eelistada valikraie printsiipi“ jääb praktikas rakendamiseks ebaselgeks ja läheb vastuollu metsade järjepidevuse tagamiseks vajalike looduslike võimaluste ja väljakujunenud metsakasvatuse praktikaga. Esmalt täpsustame, et vastavalt Metsaseadusele on valikraie hooldusraie, uuendusraie, trassiraie, kujundusraie ja raadamise kõrval üks raieviisidest. Valikraie ei saa asendada raieviise, mida tehakse puude kasvutingimuste parandamiseks või maakategooria muutmiseks. Raietegevus rohelises võrgustikus ei muuda ala looduslikust mittelooslikuks. Üldplaneeringute mõttes ei ole maakondliku rohelise võrgustiku eesmärgiks ulatusliku "rohelise pinna" kavandamine ja selle majandustegevusest väljajätmine, vaid eelkõige loodus- ja keskkonnakaitseliselt põhjendatuma ruumistruktuuri tagamine. Roheline võrgustik ei keela iseenesest tavapärast metsa majandamist mitte kusagil vabariigis (v.a. muidugi loodukaitsealade vastavates vööndites). Seega ei ole RMK nõus Kiili valla üldplaneeringu seletuskirjas lk 29 oleva lausega „Rohevõrgustiku metsades raiumisel tuleb eelistada valikraie printsiipi“. Küsimus ei ole kunagi valitavas metsa majandamise viisis või nimetuses. Eesmärk on, et raietööd oleks tehtud sellisel viisil ja mahus, et oleks tagatud elujõulise metsauuenduse teke raialal ning et piirkonnas oleks tagatud ka meist järeltulevatele põlvedele elujõulised ja erivanuselised metsad. Ning see ei ole tagatud, kui üldplaneeringuga sisuliselt keelatakse teiste raieviiside kasutamine rohevõrgustiku aladel.	1. Metsaga seotud tingimusi täpsustatud. Raieviisi pole rohevõrgustikus ÜPga määratud, vaid pigem antud üldised põhimõtted, mida ja millisel eesmärgil väärtustada.
		2. Üldplaneeringu eelnõu seletuskirja lk 31 olev	2. Oleme seisukohal et täiendavad tingimused ÜP raames

			lause: „Valla territooriumil majandatakse metsa ja raiutakse üksikpuid heaperemehelikult ja loodussäästlikult, arvestades metsa majandamise hea tavaga. Raie teostamisel tuleb vältida pesitsevate loomade häirimist ja surmamist ning tagada liigiline mitmekesisus lähtudes seadusest.“ RMK leiab, et piisab viitest majandada metsa vastavalt Metsaseadusele, sest seal paragrahvis 2 juba defineeritakse, millisel juhul loetakse metsa majandamine säästlikuks.	on vajalikud, kuna senini olemasolevate põhimõtete rakendamine ei ole alati õnnestunud.
			3. Üldplaneeringu kaardimaterjali osas palume väärtuslik põllumaa kihist eemaldada osad, mis kattuvad järgmiste RMK halduses olevate riigimaa katastriüksustega (täpsem põhjendus toodud sulgudes): loetelu kat.üksustest, põhjendus: ala põllumajanduslik kasutus puudub, ala on looduslikult metsastumas.	3. Oleme need täpsustused VPM kihile sisse viinud.
	LÄHTESEISUKOH AD 19.10.2018 nr 3-1.1/1515		1.Palume metsamajandust puudutava osa sõnastuse üldplaneeringu lähteseisukohtades järgmiselt: „Määrata koostöös metsaomanikega asumilähedased metsa-alad, seada tingimused nende metsade uuendamiseks ning võimalikest raiepiirangutest tuleneva majandusliku kahju kompenseerimiseks metsaomanikele“.	1.UP lahenduses ei ole metsamajandusele seatud olulisi kitsendavaid piiranguid, mistõttu majandusliku kompenseerimise meetmed ei ole asjakohased. Luige-Kangru piirkonnas on täpsustatud metsale seatavaid tingimusi, kuna seal on suur avalik huvi, sest tegu on oluliste puhkemetsadega. Täpsemad tingimused saame täiendava koostöö käigus kokku leppida.
KOHALIKUD HUVIGRUPID , ÜHENDUSED, ELANIKUD JM				
MTÜ Kodukant Harjumaa	-			
MTÜ Kangru Küla Selts	ESKIIS		1. Asumilähedaste metsa-aladel funktsiooniks on	1.Oleme ÜP raames määranud Luige-Kangru piirkonda

		29.12.20 kiri	kaitsta lähialasid õhusaaste, tuule, müra vms häiriva mõju eest. Eeskätt on sellised funktsioonid elamualade vahelistel ja maanteed juures. Lisaks häiringuid vähendavale mõjule on kaasajal tekkinud nn kõrgendatud avaliku huviga metsaalad ehk KAH alad. Tegu on metsaaladega mis on kujunenud kohalikuks rekreatsiooni ja puhkealadeks. Kiilis vallas puudutab see eeskätt Kangru-Luige piirkonda ja Kiili alevi ümbrust. Teeme ettepaneku kajastada Kiili valla üldplaneeringus alevike ja alevi tiheasustatud osaga piirnevaid riigimetsa alasid kui kogukonna jaoks olulise tähendusega st kõrgendatud avaliku huviga (KAH) metsaalasid, kus majandustegevus toimub ainult liigirikkust ning elukeskkonda säästvalt ning kohaliku kogukonnaga eelneva kokku leppimise teel.	väärtuslikud metsaalad ning tingimusena mh täiendava koostöö vajaduse kogukonnaga. Eraldi KAH alasid ei ole me määranud, kuna tegu on RMK enda määratlusega, mida ÜP ei saa reguleerida. RMK võib vajadusel ÜPs määratud ala täiendavalt ka KAH alaks määrata. Ala ulatus kajastub ÜP väärtuste ja piirangute kaardil ning tingimused seletuskirjas ptk 4.10.
			2. Ühtlasi teeme ettepaneku, et käsitletava metsaala ulatus peab olema vähemalt 150m lähimate elamukinnistute välispiirist.	2.Ala ulatus kajastub kaardil nr 4.
MTÜ Sõmerlased	LÄHTESEISUKOHAD 2.11.2018 kiri	1. Teen ettepaneku lisada üldplaneeringu põhimõtetele selgelt: Kiili vald väärtustab osaliselt valla piiridesse jäävat Nabala - Tuhala Looduskaitseala ning kannab omalt poolt hoolt LKA kaitse-eeskirjas sätestatu järgimise eest. 2. Kiili vald panustab kergliiklusteede võrgustiku jätkuvasse arendamisse, tagades käesoleva (uuendatava) üldplaneeringu kehtimise lõppemise ajaks kergliiklusteedega ühendumise vähemalt Kiilist Sõmeru kaudu Tuhalani (koostöös Kose vallaga), samuti Kiili- Paekna-Nabala vahel, Kiili - Luige vahel. Eesmärgiks eri transpordiliikide omavahelise ühendumise ja liiklusohutuse parandamine. Bussipeatustes kaaluda jalgratta parkimise (lukustamisvõimalusega) kohtade loomist. 3. Sotsiaalne infrastruktuur - loetletakse puhke ja kultuurirajatisi, aga täielikult puudub loetelust	1.Kajastub väärtuslike piirkondade teema all. 2.Kergliiklusteede jm sellega seonduv teema kajastub ÜPs vastavalt selle täpsusastmele. 3.ÜP ei käsitle sots. infrastruktuuri objekte sellises täpsusastmes, vaid neid kajastatakse üldisemalt	

		tervise (perearsti-)keskus, sotsiaaltöökeseus, noortekeseus . Minu arvates neid ei saa siinkohal välja jätta, kui üldplaneeringust räägime. Ettepanek - Kiilis võiks olla kasvõi 1 avalik söögikoht, ilmselt on vaja mingil moel valla poolt soodustada selle teket ja püsijäämist, kas vajaks kajastamist üldplaneeringus? 4. Väärtuslikud alad: Kirjas on: Määrata tingimused maardla aladele. See jääb lugejale täpsustusega arusaamatuks - vaja oleks selgitada lühidalt missugused maardla - alad Kiili vallas on ning mis probleemid/võimalused millegi juures eksisteerivad. Saan aru, et surve on turba, paekivi (mille veel?) kaevandamiseks. Kindel seisukoht peab olema see, et LKA ala kõnealuste maardlatena ei arvestata. 5. Teed - nagu eelpool mainisin, puudub siinkohal kergliikluste arendamise plaan vallas, mis keskkonnasäästliku ja inimsõbraliku üldplaneeringu juures puududa ei tohi. Ühistranspordivõrgustiku soosimine, autostumise vähendamise eesmärgil vääril samuti mainimist. 6. Kaasatavad institutsioonid - kõrvalasuvatest valdades on kaasatud Saku, aga teen ettepaneku kaasata seoses kergliikluste ettepanekuga ka Kose vald. Samuti soovitan kaaluda Kose, Saku ja Kohila valla kaasamist seoses ühiselt territoriaalselt hallatava Nabala-TUHala LKAg, et seisukohad looduskaitseala kaitsmise suhtes oleksid ühised. Ühistranspordi korraldamise ja läbimõtleamise suhtes võiks ehk olla kaasatud ka Rae vald (Jüri suund).	sotsiaalmaa tähenduses. Avalikku söögikohta ÜP täpsustamises ei kajastata. 4. Maardla alade üldised tingimused tulenevad maakonnaplaneeringust, neid täpsustatakse vajadusel üldplaneeringu kontekstis kohalike olusid arvesse võttes. 5. Teema kajastub teede valdkonna all, eesmärgi täpsustatud. 6. Kõik nimetatud vallad on kaasatud ja Kohila. Kohila valla kaasamist ei pea vajalikuks. Looduskaitseala on valdade ülene ning eeskirjad kehtivad alale tervikuna mitte valla täpsusega, seega selles osas ei pea vajalikuks arvestada. ÜP käigus saab vajadusel vajalike osapooli täiendavalt kaasata.
Kiili spordiklubi	-		
Kiili Ettevõtjate Liit	LÄHTESEISUKOH AD – 1.11.2018	1. Kaasata kogu üldplaneeringu koostamise protsessi ja infoliikumisse. Esindajaks KEL juhatuse esimees Risto Saarjärv.	1. Arvestatud.
		2. Üldplaneeringu detailarutelu käigus palume hinnata tootmiskaade piirkondade ning elamumaade ruumilist paigutust ja perspektiive eesmärgiga need	2. Kajastub lähteseisukohtades.

			selgelt üksteisest eraldada.	
			3.Hinnata ning täpsustada tehnotarkade juurdepääsuteede vastavust ettevõtluse arengu perspektiividega, raskeveokite parima ja mugavama liikumisteede ning selle võimaliku suunamisega korrastatud alternatiiv-teedele (nt. Sepamäe ja Tööstuse tn.), mis ühtlasi vähendaks tavalisuse pinget.	3.Lisatud.
			4.Teostada vajalik planeeringulahendus ja vajadusel läbirääkimislahendused ka Rae vallaga Kurna tee läbimurdeks Tallinna ringteele läbi Õlleköögi tee, mis oleks sobiv raskeveokite liikumiseks ning kasvava Kiili tehnotarkade liikluse suunamiseks Vaelast ja Kiili keskusest mööda, aga samuti kaitsestrateegiliselt tekitades Kiili vallale ainsa ning enimkasutatud põhja-suunalise väljapääsu tee asemel alternatiivi.	4. Lisatud.
	Anni, K. - Lähtse küla elanikud ja tulevased elanikud ning kinnistute omanikud	17.11.2021	Kehtiva Kiili valla üldplaneeringu alusel on planeeritud rajada Lähtse-Nabala kergliiklustee paralleelselt Kurna-Tuhala maanteele kulgevalt. Samuti on see selliselt kajastatud ka Harju maakonnaplaneeringus 2030+ I prioriteedi kergliiklusteena. Uuest Kiili valla üldplaneeringu eelnõust(alus: joonis Kiili ÜP tehniline taristu) nähtub aga, et eelnimetatud trassil kulgev Lähtse-Nabala kergliiklustee on kaardilt eemaldatud ning asendatud lõiguga Rätsepa asumist Nabalasse. Rätsepa teeristi ja Nabala vahel elavad kohalikud elanikud ja tulevased elanikud ning kinnistute omanikud teevad käesolevaga järgmised ettepanekud planeeritava uue Kiili valla üldplaneeringu kohta: 1. Mitte muuta uues üldplaneeringus hetkel kehtivat Lähtse-Nabala kergliiklustee trassi kulgevana paralleelselt Kurna-Tuhala maanteele. Kirjas on välja toodud seda ettepanekut toetavad kaalukad põhjendused: ohutus, laste iseseisvad liikumisvõimalused, tervisesport ja teenuste kättesaadavus, riiklik prioriteetsus.	1.Oleme Harju maakonna teemaplaneeringu kohased kergliiklusteed täiendavalt üle vaadanud ning lisanud Kiili valla ÜPsse need teed, mis täna valla seisukohast on ÜP eluea jooksul ning rahvastikutiheduse trende ja valla eelarve võimalusi arvestades realistlikud. Lähtse-Nabala kergliiklustee kajastub ÜPs.

		2. Käsitleda uues Kiili valla üldplaneeringus kergliiklusteede võrgu ühendamist Rae valla kergliiklusteede võrguga Vastavalt Kiili valla liikuvusuuringule on lähivaldadest peamiseks igapäevaseks sihtkohaks Rae vald. Kiili valla elanike töökohad asuvad Rae vallas ning samuti käivad paljud Kiili valla lapsed Rae valla huviringides. Rae valla poolt on kergliiklusteed olemas juba Patika sillani. Kevadest sügiseni oleks väga mugav Rae valda tööle või lastel huviringidesse minna jalgrattaga mööda kergliiklusteed. Käesolevaga teeme ettepaneku Kiili valla üldplaneeringusse lisada kergliiklustee lõik(Paali-Siimu ja/või Kiili-Mõisaküla-Rae vald) ühendamaks Kiili valla kergliiklusteede võrgustik Rae vallaga. Eelnimetatud kergliiklusteede lõigud on välja toodud ka Kiili valla liikuvusuuringus joonisel 21 Perspektiivne teedevõrk koos soovitustega.	2. Oleme erinevaid kergliiklusteede ühendusi kaalunud ning erinevaid ettepanekuid ka osaliselt arvesse võtnud, kuid eelkõige nende teede osas, mis on valla nägemuses ja eelarve võimaluste juures realistlikud. Lisaks kergliiklustee rajamisele, kaasnevad ka jooksvad kulud, mida vald peab oma võimaluste juures hindama. Rae valla ühenduste osas, oleme lähtunud eelkõige laste liikumisvajadustest ning tugineme uuringutele, mis on näidanud, et jalgrattaga kooli liigutakse ca kuni 1 km kauguselt. Seega pikemate vahemaade läbimiseks kasutatakse autot või ühistransporti.
		3. Kommentaar kergliiklusteede planeeringuid käsitleva punkti 5.2.4 kohta dokumendis KIILI VALLA ÜLDPLANEERINGU LISA KIILI VALLA LIIKUVUSUURING Uute kergliiklusteede trassivalikul on pikemate vahemaade ühendamisel soovitatav otsida võimalusi punktide otsejooneliseks ühendamiseks mitte järgides olemasolevat maanteevõrgustikku (Joonis 21). Eriti Luige aleviku ja Kiili alevi ühenduse puhul. Nii on võimalik muuta vahemaad ajaliselt oluliselt lühemaks ja samaaegselt luua oluliselt meeldivam ja ohutum liikumiskeskond. Kergliiklusteed on peamiselt asfaltkattega ning kulgevad valdavalt paralleelselt või samas suunas maanteedega (lisa 5 Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneering "Harjumaa kergliiklusteed" punt 5.2.1. Kergliiklusteed). Kergliiklustee Rätsepa-Nabala ei kulgeks paralleelselt mööda maanteed. Kergliiklusteede rajamise eesmärk ei ole ehitada neid joonlaua meetodil lühima trassiga üle tühjade põldude. Eesmärk on luua võimalikult paljudele kohalikele kui ka kõigile teistele elanikele meeldivam	3.Objektide tegelikul kavandamisel on vajalik siiski lähtuda olemasolevast keskkonnast ning tingimustest, ÜPse perspektiivsete kergliiklusteede märkimisel oleme arvesse võtnud ka neid tegureid, sh maaomandivormi ja elanike tihedust. Üldplaneeringus on perspektiivsed kergliiklusteed antud põhimõttelises asukohas, vajadusel saab neid projekteerimise etapis täpsustada. Harju maakonna teemaplaneeringu oleme võtnud aluseks, kuid neid kergliiklusteid tänase valla teadmise põhjal täpsustanud. Teatud asukohtades on maanteega paralleelsed kergliiklusteed vältimatud, sest need ühendavad ka kaugemaid piirkondi, mitte ainult ühte asumit. Lähtest Kiili alevikku on võimalik perspektiivselt liikuda ka Sakhari ja Kooli teede piirkonda jäävate tervise- ning matkaradade kaudu, mis võimaldab alternatiivset ühendust ilma maanteed kasutamata.

			elukeskkond ning võimalused ohutuks liikumiseks. Rajades Lähtse-Nabala kergliiklustee Rätsepa asumis kaudu oleks lahendus nõ poolik kuna Rätsepa asumis siseselt puudub kergliiklustee ning see on kitsaste tänavate tõttu rajamatu. Samuti saavad sellest otseselt kasu vaid Nabala elanikud, kuna Rätsepa asum on kergliiklusteede võrgustikuga juba ühendatud. Rajades aga Lähtse-Nabala kergliiklustee täna kehtiva üldplaneeringu trassi alusel paralleelselt Kurna-Tuhala maanteega oleks lisaks Nabala elanikele mõjutatud oluliselt rohkem valla elanikke. Samas oleks rajatav kergliiklustee ohutu ja eesmärgipärane terviklahendus. Kergliiklustee viimine läbi tiheasustuse elamupiirkonna(Rätsepa asumis) toob kaasa täiendavaid riske liiklusohutuse seisukohalt(niigi tiheda liiklusega alasse tuuakse juurde veel kergliiklejaid), liigub rohkem inimesi(sh ratturid,rulluisutajad), mis häirib kohalike elanike tavapärasest elurütmi.	
	ESKIIS 23.12.2020 kiri	Kehtiva Kiili valla üldplaneeringu alusel on planeeritud rajada Lähtse-Nabala kergliiklustee paralleelselt Kurna-Tuhala maanteega kulgevalt. Samuti on see selliselt kajastatud ka Harju maakonnaplaneeringus 2030+ I prioriteedi kergliiklusteena. Uuest Kiili valla üldplaneeringu eelnõust(alus: joonis Kiili ÜP tehniline taristu) nähtub aga, et eelnimetatud trassil kulgev Lähtse-Nabala kergliiklustee on kaardilt eemaldatud ning asendatud lõiguga Rätsepa asumist Nabalasse. Rätsepa teeristi ja Nabala vahel elavad kohalikud elanikud ja tulevased elanikud ning kinnistute omanikud teevad käesolevaga järgmised ettepanekud planeeritava uue Kiili valla üldplaneeringu kohta: 1. Mitte muuta uues üldplaneeringus hetkel kehtivat Lähtse-Nabala kergliiklustee trassi kulgevana paralleelselt Kurna-Tuhala maanteega. Alljärgnevalt on välja toodud seda ettepanekut toetavad kaalukad põhjendused. Täpsemad põhjendused kirjas: ohutus, laste iseseisvad	1.Oleme Harju maakonna teemaplaneeringu kohased kergliiklusteed täiendavalt üle vaadanud ning lisanud Kiili valla ÜPsse need teed, mis täna valla seisukohast on ÜP eluea jooksul ning rahvastikutiheduse trende ja valla eelarve võimalusi arvestades realistlikud. Lähtse-Nabala kergliiklustee kajastub ÜPs.	

		liikumisvõimalused, tervisesport ja teenuste kättesaadavus, riiklik prioriteetsus. 2. Käsitleda uues Kiili valla üldplaneeringus kergliiklusteede võrgu ühendamist Rae valla kergliiklusteede võrguga. Vastavalt Kiili valla liikuvusuuringule on lähivaldadest peamiseks igapäevaseks sihtkohaks Rae vald. Kiili valla elanike töökohad asuvad Rae vallas ning samuti käivad paljud Kiili valla lapsed Rae valla huviringides. Rae valla poolt on kergliiklusteed olemas juba Patika sillani. Kevadest sügiseni oleks väga mugav Rae valda tööle või lastel huviringidesse minna jalgrattaga mööda kergliiklusteed. Käesolevaga teeme ettepaneku Kiili valla üldplaneeringusse lisada kergliiklustee lõik(Paali-Siimu ja/või Kiili-Mõisaküla-Rae vald) ühendamaks Kiili valla kergliiklusteede võrgustik Rae vallaga. Eelnimetatud kergliiklusteede lõigud on välja toodud ka Kiili valla liikuvusuuringus joonisel 21.Perspektiivne teedevõrk koos soovitustega. 3. Kommentaar kergliiklusteede planeeringuid käsitleva punkti 5.2.4 kohta dokumendis KIILI VALLA ÜLDPLANEERINGU LISA KIILI VALLA LIIKUVUSUURING Uute kergliiklusteede trassivalikul on pikemate vahemaade ühendamisel soovitatav otsida võimalusi punktide otsejooneliseks ühendamiseks mitte järgides olemasolevat maanteevõrgustikku (Joonis 21). Eriti Luige aleviku ja Kiili alevi ühenduse puhul. Nii on võimalik muuta vahemaad ajaliselt oluliselt lühemaks ja samaaegselt luua oluliselt meeldivam ja ohutum liikumiskeskond. Kergliiklusteed on peamiselt asfaltkattega ning kulgevad valdavalt paralleelselt või samas suunas maanteedega (lisa 5 Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneering "Harjumaa kergliiklusteed" punt 5.2.1. Kergliiklusteed). Kergliiklustee Rätsepa-Nabala ei kulgeks paralleelselt mööda maanteed. Kergliiklusteede rajamise eesmärk ei ole ehitada neid	2.Oleme erinevaid kergliiklusteede ühendusi kaalunud ning erinevaid ettepanekuid ka osaliselt arvesse võtnud, kuid eelkõige nende teede osas, mis on valla nägemuses ja eelarve võimaluste juures realistlikud. Lisaks kergliiklustee rajamisele, kaasnevad ka jooksvad kulud, mida vald peab oma võimaluste juures hindama. Rae valla ühenduste osas, oleme lähtunud eelkõige laste liikumisvajadustest ning tugineme uuringutele, mis on näidanud, et jalgrattaga kooli liigutakse ca kuni 1 km kauguselt. Seega pikemate vahemaade läbimiseks kasutatakse autot või ühistransporti. 3.Objektide tegelikul kavandamisel on vajalik siiski lähtuda olemasolevast keskkonnast ning tingimustest, ÜPse perspektiivsete kergliiklusteede märkimisel oleme arvesse võtnud ka neid tegureid, sh maaomandivormi ja elanike tihedust. Üldplaneeringus on perspektiivsed kergliiklusteed antud põhimõttelises asukohas, vajadusel saab neid projekteerimise etapis täpsustada. Harju maakonna teemaplaneeringu oleme võtnud aluseks, kuid neid kergliiklusteid tänase valla teadmise põhjal täpsustanud. Teatud asukohtades on maanteega paralleelsed kergliiklusteed vältimatud, sest need ühendavad ka kaugemaid piirkondi, mitte ainult ühte asumit. Lähtest Kiili alevikku on võimalik perspektiivselt liikuda ka Sakhari ja Kooli teede piirkonda jäävate tervise- ning matkaradade kaudu, mis võimaldab alternatiivset ühendust ilma maanteed kasutamata.
--	--	---	---

		joonlaua meetodil lühima trassiga üle tühjade põldude. Eesmärk on luua võimalikult paljudele kohalikele kui ka kõigile teistele elanikele meeldivam elukeskkond ning võimalused ohutuks liikumiseks. Rajades Lähtse-Nabala kergliiklustee Rätsepa asumi kaudu oleks lahendus nõ poolik kuna Rätsepa asumi siseselt puudub kergliiklustee ning see on kitsaste tänavate tõttu rajamatu. Samuti saavad sellest otseselt kasu vaid Nabala elanikud, kuna Rätsepa asum on kergliiklusteede võrgustikuga juba ühendatud. Rajades aga Lähtse-Nabala kergliiklustee täna kehtiva üldplaneeringu trassi alusel paralleelselt Kurna-Tuhala maanteega oleks lisaks Nabala elanikele mõjutatud oluliselt rohkem valla elanikke. Samas oleks rajatav kergliiklustee ohutu ja eesmärgipärane terviklahendus. Kergliiklustee viimine läbi tiheasustuse elamupiirkonna(Rätsepa asumi) toob kaasa täiendavaid riske liiklusohutuse seisukohalt(niigi tiheda liiklusega alasse tuuakse juurde veel kergliiklejaid), liigub rohkem inimesi(sh ratturid,rulluisutajad), mis häirib kohalike elanike tavapärase elurütmi.	
Arakas, E.	ESKIIS 3.01.2021 e-kiri	Käesolevaga esitan koostatava Kiili valla üldplaneeringu täiendamiseks ettepanekud. Alljärgnevad ettepanekud on toodud põhimõtteliselt, ilma täpse sõnastuse ettepanekuta. 1. Koostatavas üldplaneeringus tuua välja seos kehtiva üldplaneeringuga ning põhjendus, miks on vaja kehtivat üldplaneeringut muuta. Samuti tuua välja põhjalikum põhjendus kehtivas üldplaneeringus toodud maakasutuse alade ja juhtotstarvete muutmiseks.	1.Uue ÜPga seotud muudatused on vajalikud, et tänastes oludes perspektiivseid arenguid suunata. Eelneva ÜP põhjal on vald saanud oma õppetunnid ning vigade kordamise vältimiseks on uued täpsustatud suunad vajalikud, eelkõige selleks et areng oleks suunatud ning mõistlikkuse piires, et vald oma kohustustega sammu jõuaks pidada.

			2. Teede osas tuleks joonisele kanda perspektiivsed kohaliku tähtsusega teed, mis ühendavad asumeid. Kohaliku tähtsusega tee/tänav tuleks kaardile kanda „rasvasemalt“. Kaardile tuleks kanda ka perspektiivsed teed, mis tagaks seletuskirjas toodud „terviklikkuse põhimõtte“ elluviimise. Teede täpset asukohta saab detailplaneeringutega täpsustada.	2.ÜPs on kajastatud täna teadaolevad ning võimalikud perspektiivsed teed. Täpsemad asukohad saab hiljem detailplaneeringu või ehitusprojektiga täpsustada.
			3. Üldplaneeringus tuleks täpsemalt ette näha perspektiivsete kergliiklusteede asukohad. Seletuskirjas on küll tore ilukirjandus, et oleks vaja tagada terviklikkus ja ühenduvus, kuid kaardil on see terviklikkus puudu, planeerimata ja läbi joonistamata. Hetkel on näiteks Sausti tee äärne kergliiklustee puudu. Näha ette ka asumi sisesed (suuremad) kergliiklusteed, mis ühendaks elamualasid nn. maantee äärsete kergliiklusteedega.	3.ÜP täpsusastmes vajalikud kergliiklusteed (kaardil nimetusega perspektiivne jalg- ja jalgrattatee) on kaardil kajastatud, sh Sausti tee äärne KLT.
			4.Teede kaitsevööndit Kiili alevikus ei ole mõistlik vähendada 10m peale. Asulat läbiva maantee liikluskooormus on järjest suurenev ja teekaitsevööndi vähendamine ei ole põhjendatud. Tuleks jätta olemasolev, seadusest tulenev kaitsevöönd. Tee äärde planeerida puiestee.	4. Alevikus ei ole mõtet täna enam kaitsevööndit suurendada, kuna planeeringud on täna juba kehtivad ning aleviku tee äär välja kujunenud. Kuna tegu on aleviga, on ka täna selle teelõigu KV käsitletav 10 m.
			5. Maakasutuse kaardile tuleks kanda ka Rail Balticu trassikoridor koos kaitsevööndiga. Rail Baltic jaam tuleks ette näha Luige liiklussõlme lähedusse.	5.See info kajastub tehnilise taristu kaardil, kuna kõike vajalikku infot ei ole võimalik ühel kaardil loetavuse huvides kuvada. Rakenduses saab vajalikke kihte kohakuti vaadata.
			6.Teede kaitsevööndid kanda ka maakasutuse joonisele.	6.Maakasutuse joonis ei ole sel juhul enam loetav ning kaitsevööndi info ei ole sellises mõõtkavas piisavas täpsusastmes näha. Rakenduses saab mõlemat infot kohakuti vaadata, samuti perspektiivis maa-ameti rakenduses kui ÜP infot seal kuvama hakatakse.
			7. Näha ette rohkem perspektiivseid avalike hoonete maa-alasid! Hetkel on neid liiga vähe. Vallal peab olema nägemus, kuhu uusi avalikke hooneid on planeeritud järgneva 30 aasta jooksul rajada ning	7. Osaliselt oleme seda soovi järginud ja uusi avaliku kasutusega maaüksusi lisanud.

			vastavad maa-alad tuleks konkreetselt ette näha ja kaardile kanda. Selleks tuleb kohad välja valida ja vastavate maaomanikega läbirääkimisi pidada, et need siis kokkuleppel Üldplaneeringusse sisse viia ja ära broneerida.	
			8. ÜP seletuskirjas lk 18 on kirjas, et Viljandi mnt 95 kinnistu piirkonda elamute kavandamisel tuleb sinna ette näha... See koht ei ole ühiskondlike hoonete rajamiseks põhjendatud ja sobiv! Teadaolevalt puudub seal ka maaomaniku tahe ühiskondlikke hooned lubada. Ühiskondlik hoone peaks looma piirkonnale keskuse. See asukoht ei ole keskusele sobiv. Ühiskondlike hoonete maa-ala tuleks ette näha Luige alevikus vallale kuuluva Põllu tn 9 kinnistu piirkonda ja teha vastav ettepanek ka osaliselt Suure- Männi ja Metsa kinnistu(te)le Ühiskondlike hoonete maa-ala määramiseks pindalaga ca 4 ha, kuhu mahuks kool, lasteaed ja kandikeskus. Olemasolev Metsa kinnistu DP tuleks kehtetuks tunnistada ja kogu alale koostada koostöös maaomaniku ja vallaga uus DP, kus oleks ette nähtud ka kooli, lasteaia ja kandikeskuse rajamine. Teadaolevalt on maaomanik sellega nõus. Vastav planeeringulahendus (kasvõi eskiisil läbi mõelduna) tuleks kanda ÜP kaardile.	8. Maaomanikuga alustatakse läbirääkimisi ja siis selgub, kas antud maaüksust saab kasutada ühiskondlike hoonete maana. Lisaks sellele tuleb ÜP arutelul õigeid asukohti alles otsida ja kaaluda.
			9. Tehnilise taristu joonisele kanda tiheasustusalasid teenindavad sademevee eesvoolud koos voolusuundadega ja perspektiivsed piirkondi teenindavad sademevee rajatised. Sademevee teema tuleb lahendada konkreetselt ja tervikuna üldplaneeringus, mitte jätta see näiteks ÜVK arendamise kava koosseisu. Ka sademevee rajatiste jaoks tuleks ette näha asukohad ja kanda need ÜP kaardile, vajadusel kanda kaardile ka vastavad kitsendused.	9. Tegu ei ole ÜP täpsusastme teemaga ning see on mõistlik lahendada eraldi teema valdkonna arengukavaga või teemaplaneeringuna.

			10.Üle vaadata reovee kogumise alad. Hetkel on osad alad, kus on juba ÜVK rajatud, puudu. Aluseks võtta DP-d.	10.Kehtivaid reoveekogumisasid kajastatakse üldplaneeringus vastavalt Keskkonnaministri käskkirjale. Üldplaneeringuga reoveekogumisasid otseselt määrata või muuta ei saa. Perspektiivsed ühiskanaliseerimise alad on mõistlik määrata ÜVK raames, millele teha avatud menetlus, et kogukonda kaasata.
			11.Luige piirkonna endiste aiandusühistute maa-ala jaoks luua eraldi Ehitustingimuste piirkond. Üksikelamu krundi ehitisealune pindala võiks olla kuni 250m ² . Kuna olemasolevad krundid on väikesed, siis täisehituse 20% korral jääks ehitisealune pind liiga väikeseks (energiatõhus üksikelamu ei mahu ära).	11. See on arutelu koht. Samas väiksemale kinnistule saabki teha väiksema hoone. Hoone energiatõhusus ei ole sõltuvuses hoone suuruselt.
			12.Luige ja Kangru piirkonda tuleb ette näha võimalus ka kortereid rajada samadel tingimustel (koormusindeks) nagu muudel tiheasustusaladel. Tegemist on nn. Tallinna eeslinnaga ja väikesed korterelamud on piirkonda teretulnud. Need suurendaks elanike arvu, mis omakorda tagaks teenuste pakkumise ja piirkonna arengu.	12.See on arutelu koht. Otsustavaks kaalukeeleks on siinkohal kohalike elanike arvamus – mis küll täna Teie mõtet ei toeta.
			13.Luige liiklussõlme äärsed maa alad, kus hetkel kaardil on tootmise maa-ala, tuleks näha ette Äri maa-alaks.	13.Täpsustame kaardil. Lisainfoks, et maakasutuse juhtotstarbe mõttes ei ole äri ja tootmismaal suurt erinevust, eriti kui ala paikneb omaette maantee ääres. Kavandatavad tegevused on iseloomult suhteliselt sarnased ja ka neile rakendatavad tingimused.
			14.Ehitustingimustest üldiselt: A.Korterelamute ja ridaelamute planeerimisel ei ole mõistlik piirata maksimaalset korterite arvu. Koormusindeks on piisavaks piirajaks. B.Korterelamutele võiks lubada planeerida ka abihooneid (kuni 2tk). C.Elamualade „15 % haljasalade“ nõue võiks kehtida ka erandiga, kus osa sellest haljasalast on lubatud planeerida ka transpordimaaks (näiteks transpordimaa laius on oluliselt suurem, et oleks võimalik rajada puiestee koos kergliiklusteega).	14. A. Kaalume täiendavalt. B. Alla 20 m ² abihooned on ÜPga lubatud. Samas tiheasustusalal ei saa korterelamutele lubada abihooneid mis linnalise ilme „pilpakülaks“ muudab. C. Oleme seisukohal, et 15% haljasala nõue on asjakohasem.

			Puiestee koos kergliiklusteega jääks paremaks rekreatsioonialaks kui võssa kasvanud üldkasutatav haljasala maa. D.Tuleks jätta võimalus ka krundi miinimumsuuruse vähendamiseks tingimusel, et näiteks haljastuse osakaal planeeringu alal on suurem, kui 15%.	D. Miinimumsuurus on siiski oluline, et tagada ühtlane asustus ning vältida selle liigset tihendamist.
			15.Maasoojus – hetke sõnastuses on vaja esitada eksperthinnang maakütte rajamiseks. Eksperthinnang peaks vajalik olema vaid vertikaalkollektorite puhul, kuna on oht põhjavett rikkuda.	15.Sõnastust täpsustatud.
			16.Kangru aleviku ja Luige aleviku tiheasustusala tuleks metsa arvelt suurendada ning elamualade ja metsa piirile näha ette nn. puhver rohealad (tiheasustusala koosseisus puhke ja looduslik maa-ala), kus lageraie on keelatud ja metsa majandamise toimub vallavalitsusega kooskõlastatult. Sama loogikat kasutada ka muude asumite ja metsa alade piiril.	16Tiheasustusala laiendamist selleks, et määrata metsaalad puhke ja loodusliku maa juhtotstarbega ei ole otseselt vajalik. Antud piirkonda on üldplaneeringuga puhkemetsa alad ette nähtud, need kajastuvad joonisel 4.
			17.Vaela terviserada ja seda ümbritsev piirkond tuleks ka kaardile kanda, kui Puhke ja looduslik maa-ala.	17.Kaardil kajastatud.
			18.Sausti küla elamualad tuleks jätta samaks nagu kehtivas üldplaneeringus, küll aga välistada elamute ehitus turbamaardla alal.	18.Ei arvesta, kuna piirkond ei ole sobiv elamualade kavandamiseks, soovime arengud suunata sobivamatele aladele.
			19.Lähtse küla tiheasustusala tuleks kehtivas üldplaneeringus sätestatud alal säilitada (välja arvatud turbamaardla alad).	19. Ei ole mõistlik, kuna piirkond pole sobiv elamualade kavandamiseks.
			20. Vaela küla Priidu kinnistu tootmismaa ala ette näha elamualaks. Tootmismaa sellesse piirkonda ei sobi!	20.Arvestame.

			21. Kõik ÜP joonised tuleks enne vastuvõtmist kaasajastada vastavalt nn viimasele seisule (näiteks tuletõrje hüdrandid, teed jne kui need on välja ehitatud, elluviidud DP alad).	21.Saame kaasajastada kui vastav info on olemas. Arvestama peab, et teatud info on ÜPS vaid teatud ajahetke seisuga.
Aug, J.	ESKIIS 30.12.2020	1. Ettepank oleks ühendada ära rohevõrgustikuga Kurna mets ja Paekna Raba. Tähistaud alloleval pildil rohelisega (versioon 1 ja versioon 2) Kõik koridorid ulatuvad kiili alevini ja siis katkevad. Kui vaadata kui suured on need kaks roheala siis nende ühendamiseks ei ole käesoleva planeeringuga planeeritud mitte ühtegi koridori. Seega ei ole otstarbekas neid alasid läbi lõigata elamualadega Paikvaatlused on tuvastanud, et seda ala kasutavad metsloomad väga aktiivselt liikumiseks (kahe ala vahel). Loodan et minu ettepanekuga arvestatakse ja tehakse sellel põhjalikum analüüs.	1.Ei ole võimalik arvestada, kuna sinna asukohta on kavandatud kehtivad detailplaneeringud, mille elluviimist vald toetab.	
Grusdam, I.	ESKIIS 3.01.2021	1. Üldplaneering seab vallavalitsusele ulatusliku diskretsiooni, mis suurendab korruptsiooniohtu ja mis tõttu üldplaneering ei täida enam seda otsustusfunktsiooni, mida seadused temalt eeldavad. Näiteks PlamS § 125 lg 5 sätestab: (5) Kohaliku omavalitsuse üksus võib lubada detailplaneeringu koostamise kohustuse korral detailplaneeringut koostamata püstitada või laiendada projekteerimistingimuste alusel olemasoleva hoonestuse vahele jäävale kinnisasjale ühe hoone ja seda teenindavad rajatised, kui: 1) ehitis sobitub mahuliselt ja otstarbalt piirkonna väljakujunenud keskkonda, arvestades sealhulgas piirkonna hoonestuslaadi; 2) üldplaneeringus on määratud vastava ala üldised kasutus- ja ehitustingimused, sealhulgas projekteerimistingimuste andmise aluseks olevad tingimused, ning ehitise püstitamine või laiendamine ei ole vastuolus ka üldplaneeringus määratud muude tingimustega. Viimatinimetatu on aga üldplaneeringus sõnastatud	1.Teie mõttearendust on keeruline mõista. ÜP on tänase seadusega kooskõlas. Me ei toeta krundisuuruse mõistega mängimist. Reeglid peavad olema ühesed ja selgelt piiritletud. Aastate eest tehtud planeerimisvigadega ei saa edasi lohiseda. Eriti oluline on arvestada, et elanikonnalt on tulnud positiivne hoiak suuremate kinnistute osas.	

		järgmiselt: Seletuskirja lk 12 esimene lõik: Alevist ja alevikest väljapool asuval tiheasustusalal olemasolevale maaüksusele eluhoone ja abihoone kavandamine järgides üldplaneeringuga etteantud tingimusi kui ei muudeta katastripiire ega sihtotstarvet. Seletuskirja lk 14 Ülamärge 9 - Põhjendatud juhul võib üksikelamu krundi minimaalne suurus olla erinev arvestades asukoha kruntide olemasolevat struktuuri ja suuruseid, piirkonna iseloomu, juurdepääsuteede olemasolu jm olulisi kaalutlusargumente Seega teen ettepaneku muuta üldplaneeringu seletuskirja sõnastus konkreetsemaks ja seadusele vastavaks nii, et kui üks kinnistu jääb tiheasustusalal olemasolevate eluhoonete vahele ning on väiksem, kui üksikelamu krundi miinimumsuurus, siis sellele eluhoone ja abihoone püstitamine on lubatud ka projekteerimistingimuste alusel. Ning üksiku krundi puhul pole kohustuslik lk 30 sätestatud üldkasutava haljasala osakaal. Samuti teen ettepaneku, et krundi miinimumsuurus pole kohustuslik, kui enamus selle tiheasustusalal asumi kruntidest, kuhu elamut kavandatakse on väiksemad.	
		2. 4.11 teen ettepaneku sätestada, et üldkasutatava haljasala kinnistu omandab Kiili vald.	2. See lahendatakse DP raames, üldjuhul üldkasutatav ala antakse KOVile üle. Pole asjakohane ÜPs käsitleda.
		3. 5.2.3 ja 5.2.4 osas teen ettepaneku määrata, et kuni tiheasustusalal olemasolevates asumites sademevee kanalisatsiooni pole, tegeleb Kiili vald neis sademevee ärajuhtimise ja maaparandusega.	3. Pole ÜP ülesanne, see teema lepitakse kokku DP raames.
Eesti Tõukari OÜ	ESKIIS 16.02.2021	Jääme oma seisukoha juurde, et: 1. muudetakse Kinnistu juhtotstarve osaliselt elamu maa-alaks käesoleva taotluse lisas olev	Täpsem ja põhjalikum selgitus üldplaneeringu protsessi, ettepanekute ja arvamuste esitamise võimaluste ning omavalitsuse kaalutlusõiguse kohta on toodud kirjas. 1. Üldplaneeringu koostamise käigus on omavalitsus pidanud otstarbekaks antud alal jätkata tootmisala juhtotstarbe elluviimise soodustamisega, kuna

			joonisel punasega tähistatud ala osas (Luige ja Männi tänavate vahelisel alal, mis jääb Viljandi mnt äärde).	omavalitsuse hinnangul ei ole elamute kavandamine antud maa-alale asjakohane. Esiteks, asub antud ala mitmete müratekitavate objektide vahel ja keskel – Tallinn-Rapla-Türi maantee ja sellelt lähtuv liiklusrada, alast läände jäävad tootmisala ning Kaitseväe Männiku harjutusväli. Nende objektide koosmõjus, ei ole ala sobiv elamuarenduseks, kuna siin ei ole võimalik ka müra leevendavate meetmete rakendamisel saavutada elamualadele sobivat elukeskkonda. Müratõkkeseinte, mürasummutavate ehituslahendustega on võib-olla võimalik alal saavutada müranormidele vastav sihtväärtus, kuid häiringud piirkonnas jäävad. Asjaolu, et ala ümbritsevad olemasolevad elamud, ei oma täiendavate elamualade kavandamisel rolli. Üldplaneeringu koostamise käigus on vähe meetmeid, mida on võimalik muuta olemasoleva olukorra parendamiseks. Kiili vallas on väga palju kaebusi magistraalliiklusega maanteed vahetus läheduses paiknevate elamualade müraolukorra kohta. Vald ei soovi uue üldplaneeringu kehtestamise järgselt soodustada uusi elamualasid, kus samad probleemid kindlasti tõusetuvad. Sellest lähtuvalt ei pea me otstarbekaks antud alale ka elamumaa juhtotstarbe määramist koostamisel olevas üldplaneeringus. Märgime aga, et alal on hetkel koostamisel Luige baasi detailplaneering, mis Tallinn-Rapla-Türi maantee külgsuunalisele alale 3 elamumaa sihtotstarbega krundi ette näeb. Seetõttu on ka koostöötabelis viidatud, et ala lahendamine on võimalik läbi detailplaneeringu. Meie hinnangul on võimalik detailplaneeringu lahendusega edasi minna, kui arendaja seda soovib ning menetluses arvestatakse kõigi alal kehtivate piirangutega – maantee kaitsevöönd, harjutusvälja piiranguvöönd, tootmisalalt lähtuv müra jmt. Ka Rahandusministeerium kui ruumilise planeerimise valdkonda kureeriv ministeerium on neile kuuluval veebilehel planeerimine.ee selgitanud, et Eesti planeerimise süsteem näeb ette, et kui maa-ala kohta on koostatud detailsem planeering, siis see on eelistatud. Planeerimisseaduse § 124 lõige 4 sätestab, et detailplaneering on olemasolul ehitusprojekti koostamise aluseks. Planeerimisseaduse § 126 lõige 6 lisab, et kui detailplaneeringus on krunt määratud, on see katastriüksuse moodustamise alus.
--	--	--	---	--

		2.Kustutatakse Luige 1 kinnistul paiknevate teede liik/tähistus „kohaliku tähtsusega tänavad/teed“.	Kui te ei soovi antud detailplaneeringuga valla poolt esitatud tingimustel jätkata, võib detailplaneeringu menetluse lõpetada ning siis tuleb edasiste tegevuste kavandamisel arvestada, et koostamisel olevas üldplaneeringus on ala juhtotstarbeks kavandatud tootmise maa-ala. 2. Kuigi teie esitatud vastuväited puudutavad üldplaneeringut, mitte otseselt koostamisel olevat detailplaneeringut, peame siiski vajalikuks markerida, et omavalitsuse ülesanne on kõikide planeeringute – nii üldkui ka detailplaneeringute – koostamisel tagada avalike huvidega arvestamine ning nende tasakaalustamine erahuvidega. Üheks selliseks huviks on ka avalikud juurdepääsud kas mingitele tervikpiirkondadele või avalikkusele suunatud objektidele vallas. Selleks annab omavalitsusele volitused nii üldplaneeringu regulatsioon (nt PlanS § 75 lg 1 p 29) ning detailplaneeringu regulatsioon (nt PlanS § 126 lg 1 p 20). Seega on avalike juurdepääsude kavandamine läbi detailplaneeringute planeerimisseadusega lubatud võimalus. Käesoleva üldplaneeringu koostamise käigus vaatame üle kogu valla erateed, mille avalikku kasutusse määramine on vajalik. Oleme ka üldplaneeringu eelnõus selgitanud, et teeme seda lähtudes avalikust huvist ning eesmärgiga tagada liiklemise võimalus igaühele. Üldplaneeringu kehtestamine ei muuda selles määratud perspektiivseks avalikuks kasutamiseks määratud teid automaatselt avalikuks. Selleks on vaja omavalitsuse poolt läbi viia täiendavaid toiminguid, milleks ennekõike on isikliku kasutusõiguse lepingu sõlmimine või servituudi seadmine. Erandolukorras rakendatakse sundvalduse seadmist. Erateede avalikku kasutusse määramine on omavalitsusel üldplaneeringu koostamisel alles ees. Kui teie kinnistut läbiv eratee soovitakse üldplaneeringus määrata avalikku kasutusse, teavitatakse teid sellest eraldi lähtuvalt PlanS § 77 lõikest 8.
	ESKIIS 30.12.2020	OÜ-le Eesti Tõukari kuulub Kiili vallas Luige alevis asuv Luige baasi kinnistu (kinnistu nr 6193902, katastritunnus 30402:001:0040), mille juhtotstarve on kehtiva üldplaneeringu kohaselt tootmise maa-ala (edaspidi Kinnistu). Käesolevaga esitab OÜ Eesti Tõukari taotluse Kiili	1-2.Hetkel ÜPs muudatusi ei tee, lahendatakse DP raames.

		valla üldplaneeringu muutmiseks viisil, et: 1. muudetakse Kinnistu juhtotstarve osaliselt elamu maa-alaks käesoleva taotluse lisas oleval joonisel punasega tähistatud ala osas; 2. kustutatakse Kinnistul paiknevate teede liik/tähistus „kohaliku tähtsusega tänavad/teed“. Muutmise põhjendused on järgmised: 1.Kinnistu maakasutuse valdav juhtotstarve säilib Antud juhul on taotletava, joonisel punasega märgitud, elamu maa-ala pindala ca 1,33 ha, mis Kinnistu kogu pindalast moodustab ca 12,7%. Lisaks sellele, Kinnistul toimub põhiline tootmisalane tegevus Kinnistu läänepoolses osas. Kõnealuses, idapoolses osas, hetkel mingisugust tootmisalast tegevust ei toimu. Seega jääks Kinnistu maa-alal valdavaks juhtotstarbeks ja maakasutuse põhisuunaks ka taotletava muudatuse tegemise korral ikkagi tootmine, kuna see moodustaks Kinnistu kogu pindalast ca 87,3%, mistõttu säiliks ka Kinnistu planeeringu põhilahendus olulisel määral. 2.Kinnistu vahetus naabruses asuvad elamu maa-alad Taotletava, joonisel punasega märgitud, elamu maa-ala vahetus naabruses (kirdes, idas, kagus, lõunas ja edelas) asuvad samuti elamu maa-alad. Tootmise maa-ala asub läänes, selgelt eraldatuna kõnealusest maa-alast suurte muruväljakutega, kahe asfalteeritud teega ja võrkaiaga. Seega sobitub elamu maa-ala juhtotstarve kõnealusele maa-alale ka kesk- ning kogukondlikult enam ja omab kõnealuse lähipiirkonnaga suuremat seost, kui tootmise maa-ala juhtotstarve. 3.Taotletav muudatus oleks avalikes huvides	
--	--	--	--

		Joonisel punasega märgitud maa-ala juhtotstarbe muutmine tootmise maa-alast elamu maa-alaks toimuks avalikku huvi silmas pidades soodsamas suunas. Selline muutus arvestab naaberkinnisasjade omanike huve enam, kui praegune tootmise maa-ala juhtotstarve, kuna praegu võiks kõnealusele maa-alale püstitada nt rehvide ümbertöötlemise tehase. Eelnevaid punkte kogumis arvestades, käesolevaga taotletava muudatuse näol ei ole ei kvantitatiivselt ega kvalitatiivselt tegemist maakasutuse juhtotstarbe ulatusliku või valdava muutmisega, mistõttu palume meie taotletav muudatus üldplaneeringusse sisse viia. 4.Kinnistul paiknevad teed on erateed Üldplaneeringu kohaselt on Kinnistul paiknevad teed osaliselt märgitud/liigitatud „kohaliku tähtsusega teeks/tänavaks“. EhS § 92 lg 7 kohaselt kohalik tee on tee, mille osas omaniku ülesandeid täidab kohaliku omavalitsuse üksus. Kohalik tee võib olla avalikuks kasutamiseks määratud eratee, kohaliku omavalitsuse üksusele kuuluv tee või kohaliku omavalitsuse volikogu otsuse kohaselt kohaliku omavalitsuse hallatav kohaliku liikluse korraldamiseks vajalik muu tee. EhS § 92 lg 5 kohaselt avalikult kasutatav tee on riigitee, kohalik tee ja avalikuks kasutamiseks määratud eratee. Avalikult kasutatavat teed võib kasutada igaüks õigusaktides sätestatud piiranguid järgides. Kinnistul paiknevad teed on eraomandis olevad erateed, mis on ülejäänud Luige aleviku teedest eraldatud aiapiirdega. Kinnistul paiknevad teed teenivad üksnes Kinnistul asuvate ja toimetavate ettevõtjate huve ja vajadusi. Kinnistul paiknevad teed ei ole avalikult kasutatavad, neid ei ole määratud avalikuks kasutamiseks, need ei täida avalikkusele suunatud funktsioone ega teeni avalikku huvi. Seega ei oma need ka kohalikku tähtsust.	
--	--	--	--

			Seega on üldplaneeringus Kinnistul paiknevate teede märkimine/liigitamine „kohaliku tähtsusega teeks/tänavaks“ ebaõige, vastuolus tegeliku olukorraga ja rikub ebaseaduslikult Kinnistu omaniku omandiõigust Kinnistul paiknevatele teedele, mistõttu palume meie taotletav muudatus üldplaneeringusse sisse viia.	
	Ingka Investments Estonia OÜ ja Haanja Forests OÜ	ESKIIS 3.11.2020 e-kiri	1.Soovime olla kaasatud vallavalitsuse üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise protsessi.	1.Arvestame.
	Jaago, H. ja T.	ESKIIS 4.01.2021 kiri	Meie kommentaar puudutab eelkõige Kiili alevi piirkonda. 1. 2020.a muutunud elukorraldus on paljud elanikud suunanud kaugtööle (ja õppele,) mistõttu Tallinnas tööl käivate isikute osakaal on langenud (praegu on kirjeldatud, et 65% tööl käivatest isikutest käib TLn-s tööl). Usutavasti on mitmeid elualasid, kus kaugtöö korraldus võib püsima jääda, s.t. omakorda avalike teenuste kättesaadavuse suurendamist Kiili vallas, puhke ja looduslike maa-alade suurendamist võrreldes uute kinnisvaraarendustega. Kiili alevis on hetkeseisuga vaid 1 ühiskasutatav roheala-park, mis piirneb staadioniga ning peab suutma rahuldada ca 1500 Kiili alevi elaniku vajadusi. Rajatud kergliiklusteed paiknevad üldjuhul vaid tiheda liiklusega maanteed ääres ning ei ole sobivad liikumis- ja puhkealad väikelastele või eakatele. Soovitame läbi viia täiendav uuring, mis kaardistaks kaugtöötajad +lapsehoolduspuhkusel olevate vanemate arv Kiili vallas, et saada seeläbi adekvaatsem sisend Kiili valla avaliku ruumi planeerimiseks: puhkealade ja liikumisradade võrgustiku arendamiseks ning ühiskondlike hoonete	1. Kiili valla avalikku ruumi planeeritakse jätkuvalt juurde puhkealasid ja liikumisradu. Näiteks on planeerimisel Kiili terviserada. Maaomanikega on läbirääkimisi juba alustatud.

			ja rajatiste loomiseks.	
			2.Kiili alevisse on ÜP järgi planeeritud mitmed tootmismaad. Sahkari tootmismaa on vahetusse lähedusse on ÜP kohaselt planeeritud elamumaa ja rohekoridor. Meie arvates on siin vastuolu, sest vastavalt KSH aruandele: "..Tootmistegevus tuleb korraldada selliselt, et kaasnev müra ei leviks elamualadele ja muudele müratekitavatele aladele. Müratekitavad tegevused tuleb pigem teostada hoonetes sees. Nende tootmis- ja ärimaade puhul, mis piirnevad elamualadega, tuleb müratekitavad tegevused teostada elamute suhtes teisel pool tootmishoonet, et suunata müra pigem tootmisala sisse. Seejuures toimivad tootmis- ja ärihooned ise samuti müratõkestavate objektidena elamuala ja tootmisala vahel..." ".... ei tohi a sustuse kavandamisel läbi lõigata rohevõrgustiku koridori. Rohevõrgustiku koridori alale ehitades peab olema tagatud vähemalt 100 m laiuse koridori säilimine. Koridor peab sealjuures järgima looduslikke kõlvikute paiknemist ja kulgema sujuvalt..." Sellest tulenevalt küsimused: A.kuidas ennetatakse ja hinnatakse tootmistegevusega kaasnevat müra, vibratsioonis ja õhusaastet? B.Kuidas tagatakse rohevõrgustiku koridori säilimine Sahkari tootmismaal?	2.Tootmistegevusega kaasnevat müra jm olulisi mõjusid kaalutakse kavandamise etapis, kui on täpsemalt teada, millist tüüpi tootmisega on tegu. Antud juhul on võimalikud valikud - reoveekäitlusala või jäätmejaam. Nende tegevustega ei kaasne olulist negatiivset müra. Rohevõrgustikust on see ala välja lõigatud, kuna ka täna sellel jäätmeoidla alal rohevõrgustik ei toimi ning seda pole mõistlik ka tulevikus sinna ette näha. Ala on vajalik säilitada perspektiivsete tehnorajatiste jaoks.
			3. ÜP-s planeeritud Sahkari tootmismaa asub Sahkari kraavi valgalaga 10km²(Rebase peakraavi) vahetus läheduses. Kuidas on kaitstud Vääna jõe võimalik reostus tootmismaal kaasneva tootmistegevusega? KSH rohevõrgustiku analüüs: ... Vääna jõgi lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaik..	3. Reostuse esinemise võimalikkus sõltub tootmise tüübist. Ükski rajatav tootmine ei tohi piirkonda reostada, sellist tegevust sinna planeeritud ei ole.
			4. Vastavalt Kiili valla üldplaneeringu alusanalüüsile peab: ...Tupiktänavate kavandamine olema välistatud ja tänavate struktuur igas konkreetses arenduses peab võimaldama ühendamist	4.Tegu on üldpõhimõttega, kuid asukohast tulenevalt võib sellel olla erandeid, mis lahendatakse kohapõhiselt.

			olemasoleva ja perspektiivse ümbrusega... Sakhari tn on hetkeseisuga tupiktänav ja tootmismaa lõikab ära ühendustee (kulgeb paralleelselt Sakhari kraaviga) Lähtse-Paekna teega, mis on ajalooliselt välja kujunenud ja mida Kiili alevi ja Lähtse küla elanikud harjunud kasutama terviserajana.	
Järv, A. Aasa kinnistu omanik, Vaela küla	ESKIIS 2.01.2021 kiri	Esitame vastuväite Vaela külas Aasa kinnistu osas planeeritule. Nimelt on nimetatu kinnistu planeeritud koostatava üldplaneeringu järgi rohealaks. Samuti on kehtiva üldplaneeringu järgi nimeteatud kinnistul teine maakasutuse otstarve. Kehtiva Kiili valla üldplaneeringu kohaselt on kinnistu sihtotstarve osaliselt elamumaa, osaliselt rohekoridor. Seoses ülaltooduga soovib kinnistute omanik Agu Järv, algsatada detailplaneeringu menetluse Vaela külas Aasa kinnistu osas. Samuti soovitakse muuta koostatavas üldplaneeringu välja pakutud maakasutuse sihtotstarve vastavaks kehtivale üldplaneeringule. Planeeringu algsatamistootluse oleme valmis koheselt esitama peale antud vastuväitele Kiili Valla poolse vastuse saamist. Palun lugeda antud kiri vastuväiteks Kiili Valla koostatavale üldplaneeringule Vaela külas Aasa kinnistu osas planeeritule. Kirjale lisame esmase visiooni kinnistu omanike soovide ja väljavõtte kehtivast ning koostatavast Kiili Valla üldplaneeringust. Seega palume kaaluda võimalust koostatava üldplaneeringu muutmiseks vastavalt lisatud visioonjoonisele.	1.Rohekoridori paiknemine antud asukohas analüüsitakse veelkordselt läbi, kuid vald näeb antud asukohas rohevõrgustiku toimimise tagamiseks vajadust rohekoridori võrreldes kehtiva ÜP lahendusega laiendada. . Läbirääkimiste küsimus kuidas lahendada ülejäänud maaüksuse sihtotstarve. Vald ei plaani algsatada suures mahus planeeringuid uute elamuühikutega. Aastate jooksul on kehtestatud märgatav hulk detailplaneeringuid, mille realiseerumisel halveneb sotsiaalse taristu olukord. Kiire arenguga on hetkel probleemiks elanike vajadustele vastava sotsiaalse infrastruktuuri puudumine (vt arengukava). Kiili vald ei suuda käia käsikäes hoogsalt planeerimis- ning arendustegevusega ning seetõttu on vaja kindlustada, et ka arendajad annaksid oma osa sotsiaalse infrastruktuuri taristu arendamisse.	
Kaal, V.	ESKIIS 3.01.2021	1. Üldplaneering peaks toetuma põhialustelt Kiili valla arengukava põhimõtetele, mis praegu on sagi vastuolus. Mitmed allpool esitatud punktid.	1.Üldises plaanis ÜP toetub AK-le, nende eesmärkideni jõudmise viis võib olla erinev.	

		2A.Taastada planeerimisel praegu kehtiva üldplaneeringus kehtivad miinimum koormusnormid – üksikelamu krundile 2000 m² jne. 2B.Lubada kooskõlastatult omavalitsusega võimalus planeerimisel vähendada krundi suurust kuni 20% kui samas mahus mitme koos planeeritava krundi kruntide vähendamise mahus kasutatakse ühise kõrghalastusega puhkemaana.	2A.Põhimõttega arvestatud. 2B.Ei arvesta, kuna see ei tagaks soovitud eesmärki.
		3.Taastada seni kehtinud nõue 15% planeeritavast ala mahust eraldada sotsiaalmaaks. Kui koostöös vallaga leitakse, et antud kohas ei ole see vajalik piisavate sotsiaalmaade olemasolus piirkonnas lubada samas väärtuses panustada piirkonna elanike teenindavate teiste sotsiaalse infrastruktuuri objektide arendamisse.	3.Tingimus sisaldub seletuskirjas.
		4.Kangru alevikus tiheasustatud alaga ja Viljandi maanteega piirnevad maad ka metsamaadele kehtestada sihtotstarbeks puhke maa ala. Valida looduslikult sobiv piir. 8 ca'250 m tiheasustatud ala piirist.	4.Ala ja selle tingimused pannakse paika RMK ja kohaliku kogukonnaga koostöös.
		5.Planeerida uue kultuurikeskuse asukoht, kuna praeguse kultuurimaja laiendamine ei ole enam võimalik pärast Pargi 2 korruselamu ehitamist ja praegusi ruume saab kasutada Kunstide koolina ja rohkemaks seal pinda ei ole.	5.Olemasolevat kultuurikeskust on võimalik osaliselt laiendada. Uued ÜH alad vaadatakse üle, neid saab ka hiljem elamualade jm JO sisse kavandada.
		6.Leida planeerimise käigus võimalik kalmistu asukoht ja viia see üldplaneeringusse. Iseseisval omavalitsusel peab olema ka kalmistu, kui üks kogukonna põhitunnuseid ja ei ole mõeldav elanike lahkudes neid matta üle riigi laiali erinevatele kalmistutele, kuna me ei soovi seda teenust pakkuda.	6.Ei arvestata, kuna on leitud et kalmistu teenust on otstarbekam teiste KOVidega koostöös lahendada, läbirääkimised naaber KOVidega käivad.
		7.Planeerida Lähtse-Nabala-Paekna tee äärde kergliiklustee.	7.Asustustihedus pole piisav, et seda sinna kavandada.

			8.Luige piirkonda leida avalike hoonete maa-ala Kool, spordihoone, lasteaed.	8. Nõustume selle ettepanekuga, esialgsed ideed on juba olemas.
			9.Kiili alevis Vaela tee ja Sausti tee vaheline kinnistu sihtotstarve ärimaa muuta sihtotstarve avalike hoonete maaks.	9.Tegu on eramaadega, kus ka eramajad olemas, avalikku otstarvet pole võimalik sinna kavandada.
			10.Pikendada üldplaneeringu avaliku väljapaneku aega vähemalt 15. veebruarini, kuna praegune avalikustamine on toimunud koroonapiirangute ajal ja sellise olulise dokumendi avaliku väljapaneku ajal peavad elanikud saama vabalt suhelda ja korraldada arutelusid. Vastavalt muuta kogu planeerimise graafikut.	10.ÜP väljapaneku aeg oli seaduse kohasest avalikustamise ajast pikem. Aeg oli piisav, et inimestel oleks võimalik sellega tutvuda ning omavahel teemasid arutada. Arutelusid on võimalik ka veebi teel läbi viia. Kuna piirangud veel kestavad ning täna on teadmata millal need lõpevad, siis näeme, et vajalikum on ÜP lahendusega edasi liikuda. Olulisem on hankida tänastes tingimustes erinevaid meetodeid rakendades ÜP lahendusele tagasisidet kui jääda ootama ning panna ÜP seisma.
			11. Tekst puhastada ja viia konkreetsemaks asjalikumaks, üldplaneering ei ole ilukirjandus – näiteks mõttekäik, säilitada maksimaalselt põllumajanduslikku maad arvestades maailmas valitsevat toidunappust. Kiili mõne hektari puhul ei ole mõtet hajutada selliste mõttekäikudega tõsiseltvõetavat dokumenti, neid tekste võib lugeda ülddokumentidest, kui kellelgi on soovi.	11.ÜP täpsustamise ja täiendamise tegelemine jooksvalt ja pidevalt. Saame ÜPd täiendamist ja asjalikumaks muutmist kaaluda vaid juhul, kui on toodud konkreetsed lauseosad ja ettepanekud nende muutmiseks. Meie hinnangul on ÜP asjakohane, tingimuste ja erinevate nägemuste kokkuviimisega veel tegeleme. Väärtuslike põllumajandusmaade temaatika tuleneb maakonnaplaneeringust ning Maaeluministeeriumi koostatavast eelnõust ning nende suunistest selle valdkonna suunamiseks.
	Kassarits, T.	ESKIIS 12.02.2021 kiri	1.Palun mulle kuuluvaid kat.üksusi mitte lisada rohevööndisse – Kiili vald, Mõisaküla, Oja tee 2, Oja tee 3, Oja tee 4, Oja tee 5, Oja tee 6. Tegemist on elamumaa sihtotstarbega kinnistutega. Antud kinnistud jäävad väikeelamurajoonis keskosas ja külgnevad juurdepääsutänavaga. Teostatud on toimingud ja investeeringud kompaktilal elamukruntide kasutamiseks. Antud üldasukogas	1.Tegu on tüüpilise hajaasustatud piirkonnaga, kuhu tihedamat elamuehitust ette nähtud ei ole, sest piirkond jääb tihedalt asustatud aladest eemale ning kogu tehniline ja sotsiaalne infrastruktuur jääb kaugemale. Seega ei ole piirkonda ette nähtud tihendada, vaid siin tuleb säilitada hajaasustuse põhimõttel asustus. Arvestada tuleb ka seda, et selle piirkonna juurdepääs on Rae valla kaudu, mis tähendab, et ala on keeruline siduda

			olmestus ei ole rohevööndisse mitte lisamisel mõju selle toimimisse. Elamukruntide rohevööndisse lisamine tekitab ebavõrdelist majanduskahju redutseerides turuväärtust.	ülejäänud Kiili vallaga ning selle poolt pakutavate teenustega. Seega on mõistlik säilitada selles asukohas hajaasustus.
	ESKIIS 1.02.2021 kiri	1. Taotluse esemeks on täisaadress Harju maakond, Kiili vald, Möisaküla, Oja tee 5 paiknev kaasomandis kinnisasi (objekt). Taotletakse objekti kaheks elamukrundiks lahutamise võimalust ja üldplaneeringusse vastavalt kinnistu miinimumsuuruse sätte seadmist. Taotluse tulemusel tekiksid 10750 ruutmeetrit elamukrundid vastavalt olemasolevatele kaasomandiosadele. Seega notariaalse kasutuskorra järgi hetkel ilma hooneteta tagumist kinnistuosa kasutatav kaasomanik saaks endale niisamuti ehitusõiguse. Kinnistu on väljaveninud kiildus kujuga. Sellel on 250 meetrit pikiprofiil ja otsast 55 meetrit laiusmõõt ehket tagumine kinnistuosa ei ole maastikuarhitektuuriliselt seostatav elamuga ega selle õuemaaga. Krundi kuju tekkis sõltumatult kinnistuomanikust kuna oli vaja tagada juurdepääsutee Tammemäe kinnistule. RMK tegi kahjuks äraütlemise krundipiiride muutmise ettepanekule. Objekt külgneb pikiprofiilis sõiduteega ja RMK rabametsaga (puhvertsoonid). Vahemärkuseks et piirinaabri Kirsimetsa kinnistu on antud sõidutee tõttu kaheks lahustükiks killustatud. Piirinaaber püstitab endale elamu teise poole teed mitte RMK metsamassiiviga ja objektiga külgnevale lahustükile. Seega taotluse ese ei tekita ühelegi kinnistuomanikule häiringut. Antud elamuala on Tallinna riigimaantee mõjualas ja tegemist soise paikkonnaga. Ehket juba sovjetijärgselt ei olnud seal tüüpset maamajandust vaid eramuid kasutati elamispindadena. Niisamuti kui üleüldiselt vaadata siis Tallinna riigimaantee mõjualas ilmsesti ei ole otstarbekas teostada	1. Antud küsimus ei ole otseselt ÜP tasandi küsimus. Hajaasustuses asuva hoonestatava kinnistu nõue jääb jõusse.	

		põllumajanduslikke arendisi vaid teistsugused kasutusotstarbed hetkeolukorras prevaleerivad. Näit objekti paikkonda jääb püstitatav suusamägi niisamuti Aavikus ja Patikal endised põllumajandushooned deklasseerunud laopindadeks ja tihendatake elamualasid. Aiandus elanikel näit Patika suvilarajoonis on kahjuks redutseerunud. Niisamuti objekti naaberkinnistutel ei teostata äratuntavat külatüüpi maakasutust ega aiandust. Kuid isegi hajaasustuses tahetakse teiste elanikega sidusust saada mitte täielikult üksinda metsa varjuda näit lastele mängukaaslasi ja sõidukiteta elurajoonis liikuda. Saue vallas on kruntidel 10000 ruutmeetrit pindalanõue hajaasustuses. Seejuures on 40 meetrit laiusmõõduks mis tegelikult tüüpne teiste omavalitsuste üldplaneeringuteski (objekt seda isegi ületab). Kambja valla üldplaneeringus on 5000 ruutmeetrit pindalanõudeks hajaasutuses. Anija vallal pole üldse pindalanäitajat vaid üksnes sätestatud 100 meetrit kaugusnõue üldaktis. Justnagu objekti paikkonnas Patikal kuid juba teises omavalitsuses ei ole hajaasustuses 2 hektari pindalanäitajat kruntidel vaid seatud kaugusenõue. Kiili üldplaneeringu eelnõus pole eraldi vaadatud vallaosasid ja pindalanäitaja osas ei saa tugineda piirkondlikule lähendile (see võimalik üksnes kaugusnõudega). Seetõttu on diskretsiooniruumi ja otstarbekas oleks isepärast objekti käsitada just üldplaneeringu menetluses. KOV ei ole toetanud juurdepääsu ehitamist riigimaanteele. Objekti kaasomanik Tõnu Kassarits on teostanud olulisi investeeringuid seoses tee ehitustöödega. Ehket seal oli üherajaline sõidukeid lõhkunud pinnastee. Kuid toodud 310 registertoni täitematerjali tõttu on tekkinud sõidukitel möödumisvõimalus ja tee kannab nüüd isegi veoautosid (vaja muidugi veel teha kulusid). Seejuures OÜ Kivinuka Kinnisvara ei suutnud 12	
--	--	--	--

			aastat saada ostjat ja tee seisunditaseme tõstmine võimaldas tal Ellamaa kinnistu müüa (kuigi ta ise vältis ehitustöösse investeerimist). Ilmestis oleks mõõdupärane juhulkui KOV poolt rahaliselt mitte subsideeritud ja ise tundaolevaid kulutusi kandnud isik saab elukinnisvara kasutusvõimalust. Objektil on võimalik kasutada olemasolevat taristut. Ehket on olemas on Elektrilevi alajaam ja juurdepääs Tallinna magistraalile. Hoonestusala krundisisene paiknemine võimalik seada vastavalt KOV eelistusele.	
	Laurits, M.	ESKIIS 16.11.2020 kiri	1.Te kirjutasite ajalehes, et ootate elanike arvamusi üldplaneeringu teemal. Pean tunnistama, et ma ei ole neid põhjalikke dokumente läbi lugenud, kirjutan rohkem emotsiooni ajel. Kui ma veidi üle 10 aasta tagasi Kiili valda kolisin, siis oli vald, eriti kodutee, ilus roheline. Kurvastusega näen, et meeldivat rohelist ala jääb järjest vähemaks, kõikjale kerkivad majad. Ja mitte ainult eramajad, vaid ka korterelamud. Üldplaneeringust näen, et asi läheb selles osas veel halvemaks. Linnast Lähtseni sõites saab praktiliselt terve tee olema elurajoone täis. Ma saan aru, et rohkem elanikke tähendab ka rohkem teenuseid: pakiautomaate, söögikohti, paremaid teid, rohkem tänavavalgustust, õhedamat bussigraafikut jne. Teisest küljest on meil kogu aeg liiga vähe lasteaiakohti, kool on ülerahvastatud, rahvamaja saali ei mahu huvitavamatel üritustel inimesed ära, linna vahet sõitmine muutub aeglasemaks. Ja üha vähem tunneme inimesi, kellega ühes kandis elame. Mulle puht emotsionaalselt hinnates meeldiks, kui arendustele tõmmataks pidurit. Meeldiks, kui Kiili ja Lähtse vahele jääks ilusad põllud, nagu on praegu, mitte ei tuleks elamuid. Meil on 5000 elanike piir turvaliselt ületatud, valla likvideerimise oht meid ei ähvarda.	1.Nõustume Teiega, et arendussurve on vallas suur. Otsime jätkuvalt tasakaalu arengu ja sotsiaalse infrastruktuuri rajamise vahel nii, et elanike elamistingimused ei kannataks.

			Ja kes tahab sama palju teenuseid nagu linnas, võibki linnas elada.	
			2. Väärtuste kaardil on Kurna-Tuhala maantee 10... 11. kilomeetri vahele märgitud ilusa vaatega koht. Ma tõtt-öelda ei saa aru, miks just see põld ilusam on kui teised Kiili valla põllud. Kui see tähistus on kaardile jäänud vanast ajast, siis äkki tuleks see üle vaadata?	2.Eemaldatud, kuna pole täna enam asjakohane.
Loigu, O. Vaela tee 16 omanik	ESKIIS 3.01.2021	1.Arvamuse esitajale kuulub Vaela tee 16 kinnistu, katastritunnus 30401:001:2315. Üldplaneeringu eelnõu kohaselt on kõnealuse maaüksuse maakasutuse juhtotstarbeks määratud puhke ja looduslik maa-ala. Arvamuse esitaja leiab, et arvestades piirkonnas välja kujunenud faktilist olukorda, ei ole nimetatud maaüksuse maakasutuse juhtotstarbe määramine puhke ja looduliku maa-alana asjakohane. Vaela tee 16 kinnistu piirneb kirdes ja idas tootmise maa-alaga ja põhjas ning läänes elamumaaga. Maaüksus ei ole rohevõrgustiku osa. Üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu näeb ette maaüksusest ligikaudu poole kilomeetri kaugusel põhjas asuva rohekoridori ulatuse vähendamist. Üldplaneeringu eskiislahendus ega üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu ei näe ette kõnealusele eramaale mistahes loodudkaitselist- või puhkefunktsiooni. Kinnistul ei ole ühegi kaitselause liigi elukoht. Vaela tee 16 kinnistu on hoonestatud, selle asub arvamuse esitaja elukoht, üksikelamu koos kõrvalhoonetega, so. faktiliselt on maaüksus kasutuses elamumaana.	1.Ka kehtivas ÜPs on see ala osaliselt elamu- ning osaliselt haljasala. Looduslik maa-ala on eelkõige näidatud selleks, et oleks tagatud puhverala tootmis- ning elamuala vahel. Antud asukohas ei ole mõistlik elamuid täiendavalt juurde kavandada, kuna idasuunal tuleb vastu olulise mõjuga tootmisala ning läände jääb maantee, mille liiklusest tulenev negatiivne mõju on suur. Lisaks on pooleli läbirääkimised elamualade tootmismaaks muutmiseks. Rohevõrgustiku oleme alale märkinud seetõttu, et selles piirkonnas säilib hajaasustus ning vajalik puhverala tootmisala vahel. Olemasolev elamuala saab seal edasi eksisteerida, kuid elamute laiendamine siin asukohas pole võimalik.	
Madisson, V. Lähtse farmi ja Tuuletoa kinnistute	ESKIIS 28.12.2020 kiri	1.Esitame vastuväite Lähtse külas Lähtse farmi ja Tuuletoa kinnistute osas planeeritule. Nimelt on üldplaneeringu kohaselt enamuse nimetatud kinnistute alast planeeritud koostatava üldplaneeringu järgi maatulundusmaaks, välja arvatud olemasolevad elamud.	1. Vald ei plaani algatada suures mahus planeeringuid uute elamuühikutega. Aastate jooksul on kehtestatud märgatav hulk detailplaneeringuid, mille realiseerumisel halveneb sotsiaalse taristu olukord. Kiire arenguga on hetkel probleemiks elanike vajadustele vastava sotsiaalse infrastruktuuri puudumine (vt arengukava). Kiili vald ei	

omanik		Samuti on kehtiva üldplaneeringu järgi nimeteatud kinnistutel teine maakasutuse otstarve. Kehtiva Kiili valla üldplaneeringu kohaselt on kinnistute sihtotstarve enamuses elamumaa. Seoses ülaltooduga soovib kinnistute omanik Vello Madissoo alata detailplaneeringu menetluse Lähtse farmi ja Tuuletoa kinnistute osas. Samuti soovitakse muuta koostatavas üldplaneeringu välja pakutud maakasutuse sihtotstarbeid vastavaks kehtivale üldplaneeringule. Planeeringu algatamistootluse olemasolev koheselt esitama peale antud vastuväitele Kiili Valla poolse vastuse saamist. Palun lugeda antud kiri vastuväiteks Kiili Valla koostatavale üldplaneeringule Lähtse külas Lähtse farmi ja Tuuletoa kinnistute osas planeeritule. Kirjale lisame esmase visiooni kinnistu omanike soovide ja väljavõtte kehtivast ning koostatavast Kiili Valla üldplaneeringust. Seega palume kaaluda võimalust koostatava üldplaneeringu muutmiseks vastavalt lisatud visioonijoonisele.	suuda käia käsikäes hooga planeerimis- ning arendustegevusega ning seetõttu on vaja kindlustada, et ka arendajad annaksid oma osa sotsiaalse infrastruktuuri taristu arendamisse. Paraku ei kaasne kiire elanikkonna kasvuga samas proportsioonis maksutulu kasvu, millega saaks katta kõiki vajadusi. Planeeringualale elama asuvad inimesed vajavad kohaliku omavalitsuse teenuseid kohe, samas ei pruugi neilt laekuvad maksud võimaldada vajalikke teenuseid välja arendada ka pikema aja jooksul. Kompenseerimismehhanismide olemasolu võib positiivselt mõjutada osa kohalike elanike tunnetatavat heaolu taset ning valmisolekut jääda piirkonda edasi elama. Sotsiaalse infrastruktuuri tasu kehtestamisega on võimalik tagada arendamisele eelnevad olud ning seeläbi säilitada arendustegevusele eelnev elukvaliteet. Eeltoodust tulenevalt oli vaja üle vaadata ka kehtiva ÜPga kavandatud elamute mahud ning neid koomale tõmmata.
Mälton, T.	ESKIIS 2.01.2021 kiri	1. Paratamatult vallakodanikul tekib mõte, või arusaam, vaadates hetkest ehitustempot Kiili vallas – et kuhu see kõik välja jõuab pikas tulevikus? Kas "põlluarenduste" ja Kiili vahele võib tõmmata paralleeli? Loodan, et pigem mitte. Ruumiline planeerimine on kompleksne protsess, juba täna ei saa maaomanik ehitada ega kogukond kehtestada planeeringuid üksnes enda parema äranägemise järgi. Sellega seoses palun võtta väga tõsiselt väärtusliku põllumajandusmaa kaitset, kuna Kiili vald on üks suurima arendussurvega valdasid Eestis ja antud teema on siin planeeringus äärmiselt aktuaalne.	1. Oleme väärtuslike põllumajandusmaadega suures osas arvestanud. Need paiknevad peamiselt sellistes valla piirkondades, kus konfliktid arendatavate aladega puuduvad.
Mikomägi, I.	ESKIIS 2.01.2021 kiri	1. Palun arvata minule kuuluv kinnistu aadressiga Miku tee 6a, Vaela küla, Kiili vald (katastritunnus 30401:001:0463, pindala 2,57 ha) tiheasustusalala hulgast välja. sest minu krundi suurus vastab	1. See olukord tuleb lahendada DPga, kuna tegu on tagantjärele olukorra seadustamisega. Üldise printsiibina pole mõistlik selle juhtumi põhjal ÜP tingimustes muudatusi teha, kuna tegu on erandjuhuga, mis on

Kiili valla elanik	hajaasustusalas paikneva krundi minimaalsele suurusel. Lisaks paikneb minu krunt tihe- ja hajaasustusala piiril. Alternatiivse ettepanekuna sõnastada üldplaneeringus erand, mis võimaldaks tiheasustusosalal, kui krundi suurus on 2 ha või suurem, lubada hoonete arvu kinnistul sarnaselt hajaasustusala ehitustingimustele (st üks põhihoone ja 4 abihoonet). Ettepanek on tingitud asjaolust, et tiheasustusala ehitustingimuste järgi (vt Skepast&Puhkim töö nr 2018-0018 „Kiili valla üldplaneering“ tabel 1) on tiheasustusosalal lubatud hoonete arv sõltumata kinnistu suurusel 1+1 (st põhihoone+abihoone). Selliselt piiratud ehitustingimused lähevad vastuollu Kiili valla üldplaneeringu visiooni ja eesmärkidega, kuna ei võimalda meil säilitada kinnistul maalähedast puhast ja turvalist keskkonda ega soodusta ka mitmekesise ja kvaliteetse elukeskkonna kujundamist. Kuna minu kinnistu asub Vaela külas tiheasustusosalal, on mul lubatud põhihoonele lisaks rajada vaid üks abihoone. Meie perekond on sajandeid elanud Vaela külas ja jagab sama visiooni, mis on toodud välja Kiili valla üldplaneeringus – elada maalähedases ja turvalises keskkonnas. Kahjuks Kiili valla üldplaneeringuga määratud ehitustingimused Vaela küla tiheasustusosalal seda aga välistavad. Lisaks eluhoonele asub minu krundil lubatud saunahoone ning sellega peaks minu krundil lubatud hoonete arv olema ammendatud. Kuna aga minu pere kasutuses on 2,57 ha suurune krunt, siis soovime elada Vaela külas jätkates esiisade traditsioonilist elukorda ja kasvatada oma toidulauale tulevat toitu peamiselt oma põllul. Selline elukorralduse juures on meil vaja lisaks elumajale ja saunale omada ka kuur-garaaži põllutööriistade hoidmiseks ja	asukohapõhine. Tiheasustusala piir on markeeritud üldise loogika ja funktsionaalsuse alusel piirkonda, kus on mõistlik rakendada tihedamat asustust või sellega seotud alasid. Ei ole asjakohane TA ala mööda katastriüksusi ebaloogiliselt kulgema panna.
---------------------------	--	--

		hooldamiseks. Samuti vajame puukuuri, kuna meie talus on mitu küttekollet puuküttega ning oma küttepuud toome meie perekonnale kuuluvast metsast ning puidu küttepuuks töötlemine ja hoiustamine oma krundil. Tulevikus soovime ka rajada väikese lauda kanade jaoks ja võibolla ka keldri. Selline traditsiooniline ja sajandeid meie perekonna poolt Vaela külas toimunud elukorraldus aga on muudetud uuselamuarenduse pealetungiga illegaalseks kuna minule kuuluv kinnistu on arvatud tiheasustusala koosseisu ning kehtiva ja ka uue üldplaneeringu kohaselt määratud ehitustingimustega ei ole lubatud mul krundile ehitada rohkem kui üks põhihoone ja üks abihoone. Seega välistatakse Vaela külas väljakujunenud keskkonda st külatüüpi ja sellele omast hoonestuslaadi ja minnakse vastuollu: a) Kiili valla üldplaneeringus välja toodud visiooniga, mille järgi säilib maalähedane puhas ja turvaline elukeskkond; b) Kiili valla üldplaneeringu eesmärgiga tagada hästi läbi mõeldud ja erinevate sihtgruppide huvidega arvestav ruumimuster, soodustada mitmekesise ja kvaliteetse elukeskkonna kujundamist, kuid säilitada olemasoleva keskkonna väärtused; Euroopa Komisjoni strateegiaga „Talust taldrikule“, mille on heaks kiitnud ka Eesti Vabariigi Valitsus.	
		2. Muuta maakasutuse juhtotstarvet Kiili vallas Vaela külas Uuelepiku kinnistul (katastritunnus 30401:001:0399). Uuelepiku kinnistust ~1/5 (juhtotstarve: elamu maa-ala) osa määrata sarnaselt ülejäänud Uuelepiku kinnistuga ja lõuna pool asuvate kõrval kinnistutega (katastritunnustega 30401:001:2133, 30401:001:2116, 30401:001:2120) puhke- ja looduslik maa-alaks. Maakasutuse juhtotstarbe ühtlustamine ja terviklikult muutmine puhke- ja looduslik maa-	2. Antud asukohas oleme need kinnistud jätnud valdavalt hajaasutusse, kus nende juhtotstarvet pole ÜPga määratud, seega saab seal hajaasutuse reeglitele vastavalt ruumi kavandada, sh elamuid vm hooneid planeerida. Täiendavalt tuleb arvestada rohevõrgustiku tingimustega. Kuna maanteeäärne piirkond on rohevõrgustiku mõttes kõige kriitilisem, oleme sinna ette näinud loodusliku ja puhkeala otstarbe, et ala ei hoonestataks. Antud piirkonnas on maanteest tulenevad negatiivsed mõjud

		alaks Uuelepiku kinnistul on põhjendatud ka asjaoluga, et Uuelepiku ja selle kõrval kinnistutel Liivi, Lõhmuse ja Karja (katastritunnustega vastavalt 30401:001:2133, 30401:001:2116 ja 30401:001:2120) asub rohevõrgustiku ala ning sarnane maakasutuse juhtotstarve aitab vältida vastuolude tekkimist rohevõrgustiku alal kehtivate piirangutega. Samuti paikneb nimetatud Uuelepiku kinnistu osal väärtuslik põllumajandusmaa, kuhu uut hoonestus ei ole soovitatav rajada ning seega hetkel märgitud elamu maa-ala juhtotstarve ei toeta väärtusliku põllumajandusmaa säilimist. Maakasutuse juhtotstarbe muutmine Uuelepiku kinnistul loob terviklikuma maakasutuse koos lõuna pool asuvate kinnistutega (katastritunnustega 30401:001:2133, 30401:001:2116, 30401:001:2120) ning toetab rohevõrgustiku toimimist. Rohevõrgustiku toimimiseks ette nähtud alade ja rohekoridoride laiendamine piirkonnas on väga tervitatav, sest käesolevas punktis nimetatud kinnistutel liiguvad igapäevaselt kitsed, rebased ja jäneseid. On oluline, et metsloomade liikumistega antud piirkonnas arvestataks. Palun kaaluda ka võimalust koos ettepanekute punktis 1 nimetatud kinnistuga muuta hajaasustusalaks ka Uuelepiku, Liivi, Lõhmuse ja Karja kinnistud (katastritunnustega vastavalt 30401:001:0399, 30401:001:2133, 30401:001:2116 ja 30401:001:2120). Kuna nimetatud ala on väärtusliku põllumajandusmaa, mis valdavalt kattub ka rohevõrgustiku ettepanekuga, on põhjendatud ala muuta hajaasustusalaks.	liialt suured. Põllumajanduslik tegevus antud asukohas on lubatud.
		3. Muuta tootmise maa-ala maakasutuse juhtotstarvet Vaela külas Miku detailplaneeringuga hõlmatud ala vahetus läheduses (peamiselt hõlmab Priidu kinnistut katastritunnusega 30401:001:0846).	3. Arvestame ja muudame elamumaaks.

		Tootmise juhtotstarbega maa-ala asub Vaela külas kõrvuti Miku detailplaneeringualaga, millele on planeeritud kokku 4 korterelamud (kaheksa korteriga), neli viie korteriga ridaelamut ja lisaks üheksa eramut. Käesoleval hetkel on rajatud juba kaks korterelamut ja üks eramu. Miku detailplaneeringu realiseerumisel asub tootmise maa-ala ligikaudu 60 pere vahetus läheduses, luues väga tõenäoliselt konflikti läbi müra- ja õhureostuse. Sellise konfliktide ennetamine on üks üldplaneeringute koostamise põhieesmäärke. Kui tootmise maa-alal lubada maakasutusele vastavat tegevust, siis see paratamatult tekitab konflikte kõrvalasuva elamualaga st on ette näha, et esineb oluline ruumiline mõju naaberladele. Üldplaneeringus tuleb tootmise juhtotstarbega maa-alade määratlemisel arvestada tundlike alade (elamud, ühiskondlikud hooned, puhkealad jm) paiknemisega lähi naabruses. Nendega vahetult külgneval alal ei ole lubatud kavandada olulist ruumilist mõju põhjustavat tegevust. Olulist ruumilist mõju põhjustav äri- ja tootmismaa tuleb planeerida väljapoole tihedama või kompaktsema asustusega piirkondi ning tundlikest aladest piisavasse kaugusesse. Samuti asub vahetus läheduses rohevõrgustiku ala ning Vaela külas Priidu kinnistul on metsloomad igapäevased asukad. Vaela külla elamute vahetusse lähedusse uue tootmis maa-ala planeerimine ei ole kuidagi põhjendatud. Uus tootmis maa-ala on eraldiasuv, väike ja hetkel tegutsevaid tootmisüksusi ei ole. Kiili vallas on juba kaks suuremat tootmis juhtotstarbega maa ala – Kiili alevis Kurna tee piirkonnas ja Vaela külas Tallinna ringtee läheduses. Varasemalt Vaela külas tegutsenud AS-i Efekt toomisetevõte (keskkonnaluba nr L.ÕV/330087) asub nüüdseks Kiili alevis Tööstuse 28.	
--	--	--	--

		Kuna Vaela külla määratud tootmise juhtotstarbega maa-ala on suhteliselt väike, siis on ka vähem võimalusi selle tundliku ala eraldamiseks ja kõrval asuva elamuala müra- ja tolmoreostuse vms eest kaitseks loodava piisava laiusega haljasriba või häiringu leviku takistava piirde rajamiseks. Samuti paikneb osa Priidu kinnistul paiknevast tootmise juhtotstarbega maa-alast veekogu piiranguvööndis ja seetõttu peaks näiteks põllumajanduslike tootmishoonete ja rajatiste paigutamist alale vältima. Samuti ei tohiks alal paikneda põllumajanduseettevõtte, kellel on kohustus omada õhusaasteluba, sest maa-ala pole võimalik sellisel juhul sihtotstarbeliselt kasutada, kuna elamud on lähemal kui 300 m. Arvestades kõiki piiranguid, mida antud tootmise juhtotstarbega maa-alal peaks rakendama, ala väiksust ja eraldatust teistest Kiili valla tootmisaladest ning asjaolu, et hetkel veel puudub reaalne tootmise juhtotstarbeline maakasutus, siis tuleks Vaele külas Priidu kinnistu piirkonnas tootmise maa-ala juhtotstarvet muuta.	
Roosileht, M. Kiili valla elanik ning Kiili vallas asuvate kinnistute omanik	ESKIIS 3.01.2021 kiri	1. Tammetalu tänav T6 kinnistu - Kiili valla üldplaneeringu joonisel 1 ja joonisel 3 on märgitud kohaliku tähtsusega teed. Kohaliku tähtsusega teede hulka on nimetatud joonistel märgitud ka Tammetalu tänav T6 kinnistul asuv tee. Tammetalu tänav T6 kinnistu (30404:001:0112), kuulub minu Mati Roosilehe omandisse, nii nagu ka nimetatud kinnistuga piirnevad Tammetalu tn 3, Tammetalu tn 5 ja Ööbiku tn 2 kinnistud. Seega puudub igasugune vajadus ja õiguslik alus märkida nimetatud Tammetalu tänav T6 kinnistul asuvat teed kohaliku tähtsusega	1.Arvestame

		teeks. Tegemist on erateega, mis teenindab juurdepääsuna ainult paari kinnistut, mis samuti kuuluvad minu omandisse. Eeltoodust tulenevalt teatan, et ei ole nõus asjaoluga, et Tammetalu tänav T6 kinnistul olev tee on üldplaneeringu joonistel märgitud kui kohaliku tähtsusega tee. Palun selles osas üldplaneeringu jooniseid muuta ning mitte märkida Tammetalu tänav T6 kinnistul asuvat teed kohaliku tähtsusega teeks, kuivõrd tegemist on erateega. Täiendavalt soovin siinkohal veel välja tuua, et nimetatud eratee ei täida ka avaliku kasutusega eratee kriteeriume, mis on märgitud üldplaneeringu punktis 5.1.3. Seega läheks joonised ja seletuskiri omavahel vastuollu, kui märkida üldplaneeringus Tammetalu tänav T6 kinnistul olev tee kohaliku tähtsusega teeks.	
		2. Tehnilise taristuga seotud tingimuste täpsustamine - Üldplaneeringu seletuskirjas on tehnilise taristu kohta antud järgmine selgitus: <i>Üldplaneeringus on tehnilise taristu lahendused antud põhimõttelisena ning need täpsustuvad detailplaneeringu või ehitusprojekti staadiumis.</i> <i>Detailplaneeringukohaste teede, tänavate, tehnovõrkude ja -rajatiste väljaehitamise kohustuse võimalik üleandmine lepatakse igakordselt kokku detailplaneeringu elluviimisest huvitatud isiku ja valla vahel enne planeeringu algatamist või planeeringu koostamise vältel, vastava vajaduse ilmnemisel.</i> Võttes aluseks nimetatud selgituse palun täpsustada: Mida on konkreetselt mõeldud selle selgituse all, et üldplaneeringus on tehnilise taristu lahendused antud põhimõttelisena ning need täpsustuvad	2.Sundvalduse teema, lahendatakse ÜP-st eraldiseisvalt.

		detailplaneeringu või ehitusprojekti staadiumis? Kas nimetatud lauset võib mõista nii, et üldplaneeringuga ära näidatud teede ja muude taristute asukohad võivad ajas muutuda, kui seda näeb ette uus kehtestatud detailplaneering või ehitusprojekt ? Konkreetselt minnes toon näite, et Kiili Vallavalitsuse 13.12.2011 korraldusega nr 609 on algatatud Luige aleviku Ööbiku tn 2, 4, Tammetalu tn 3 ja 5 kinnistu ning piirneva liiklusmaa detailplaneeringu koostamine ning nimetatud menetlus on hetkel pooleli. Detailplaneeringust huvitatud isikuna, soovin detailplaneeringu lahendust, kus osaliselt Kuura tänav T2 asuva sundvaldusega koormatud eratee üks haru kaotatakse ning kahe tee haru vahele jääv maatükk liidetakse Tammetalu tn 5 kinnistuga. Võttes aluseks üldplaneeringu seletuskirjas toodud selgituse on pärast uue üldplaneeringu kehtestamist võimalik põhimõtteliselt kehtestada Ööbiku tn 2, 4, Tammetalu tn 3 ja 5 kinnistu ning piirneva liiklusmaa detailplaneering kujul, mis võimaldab detailplaneeringust huvitatud isikul liita Tammetalu tn 5 kinnistuga soovitud maatüki ning selline lahendus ei oleks uue üldplaneeringuga vastuolus. Nimetatud asjaolu on muuhulgas kinnitanud mulle ka Kiili Vallavalitsus kirjalikult haldusasjas nr 3-20-1280 esitatud 07.07.2020 dokumendis märkides, et <i>vald on Kuura tänav T2 kinnistu suhtes kooskõlas KAHOS sätestatuga valinud maaomaniku jaoks vähem koormava viisi ja sundvõõrandamise asemel valinud maaomanikku vähem koormava sundvalduse vormi, mis omakorda tähendab seda, et kui tulevikus avalik huvi sundvaldusega kaetud kinnisasja osa suhtes kaob (näiteks kehtestatakse uus detailplaneering, mis muudab kehtiva detailplaneeringuga ette nähtud situatsiooni), siis sundvaldus kustutatakse ja piiratud asjaõigused seatakse kooskõlas kehtiva detailplaneeringuga.</i> Seega kui avalik huvi tehnilise taristu koormamiseks	
--	--	--	--

			sundvaldusega kaob, siis on uue üldplaneeringu kohaselt võimalik kustutada ka sundvaldus, sest üldplaneeringu kohaselt on tehnilise taristu lahendused antud põhimõttelisena ning need täpsustuvad detailplaneeringu või ehitusprojekti staadiumis. Selguse huvides ning selleks, et tulevikus ära hoida tarbetuid vaidlusi, teen ettepaneku üldplaneeringu seletuskirjas eeltoodud põhimõtte rohkem lahti kirjutada ja tuua ka illustreerivaid näiteid nagu sageli tehakse seaduste seletuskirjades. Täpsustada ja kirjutada selgemalt lahti, et kuidas toimitakse siis, kui eratee on määratud avalikuks kasutamiseks kuid	
			3. Avaliku kasutusega eratee - Üldplaneeringu seletuskirja punktis 5.1.3. on toodud põhimõtted eratee avaliku kasutusega teeks määramisel. Nimetatud punktis on märgitud, <i>et eratee avalikult kasutatavaks määramine toimub õigusaktides sätestatud korras. Üldjuhul sõlmitakse valla ja kinnistuomaniku vahel kokkuleppe, seades kinnistule servituut või sundvaldus. Erandolukorras rakendatakse sundvõõrandamist.</i> Siinkohal teen ettepaneku täiendada üldplaneeringu seletuskirja klausliga, et eratee avalikuks kasutatavaks määramisel tuleb arvestada ka eratee omaniku huve ning lähtuda põhimõttest, et Põhiseaduse § 32 kohaselt on igäühe omand on puutumatu ja võrdselt kaitstud. Omandit võib omaniku nõusolekuta võõrandada ainult seaduses sätestatud juhtudel ja korras üldistes huvides õiglase ja kohese hüvituse eest. Igäühel, kelle vara on tema nõusolekuta võõrandatud, on õigus pöörduda kohtusse ning vaidlustada vara võõrandamine, hüvitus või selle suurus. Igäühel on õigus enda omandit vabalt vallata, kasutada ja käsutada. Lisaks on üldplaneeringu seletuskirja punktis 5.1.3. ära toodud põhimõtted eratee avalikuks kasutamiseks määramisel. Ühe nimetatud põhimõttena on märgitud, et eratee	3. See ei ole ÜP teema ning iga konkreetsel juhtumil arvestatakse kehtiva seadusandlusega.

		avalikuks kasutamiseks määramist õigustab asjaolu, kui terviktee teenindab kümmet või enamat aastaringselt kasutuses olevat hoonestusega maaüksust. Palun selgitada, mida tähendab antud juhul termin „teenindab“? Kas teenindab all mõistetakse juurdepääsu tagamist avalikult kasutatavale teele või on selle all silmas peetud ka muid asjaolusid (nt parkimine, õigust hoida oma prügikasti nimetatud transpordimaal jms). Lisaks palun lahti selgitada, mitut teenindavat tervikteed on üks hoonestusega maaüksus avaliku huvi mõistes õigustatud omama? Kui hoonestusega maaüksusele on juba eelnevalt tagatud muust asukohast juurdepääs avalikult kasutatavale teele, kas siis on õiguspärane seda sama maaüksust veelkord kasutada ettekäändena mingi teise eratee koormamiseks sundvaldusega?	
Roossaar, K. Kiili aleviku elanik	ESKIIS 18.11.2020 e-kiri	Soovin anda oma sisendi mõju hindamisele. Nimelt asub meie kodu Kiili alevikus Nabala tee ääres. See ala on kujunenud Kiili keskuseks, kuhu on koondunud ka erinevad strateegilise tähtsusega ametiasutused ja teenuste pakkujad. Samuti on Nabala tee peamagistraal nii Kiilis asuvate majade (sh korterelamute) elanikele, Lähtse, Rätsepa ja sealt edasi külade elanikele. Lisaks tekitavad väga suurt liiklusvoolu Kiili Gümnaasiumi ja lasteaia juurdepääsu vajavad sõidukid. Selgelt on eristatavad tiptunnid (hommik, lõuna ja õhtu). Ehk, et siit meie pere 2 teemat: 1.Suur liikluskoormus Kiili keskuses, mis vähendab liiklusohutust (olemasolevad ülekäigurajad ei ole piisavad Nabala tee ületamiseks, tegelik kiirus tihti antud teel ei vasta kehtestatule (40 km/h)); 2.Üha suurenev liiklusrõhk Nabala tee äärsetele elanikele.	1.Võtame teadmiseks, liikluspiirangud ja ohutust ÜPga otseselt lahendada ei saa. 2.Võtame teadmiseks kuid nimetatud teemasid ÜPga täna

		Kutsun üles mõtlema erinevatele lahendustele, mis võiksid antud olukorras elukeskkonda aidata säilitada, et kõikidel oleks tore ja ohutu ning ei kaoks ära nõ just Kiilile iseloomulikud väärtused nagu turvalisus ja ohutus. Kõne alla võiksid tulla liikluse keskusest ümbersuunamine koolini ja lasteaiani jõudmiseks ning Kiilist Nabala poole asuvasse küladesse jõudmiseks; müratõkked (saan selgelt aru, et see keskuses mõjub kuidagi veidralt, aga samas tooks kindlasti palju leevendust elanikele, kes on nüüd justnagu sundolukorras, sest liikluskoormus on just viimastel aastatel oluliselt suurenenud, kuid on olemas ju esteetiliselt kenasid variante); foorid/ringteed kiiruse vähendamiseks; vm tänapäevaseid lahendusi.	otseselt lahendada ei saa.
Siimon, I.	ESKIIS 16.12.2020 kiri	Uue üldplaneeringu eskiisiga tutvudes tekkisid alljärgnevad küsimused: 1) Miks soovite määrata Uue-Aasa ja kõrvalkinnistute juhtotstarbeks "Puhke ja looduslik maa-ala"? - Nendel kinnistutel ei ole ühtegi looduslikku vaatamisväärsust ega olemasolevat puhkeala. - Kehtivas ÜP-s märgitud juhtotstarbe järgi on maaomanikel võimalus ja ootus oma maale ehitada. Juba praegu on paar eramut olemas ja ka teile teadaolevalt plaanime 2 eramu ehitust Uue-Aasa kinnistule. Uue juhtotstarbega ei oleks elamu ehitamine enam tulevikus üldse võimalik. - Kuna kinnistud on ka Kiili alevile väga lähedal ning seetõttu määratletud tiheasustusalana, siis seletuskirja kohaselt "TINGIMUSED TIHEASUSTUSALAL: Asustuse suunamine peab lähtuma eelkõige tihendamise printsiibist, millega eelistatakse tühjana seisvate ning alakasutatud maa-alade ja hoonete taaskasutusele võtmist." Seega oleks loogiline lubada ka meie kinnistutele elamute ehitamist, eriti arvestades et siin kehtivad juba rohevõrgustikus ehitamise piirangud, mis tagab	1. Juhtotstarve on piirkonnas määratud elamumaaks, kuid kuna piirkonnas on kriitilise tähtsusega rohevõrgustiku koridori säilitamine, siis ei ole võimalik siin hooneid tihedalt kavandada, vaid arvestada tuleb, et rohevõrgustiku sidusus ning toimimine säiliks. Kehtivas üldplaneeringus paikneb Aasa ja Uue-Aasa katastriüksustel rohevõrgustiku koridorid. Rohevõrgustiku eesmärgiks on tagada loomade-lindude vaba liikumine erinevate piirkondade vahel, loodusliku mitmekesisuse ja erinevate ökosüsteemide toimimine. Näiteks on sellel alal pidevalt näha metskitsede, jäneste ja rebaste liikumist, kevadel ja sügisel aga suuri lindude parvi. Rohekoridorides ja rohevõrgustiku tuumaladel ei pea tingimata olema, elama, kasvama kaitsealuseid liike või vaatamisväärsusi. Rohevõrgustiku alale saab ehitada uut elamut vaid juhul, kui on tagatud rohevõrgustiku toimimine. Täna katastrijärgse sihtotstarbekohast kasutamist rohevõrgustik ei takista. Uue üldplaneeringuga ei planeerita rohevõrgustiku alade vähendamist, sest Kiili vallas on uute elamute ehitamiseks planeeritud juba piisavalt suured alad.

		loodusliku ala eramute vahel. • See maa kaotaks Puhke- ja loodusliku maa-ala juhtotstarbe puhul maaomaniku jaoks täielikult oma väärtuse. Kuidas plaanite kompenseerida eraomandi väärtuse kahjustamist? Meie hinnangul on nii suure puhkeala loomine erakinnistute üleselt ebamõistlik. Arvestades asukoha sobivust eramute ehitamiseks ja ka kehtivaid rohevõrgustiku tingimusi võiks kinnistu juhtotstarve jääb endiseks või muutuda elamu maa-alaks nagu teised kinnistud samas piirkonnas. Kui puhke otstarbega maa-ala peaks selles piirkonnas paiknema, siis oluliselt väiksemana ja mitte katma erakinnistuid saajaprotsendiliselt - samuti oleks kohane kompensatsioon maaomanikule ka väiksema kinnistuosa alaväärtustamise korral. 2) Kuidas põhjendate rohevõrgustiku laiendamist kogu Uue-Aasa ja naaberkinnistute üleselt senise kehtiva rohevõrgustiku koridori asemele? Seletuskirja järgi on rohevõrgustikus tugialad ja rohekoridorid. Meie kinnistuga samal põllualal on olemasolevad talud ja eramud, planeeritakse veel vähemalt 2 eramut, detailplaneering on koostamisel tootmishoonele Kurna-Tuhala tee äärde ja detailplaneering on kehtestatud suurele alale alevikupoolses ääres elamute ehitamiseks (Tormi, Pilve jt kinnistud) – seega miks nii suure inimtegevuse vahele ei piisa rohekoridorist? Meie hinnangul võiks rohevõrgustiku koridor jääda olemasolevatesse piiridesse.	Rohevõrgustiku kavandamise täpsemad asjaolud on välja toodud KSHs ning rohevõrgustiku analüüsis.
Vihandi, A. Lähtse küla elanik	ESKIIS 11.12.2020 kiri	Ettepanekute eesmärgiks on pöörata elamuarenduse planeeringutes rohkem rõhku kvaliteedile mitte kvantiteedile. Ettepanek panustada keskkonnasõbralikku planeerimisse ning hubase elukeskonna loomisse. Rohkem rohelust ja hubasust Kiili valda. 1. Kiili alevist väljaspoole jäävate	1. Kaalume Teie ettepanekut. Samas on iga planeering eriilmeline ning tuleb tõsiselt kaaluda kuidas teatud piirkondades planeerida. Lisaks peab puude istutamine olema kooskõlas hilisema suutlikkusega haljastust hooldada, sh ohutuse tagamine.

			arenduspiirkondade planeerimisel võiks hoonestusalasid grupeerida selliselt, et tekiks 10-15 elamuga piirkonnad mis on omavahel eraldatud 30m -50m kõrghaljastusaladega.	
			2. Kõikide uute arenduste ehitusel võiks sõidutee äärtesse rajada kõrghaljastuse 2,5-3m (see peaks olema arendajale kohustuslik enne hoonete ehituslubade väljastamist).	2. Vastus esimeses punktis.
			3. Asulaväliste arenduste tänavavalgustuse võiks rajada max 3m kõrguste valgustite põhjal, et vähendada valgusreostust.	3. Valgustus rajatakse tiheasustusosalal ning asulavälistel teedel vastavalt kehtivatele normidele, mis täna juba arvestavad valgusreostuse vähendamisega.
			4. Ettepanek Nabala kergliiklustee osas. Lähtuda olemasolevast projekti st ja rajada kergliiklustee Kurna-Tuhala (11115) maantee äärest. Suures plaanis oleks Kiili vald vaja ühendada kergliiklustee kaudu ka Rae vallaga. Kuna palju huviringe, kus ka meie valla lapsed käivad, toimetavad Jüris siis oleks kevad, suvi, sügis hooajal võimalik mööda kergliiklusteed lastel sinna ise turvaliselt liigelda. Rae vald on kergliiklustee juba Pati ka sillani rajanud. Hetkel puudub Kiili ja Jüri vaheliseks liikumiseks isegi bussiühendus. Lisaks on palju tervisesportlaseid kes liikleksid hea meelega pikal ja turvalisel kergliiklusteel ning suuremat pilti vaadates võiks moodustuda tulevikus Lähtse – Nabala – Paekna – Lähtse kergliiklustee ring.	4.Kurna-Tuhala maantee ääres on kergliiklustee ette nähtud. Lõpuni minevad ühendused Rae vallani on hetkel problemaatilised, kuna need teed jäävad Rae valla territooriumile ning nende elluviimine eeldab omavahelisi kokkuleppeid. Tänaste teadmiste põhjal ei ole Rae vallani kulgevad ühendused realistlikud.
Unt, M. Väike-Loovälja, Suur-Loovälja, Uue-Loovälja ja Loovälja kinnistute omanik	ESKIIS 20.11.2020	1. esitame vastuväite Kiili alevis Väike-Loovälja, Suur-Loovälja, Uue-Loovälja ja Loovälja kinnistute osas planeeritule. Nimelt on üldplaneeringu kohaselt enamus nimetatud kinnistute alast planeeritud koostatava üldplaneeringu järgi rohekoridoriks, kuid valla planeeringu üleses Harju maakonnaplaneeringus on rohealal piirid tunduvalt kitsamad. Samuti on kehtiva üldplaneeringu järgi nimetatud	1.Uue ÜPga soovib vald seniseid ülekavandatud arengualasid oluliselt koomale tõmmata, kuna suure arendushulga tõttu ei ole võimalik kõigile lisanduvatele elanikele vajalikke sotsiaalset infrastruktuuri aga ka eluks vajalikke muid teenuseid tagada. Antud ala on mõistlik jätta hajaasustusse, seal paikneb väärtuslik põllumajandusmaad, mistõttu on seal otstarbekas põllumajanduslikku tegevust ka edaspidi läbi	

		kinnistutel teine maakasutuse otstarve. Kehtiva Kiili valla üldplaneeringu kohaselt on kinnistutel kortermajade ja büroohoonete ala, parkmetsa ala, väikeelamumaa ja avaliku kasutusega maa ning samuti rohekoridori ala. Nimetatud kinnistud kuuluvad ka Loovälja I, Loovälja II, Loovälja IV ja Looheina kinnistute detailplaneeringu alasse. Detailplaneeringu menetlus on valla poolt lõpetatud dokumendiga KORRALDUS Kiili 2. oktoober 2018 nr 332. Kahjuks ei ole nimetatud korraldus jõudnud kinnistute omanikuni. Samuti ei ole temani jõudnud varasemad kirjad. Seega ei ole valla kinnistust, et maade omanik on tehtud ettepanekud heaks kiitnud. Seoses ülaltooduga soovib kinnistute omanik Monica Unt agatada detailplaneeringu menetluse Kiili alevis Väike-Loovälja, Suur-Loovälja, Uue-Loovälja ja Loovälja kinnistute osas. Samuti soovitakse muuta koostatavas üldplaneeringu välja pakutud maakasutuse sihtotstarbeid. Planeeringu algatamisaotluse oleme valmis koheselt esitama peale antud vastuväitele Kiili Valla poolse vastuse saamist. Palun lugeda antud kiri vastuväiteks Kiili Valla koostatavale üldplaneeringule Väike-Loovälja, Suur-Loovälja, Uue-Loovälja ja Loovälja kinnistute osas. Kirjale lisame esmase visiooni kinnistu omanike soovide ja väljavõtte kehtivast ning koostatavast Kiili Valla üldplaneeringust. Seega palume kaaluda võimalust koostatava üldplaneeringu muutmiseks vastavalt lisatud visioonjoonisele.	viia. Rohevõrgustik on alale kavandatud selleks, et tagada vajalikud ökosüsteemiteenused ning tasakaalustada hoonestatud alade mõjusid loodusele ja inimestele.
OÜ ScanBalt Trucks	17.09.2021	Käesolevaga teen koostamisel olevasse Kiili üldplaneeringusse esitise. Elamumaa kõrvalotstarbena võiks võimaldada väiketootmisena põllumajandushooneid. Lausaliselt esineb selliseid põllumajandushooneid millel ei ole olulist mõju naaberkatastriüksustele. Ühtlasi esineb sellist põllumajanduskinnisvara mida välisvaatelt on	ÜP-s ei ole me juhtotstarbega lubatud objekte nii rangelt reglementeerinud, liiga täpne kirjeldus võib edaspidi planeeringu ja projekteerimistingimuste menetlemisel muutuda koormavaks. Peame jätma võimaluse iga kord kaaluda ehitise, sh funktsiooni sobivust soovitud asukohta.

		võimatu eristada elukinnisvarast. Näit manuses toodud Jõgevale ehitatud freespalk meekäitlushoonel ei ole arhitektuuriliselt diferentsi elamuga. Ühtlasi osundan lisaasjaoluna et mesindus pole finantsiliselt nii tasuv et võimaldaks osta tootmismaa kinnistut. Tegemist ei ole üksnes pealinnaregiooni hinnataseme teemaga. Eestis ei esine sellist käibepraktikat et mesinduseks ostetaks eraldiseisvalt kinnistut. Üldteadaolevalt antud hooajalist majandustegevust teostatakse kinnistutel kõrvalotstarbena. Ilmsesti võiks hoopis olla arhitektuuriliseks kontrapunktiks situatsioon kus tehnoargis mesila on tööstuskinnisvara ja laokompleksi piirinaaber. Isegi kui põllumajandushoone tekitab häiringut siis on võimalik seda eemaldada suurkrundiga ja asukohavalikuga. Arusaamatuks jääb kuidas 3,36 hektarit pindalanäitajaga Ellamaa kinnistule mis külgneb RMK metsamassiiviga ei saa ehitada meekäitlushoonet. Mitteproportsionaalne omandiõiguse riive on juhulkui 25,03 hektarit pindalanäitajaga Kopli kinnistule ei saaks ehitada põllumajandushoonet. Jõgevale ehitatud meekäitlushoonel on kaks korrust mis on arhitektuuriliselt optimaalne ruumiprogramm. Niisamuti võiks vajadusel Kiili Vallavalitsus diskretsiooniotsusena võimaldada kahe korruse ehitamist ressursisäästlikku ja kasutusväärtusega ehitusprojektina.	Täna on juhtotstarve suhteliselt paindlikult määratud ja vajadusel saab meekäitlushoone väga erinevate maakasutuste alale soovi korral kavandada. Oluline on see kuidas see ümbritsevate alade ja kasutusega sobitub – seda hinnatakse asukohapõhiselt iga kord kaalutusotsusena.
Tegova, P.	3.11.2021	Koostamisel olevas ei ole väljatoodud mis on metsamajandushoone. Keskkonnaministeeriumi taotlusel näit Kohila koostatavas üldplaneeringus sätestati õigusselguse tagamiseks metsamajandushoonete alaliigid. Hetkeolukorras jääb arusaamatuks kas puukoolipidamine on väiketootmishoone koos kaubandustegevusega mida saab teostada ärimaal või tegemist imperatiivselt tootmiskinnisvaraga. Vähetähtis pole lisaasjaolu et	ÜP-s ei ole me juhtotstarbega lubatud objekte nii rangelt paika pannud, liiga täpne kirjeldus võib edaspidi planeeringu ja projekteerimistingimuste menetlemisel muutuda koormavaks. Peame jätma võimaluse iga kord kaaluda ehitise, sh funktsiooni sobivust soovitud asukohta. Täna on juhtotstarve suhteliselt paindlikult määratud ja vajadusel saab puukooli väga erinevate maakasutuste alale soovi korral kavandada. Oluline on see kuidas see

		puukoolipidamisest ei teki tüüpset väiketootmist ületavat häiringut. Tahtsin uurida ega õigusselguseks ei ole võimalik justnagu Kohila üldplaneeringus sätestada mis on metsamajandushoone. Ühtlasi üleküsin millisele maaliigile üldplaneering võimaldab EHR otstarve nr. 12439 garaazihoonet ehitada.	ümbritsevate alade ja kasutusega sobitub.
AMTeam OÜ	19.10.2021	Oleme tutvunud meile edastatud lingi all olevate Kiili valla koostatava üldplaneeringu (algatatud Kiili vallavolikogu 19.04.2018 otsusega nr 10) materjalidega. Oleme Põldmäe tee 1 kinnistu (kt 30401:002:0304) omanikud. Nimetatud kinnistu on osa aastal 2006 kehtestatud Põldmäe kinnistu detailplaneeringu järgselt moodustatud maaüksusest. Kogu Põldmäe DP ala on jagatud 16-ks krundiks. Oleme huvitatud DP ellu viimiseks minema edasi hoonestuse paigutusega. Kiili valla Üldplaneeringu kohaselt on antud ala märgistatud hajaasustusalaks. Põldmäe DP ala moodustab tihedama elamiskoha. Kiili ÜP maakasutuse areng valla lõunapoolses suunas elamiskohtade suhtes arengusuunda ei näe, mis meie arvamusele hakkab tekitama huvide konflikti seoses Tallinna lähedusse potentsiaalse elamispaiga leidmisel. Kuid olles tutvunud ka kohapeal Kiili vallas Põldmäe DP ala läheduses oleva Paekna küla hoonestusega, oleme seisukohal, et Tõdva – Nabala tee äärde võiks tekkida Põldmäel väike asula ehk tiheasustusalala. Siin on sirge teelõik, DP raames on moodustatud teelt mahasõit ja kruntide vaheline sisetee maaüksus. Kuna ÜP maht on üsna suur, ei ole me sellega põhjalikumalt tutvuda jõudnud. Hetkel tegeleme ÜP materjalide tutvumisega. Oleme aga huvitatud Kiili valla ÜP koostamisele kaasa aitamisest.	Kiili vallas on vahepealse aja jooksul, so eelmise üldplaneeringu kehtestamisest kuni tänaseni väga palju erinevaid detailplaneeringuid koostatud ning nende planeeringute realiseerumisega seoses on valla jaoks esile kerkinud mitmed teemad, millega täna on vaja tõsisemalt tegeleda. Senine praktika näitab, et koostatud detailplaneeringute hulk on olnud liialt suur ning kõigi nende realiseerumisel ei suuda omavalitsus tagada vajalikke teenuseid ning kohustusi, näiteks piisaval hulgal kodulähedasi lasteaia- ja kooli kohti, puhkealasid, vajalikul tasemel teehooldust, mitmekesiseid liikumisvõimalusi erinevatele elanike gruppidele, piisaval hulgal kvaliteetset joogivett, sademevee- ja kanalisatsiooni ärajuhtimist jm teemasid, mis ülerahvastatusega kaasneb. Sellest tulenevalt, on uue üldplaneeringu koostamisel vaadatud üle lähi- ja pikema aja arengud Kiili vallas ning leitud, et tihedama asustusega alad peavad jääma ühte kindlasse piirkonda (üldplaneeringus määratud tiheasustusalad) ning üksikuid uusi omaette asetsevaid elamualasid ei ole mõistlik ette näha, kuna nende puhul ei ole võimalik tagada jätkusuutlikku asustuse arengut. Täna koostatava üldplaneeringu raames on valla visioonina ette nähtud: • soodustada mitmekesise ja kvaliteetse elukeskkonna kujundamist, kuid säilitada ja kaitsta olemasoleva keskkonna väärtuseid; • Varustada tiheasustusalad vajalike tehnovõrkude, teenuste ning kõrgetasemeliste ruumilahendustega; • Ühendada tihedamalt asustatud piirkonnad

			Soovime olla kaasatud Kiili valla üldplaneeringu menetlusse.	ühistranspordi, kergliikluse kaudu ning tagada avaliku huviga objektidele avalikud juurdepääsud; • Tihendada olemasolevaid valla keskuseid ning vältida asustuse ja ehitatud keskkonna laialivalgumist kui see ei ole ruumiliselt põhjendatud; • Püüelda ruumilise terviknägemuse suunas, mis hõlmab erinevaid tasandeid, valdkondi ning loob ühtse seostatud arengutee. Samuti on üldplaneeringu lähtekohaks maakonnaplaneering ning sealt tulenevad asustuse arengusuunad, näiteks järgnevad põhimõtted ruumilise arengu suunamisel: • Säilitatakse erinevad ruumiväärtused linnalise ruumistruktuuriga asulates ja maapiirkondades, vältides valglinnastumise täiendavat levikut. • Asustuse arengu kavandamisel ning keskuste määramisel lähtutakse eeskätt olemasolevatest ruumistruktuuridest ning liikumisvõimalustest (teedevõrk, raudteed), käsitledes rööbastranspordi sh kergrööbastranspordi arendamist eelistatud liikumis- ja ligipääsuvõimalusena, sh maakonna siseselt. • Uute arendusalade kavandamine, kui see osutub vajalikuks, saab toimuda hästi juurdepääsetavates asukohtades terviklike ruumilahenduste alusel ning tingimustes, kus on tagatud muuhulgas ka vajalikud kommunikatsiooni- ja taristulahendused. Üldplaneering lähtub ka planeerimisseaduses toodud põhimõtetest: • Planeeringuga tuleb luua eeldused kasutajasõbraliku ning turvalise elukeskkonna ja kogukonna väärtusi kandva ruumilise struktuuri olemasoluks ja säilitamiseks ning esteetilise miljöö arenguks, säilitades olemasolevaid väärtusi.
--	--	--	---	--

			- Asustuse planeerimisel peab tasakaalustatult käsitlema ehitatud keskkonda ja rohealasid, arvestades olemasolevat keskkonda ning asukohast tulenevaid asjaolusid. - Planeerimisel tuleb võimaluse korral eelistada keskkonnasäästlikke ja energiatõhusaid lahendusi. Neid asjaolusid arvesse võttes, ei haaku Põldmäe kinnistu detailplaneering tänases olukorras valla arengusuundadega, mistõttu on vald otsustanud seda detailplaneeringut üldplaneeringu raames mitte kajastada. Samuti ei lähe see kokku Harju maakonnaplaneeringu asustuse suunamise tingimuste ega PlanS põhimõtetega. Kiili vallas ettenähtud asustuse tihendamine ning arendamine on ette nähtud tiheasustusaladel, mis on määratud kindlatesse piiridesse Kiili alevis, Luige ja Kangru alevikes, Sausti, Vaela, Möisaküla, Lähtse, Nabala ja Paekna küla piirkondadesse. Põldmäe kinnistu detailplaneeringu piirkond jääb neist tiheasustusaladest märkimisväärselt kaugemale ning seda asustusala ei ole võimalik jätkusuutlikke põhimõtteid arvestades ülejäänud tiheasustusaladega siduda.
	JÄRELEVALVE		
Rahandusministeerium	ESKIIS 02.02.2021 nr 14-11/7670-2	1.Üldplaneeringu vastavus maakonnaplaneeringule 1.1 Seletuskirja ptk 5.2.9 on lk 41 toodud, et energiatootmise keskkonnamõtjude vähendamise eesmärk tuleneb üleriigilisest planeeringust. Juhime tähelepanu, et planeerimisseaduse (PlanS) § 13 lõikest 5 on üleriigiline planeering maakonnaplaneeringu koostamise aluseks ning § 55 lõikest 2 on maakonnaplaneering üldplaneeringu koostamise aluseks. Märgime, et tulenevalt eeltoodust on üldplaneeringus kohane lähtuda Harju maakonnaplaneeringus püstitatud eesmärkidest.	1.1.Täpsustatud.
		1.2. Seletuskirja ptk 6.7 toob välja koostatava üldplaneeringu seosed maakonnaplaneeringuga ja	1.2.Tingimuste osas on ptk-i alguses märges: <i>Maakonnaplaneeringuga seatud üldiseid tingimusi on valla</i>

		selle, mis osas maakonnaplaneeringut täpsustatakse. Teeme ettepaneku antud peatükki täiendada selgitusega, kuidas täpsustatakse roheline võrgustiku tingimusi. Samuti teeme ettepaneku antud peatükis välja tuua milliste asulate tiheasustuse piire on muudetud võrreldes maakonnaplaneeringu linnalise asustusega aladega.	<i>kontekstis üksikasjalikumalt käsitletud ning kohalikele vajadustele vastavaks viidud.</i> See kehtib kõikide MP tingimuste kohta hoolimata valdkonnast. Ei pea otstarbekaks ÜPs täpsemalt välja tuua kuidas tingimusi on täpsustatud, sest seda infot ei ole ÜP rakendamise jaoks vaja ning see koormaks liialt ÜP mahtu, kus on eelkõige vaja keskenduda tingimustele, mitte niivõrd sellele kust tingimused tulid ja kuidas neid ÜP raames täpsustati. See on tööprotsessi info, mille kajastamine ÜP materjalide hulgas ei ole põhjendatud, sest me ei näe selle kasutusvajadust. Kuna maakonnaplaneeringu linnalise asustusega alad ja üldplaneeringu tiheasustusalad on erineva meetodika alusel määratud ja neil on erinev rakendamise põhimõte, siis ei näe vajadust neid piire omavahel täpsemalt analüüsida. Saame Teile vajalikud tiheasustuala kihid järelevalve käigus edastada, kui soovite enda jaoks seda võrdlust teostada. Kiili valla tiheasustusalad on määratud õigusaktide kohaste tingimuste rakendamiseks ning sellest lähtuvalt on need ka määratud.
		1.3. Seletuskirja ptk 4.10 on lk 29 seatud tingimus: Seni hoonestamata kinnistul on rohevõrgustiku tugialades võimalik uut elamukompleksi kavandada juhul, kui kinnistu suurus on vähemalt 2 ha. Harju maakonnaplaneering 2030+ on ptk 3.3.1 lk 49 seadnud üldised kasutustingimused roheline võrgustiku alal, sh: Seni hoonestamata maa-alale on uusi hooneid võimalik kavandada juhul, kui majapidamiste omavaheline kaugus on vähemalt 500 m, kui üldplaneeringuga ei ole seda täpsustatud. Üldplaneeringu materjalidest ei selgu kas Kiili Vallavalitsus on kaalunud roheline võrgustiku alale ehitamise tingimusena majapidamiste vahelise miinimumkauguste määramist.	1.3. Täpsustame tingimust selliselt, et lisame nii min. krundi suuruse kui ka hoonete omavahelise kauguse, kuna mõlemad näitajad on asustustiheduse reguleerimiseks vajalikud.

		1.4. Joonistel „Maakasutus“ ja „Tehniline taristu“ on ära toodud jalg- ja jalgrattateed, mis peaks tähistama nii olemasolevaid kui ka perspektiivseid kergliiklusteid. Joonistel on kergliiklusteid ette nähtud olulisemalt vähematel teelõikudel, kui oli kavandatud Harju maakonnaplaneeringus 2030+. Samas on valla veebilehel võimalik tutvuda ka avalikustatud üldplaneeringu eskiislahenduse kaardirakendusega, kus kergliiklusteede ja matkaradade võrgustik on ulatuslikum üldplaneeringu joonistel toodust. Rahandusministeeriumile jääb arusaamatuks kas Kiili valla üldplaneering teeb ettepaneku maakonnaplaneeringus kavandatud kergliiklusteede võrgustiku vähendamiseks. Eeltoodust tulenevalt palume kohalikul omavalitsusel üldplaneeringu joonised ja kaardirakenduses avaldatud andmed omavahel kooskõlla viia.	4.Oleme eskiisi avalikustamise järgselt jalg- ja jalgrattateid oluliselt täpsustanud. Jalg- ja jalgrattateede määramisel on mh olnud aluseks maakonnaplaneering, kuid täiendavalt oleme arvestanud teede elluviidavusega ning kohapealsete vajaduste ja võimalustega.
		2.Üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu sisu 2.1.KSH aruande eelnõu ptk 1.5 on märgitud KSH koostamise lähtedokumendiks Kiili Vallavolikogu 05.05.2014 otsus nr 1-3/21 “Kiili valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine”. Rahandusministeeriumile jääb arusaamatuks miks on aluseks võetud Kiili Vallavolikogu 05.05.2014 otsus nr 1-3/21 kui Kiili Vallavolikogu algatas 19.04.2018 otsusega nr 10 käesoleva Kiili valla üldplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegiline hindamise.	2.1.Viide algatamisotsusele korrigeeriti KSH aruandes.
		2.2. KSH aruande eelnõu ptk 4.6 teeb lk 64 ettepaneku: Kuna vallas käesoleval ajal jäätmejaam või suurem kogumiskoht puudub, siis on asjakohane selle võimalik asukoht ÜPs määrata. Üldplaneeringu seletuskirja ptk 5.10.2 sedastab: Kiili vallas kehtiv jäätmekava näeb ette vajadust piirkonda uute jäätmejaamade rajamiseks, ehitus- lammutusjäätmete üle andmise ja kohapeal	2.2.Oleme ÜPs täna teadaolevad ja võimalikud perspektiivsed alternatiivsed jäätmejaama asukohad peale märkinud. Vajadusel saab jäätmekäitluskohti ka täiendavatesse asukohtadesse kavandada, kui see perspektiivis vajalik peaks olema, selleks on ÜPs määratud paindlikud ehitustingimused, mis võimaldavad jäätmekäitlust (sh jäätmejaamu) kavandada kõigile tootmise maa aladele.

		käitlemise võimaluste suurendamiseks ning vähemalt ühe korduskasutuskeskuse rajamiseks elanikele sobivasse liikumispiirkonda. Ühtlasi antakse tingimused uue jäätmekäitluskoha asukoha valikuks, kuid ei nähta ette jäätmejaama rajamist, nagu KSH soovitab. Märgime, et PlanS § 75 lõike 2 alusel on üldplaneeringu ülesanne kohaliku tähtsusega jäätmekäitluskohtade asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine. Palun kohalikul omavalitsusel kaaluda ja selgitada kas ja millises menetluses on Kiili Vallavalitsusel kavas Kiili valda jäätmejaama rajamine ja selle asukoha kaalumine, kui seda hetkel üldplaneeringu koostamisel ei tehta.	
		2.3. KSH aruande eelnõu ptk 4.3.2 on lk 54 nimetatud: Kiili valla puhul saab KAH metsaladeks pidada Kangru, Luige ja Kiili vahetu ümbruse metsaalasid, mis tuleks ÜPs määrata KAH aladeks. Soovitav oleks antud asumite vahetus läheduses (vähemalt 50 m ulatuses äärmistest kruntidest) metsaaladel vältida lageraieid ning teavitada elanikkonda kavandatavast raietegevusest. Üldplaneeringu seletuskirja ptk 4.12 on tingimustes toodud: Luige-Kangru piirkonnas paiknevad avalikust huvist lähtuvad puhkeväärtuslikult olulised metsaalad, kus metsa majandamise kavandamine toimub koostöös omavalitsuse ja kohalike elanikega soovitatavalt metsamajandamise kava alusel. Palun kohalikul omavalitsusel selgitada millistel kaalutlustel ei käsitleta Kiili alevi vahetu ümbruse metsaalasid KAH aladena, kuigi KSH vastava ettepaneku teeb ning miks ei peetud vajalikuks üldplaneeringu seletuskirja lisada KSH aruande eelnõus toodud soovitus vältida lageraieid asumite vahetus läheduses olevatel (vähemalt 50 m ulatuses äärmistest kruntidest) metsaaladel.	2.3.Oleme KSH ja ÜP termineid selles osas täpsustanud ning räägime antud aladel (väärtuslikest) puhkemetsadest, millele on seatud vastavad tingimused ÜPga. Alad on märgitud üldplaneeringu kaardile. KAH ala terminit on otsustatud nii ÜPs kui KSHs mitte kasutada, kuna tegu on RMK terminiga, mille definitsioon, alade määramine ja seal kehtivad tingimused on nende poolt määratud. Kuna KAH alade info ei ole avalik, ei ole otstarbekas seda mõistet ÜPs kasutada. Oleme ÜPs kogukonna ja KOVi vajadustest lähtuvalt määranud vajalikud alad ja tingimused kohalikus ja ÜP kontekstis. Täiendav koostöö RMK jt metsamaa omanikega on pooleli.

		2.4. KSH aruande eelnõu ptk 4.3.2 on märgitud, et „Erametsade majandamisel lähtutakse metsaseadusest ning selle alamaktidest. Täiendavate kitsenduste seadmisel üldplaneeringus tuleks metsa omanikule tagada piirangu talumise kompenseerimine.“ Rahandusministeerium märgib, et planeeringu koostamise raames on kohalikul omavalitsusel võimalik seada piiranguid, mis on seaduses ette nähtud (üldplaneeringu puhul PlanS § 75 lõige 1 punktid 10, 14, 21). Märgime, et piirangud peavad olema vajalikud, asjakohased ja igakülgset põhjendatud. Põhiseaduse § 32 lõikes 2 sätestatud omandikitsenduste korral on kinnisasja omanikel põhiseadusest tulenev õigus saada kitsenduste (st piirangute) talumiskohustuse eest mõistlikku hüvitist. Asjas 3-3-1-69-09 on Riigikohus tõdenud, et hüvitise maksmise kohustus on juhul, kui omandipõhiõiguse riive on sedavõrd intensiivne, et ei ole võimalik leida mõistlikku tasakaalu üldiste ja üksikisikute huvide vahel. Konkreetsetel juhtudel kitsenduste seadmise tulemusel hüvitise maksmise vajaduse kindlaks tegemiseks on vajalik iga üksikjuhtumi eraldi hindamine, mille käigus tuleb selgitada, kas kitsendus on proportsionaalne, millised on selle tagajärjed omanikule ja kas sellest tulenevalt on hüvitise, sh saamata jäänud tulu, maksmine nõutav või mitte. Tegemist võib olla näiteks juhul, kui kitsenduse seadmise tagajärjel muutub kinnisasja, sh metsamaa, sihtotstarbeline kasutamine võimatuks (selle hindamise kohta vt TlnRko 30.10.2018, 3-17-131). Sellise olukorraga ei pruugi aga tegemist olla juhul, kui metsaomanik saab oma maad jätkuvalt muul viisil majandada; näiteks kui keelatud on lageraie, kuid säilib võimalus muude uuendusraiate (turberaie) kasutamiseks. Eeltoodust tulenevalt palume kohalikul omavalitsusel kaaluda, kas	2.4.Vastav lause KSH aruandest eemaldati.
--	--	--	--

			niivõrd range soovitus nagu „Täiendavate kitsenduste seadmisel üldplaneeringus tuleks metsa omanikule tagada piirangu talumise kompenseerimine“ on KSH aruande eelnõus vajalik, sest kompensatsiooni vajaduse ja suuruse saab määrata iga üksikjuhtumi puhul eraldi.	
			2.5. KSH aruande eelnõu ptk 6 teeb lk 71 ettepaneku rohevõrgustiku toimimiseks tagada rohevõrgustiku koridori aladele ehitades vähemalt 200 m laiuse koridori säilimine. Üldplaneeringu seletuskirja ptk 4.10 annab lk 29 tingimuse, et rohevõrgustiku koridori ehitades peab olema tagatud vähemalt 100 m laiuse koridori säilimine. Palun kohalikul omavalitsusel selgitada millistel kaalutlustel on KSH soovitatud rohekoridoride laiuseid vähendatud.	2.5. Laiust on täpsustatud, vajalik laius on 200 m.
			2.6. KSH aruande eelnõu ptk 4.8.1 on viidatud vanale Muinsuskaitseaduse § 44 3 lõikele 1, mis sätestas, et kui mälestisel või mis tahes muus paigas tööd tehes avastatakse inimtegevuse tagajärjel ladestunud arheoloogiline kultuurkiht, sealhulgas inimluud, või kultuuriväärtusega leid, on tööde tegija kohustatud töö seiskama, säilitama leiukoha muutumatu kujul ning viivitamata teatama sellest Muinsuskaitseametile ja valla- või linnavalitsusele. Märgime, et hetkel kehtiva Muinsuskaitseaduse (edaspidi MuKs) § 3 lõike 7 kohaselt arvestavad riik ja kohaliku omavalitsuse üksused oma ülesannete täitmisel kultuuripärandi kui avaliku väärtusega ning teevad omavahel koostööd, et toetada kultuuripärandi säilimist ja kasutuses hoidmist. MuKs § 25 lõike 2 kohaselt peab igaüks rakendama ettevaatusmeetmeid, et vältida arheoloogilise leiukoha ja arheoloogilise leiu rikkumist ning hävitamist. Lisame, et MuKs § 3 lõige 7 põhimõtte ühtib ka PlanS §-s 8 toodud elukeskkonna parendamise põhimõtte ja §-s10 toodud huvide tasakaalustamise ja lõimimise	2.6.Vastav viide korrigeeriti KSH aruandes.

			põhimõttega. Eeltoodust tulenevalt palume Kiili Vallavalitsusel viidata KSH aruande eelnõus hetkel kehtivatele õigusaktidele.	
			2.7. Üldplaneeringu seletuskirja ptk 3.3 on lk 12 toodud, et detailplaneeringu koostamise kohtustus ei ole vajalik planeerimist reguleerivates õigusaktides toodud juhtudel. Teeme ettepaneku selguse huvides nimetada seletuskirjas ka need õigusaktid.	2.7. Ei pea otstarbekaks õigusaktis toodud punktidele täpsemalt viidata, kuna need tingimused võivad olla ajas muutuvad ning seaduse muutudes on otstarbekas kui ÜP viitab sellele üldiselt. See on läbiv põhimõte kogu ÜP raames.
			2.8. Üldplaneeringu seletuskirja ptk 3.7.1 tingimusena lk 17 on toodud: Uue korterelamu kavandamisel tuleb jätta piisav kaugus naabrusesse jääva olemasoleva üksikelamu või kahe korteriga elamu vahele, et tagada privaatsus. Teeme ettepaneku mõistet „piisav kaugus“ üheselt mõistetavalt defineerida, et vältida tarbetuid vaidlusi elanike ja arendajate vahel üldplaneeringu elluviimisel.	2.8. Piisav kaugus on objekti- ja asukohapõhine näitaja, ÜPs ei ole võimalik seda täpsemalt defineerida, vaid tegu on konkreetse olukorraga seotud kaalutusotsusega. Tegu on ÜP üldisema tingimusega, mille üle otsustatakse täpsemalt detailplaneeringu staadiumis.
			2.9. Üldplaneeringu seletuskirja ptk 3.5 toodud tabelis 1 on hajaasustusalal ette nähtud krundi maksimaalseks täisehituseks 20% ning minimaalseks krundi suuruseks uutele moodustatavatele maatulundusmaa kruntidele 2 ha. Antud tingimused võimaldavad tõlgendada, et hajaasustuses on võimalik teatud tingimustel ühe krundi piires täis ehitada 4000 m ² või enam. Teeme ettepaneku antud tingimust täpsustada.	2.9.Seni ei ole vald hajaasutusse sellist survet ega soovi ettepanekuna kohanud. Oleme jätnud hajaasutuses reeglid veidi paindlikumad et sealset üksikelamute rajamist mitte liialt reguleerida. Kui elanikul on soov suuremat hoonet rajada, siis muude tingimuste sobides, saab seda kaaluda. Tõenäosus, et keegi soovib 4000 m ² või enama suurusega eluhoonet rajada ei ole realistlik.
			2.10. Üldplaneeringu seletuskirja ptk 4.5 tingimusena lk 26-27 on toodud: Planeeringute ja ehitusprojektide koostamisel, samuti ehitus-, metsa- ja põllumajandustöödel jm inimtegevuse käigus võimalusel arvestada pärandkultuuri objektide asukohtadega ning tagada nende olemasoleval kujul säilimine või taastada võimalusel nende algne kuju. Samuti on ptk 4.6 tingimusena toodud lk 27: Võimalusel tagada objektide juurde avalik juurdepääs. Rahandusministeeriumi hinnangul on terminid	2.10. Kuna antud objektid ei ole otseselt kaitse all ning need pole muudmoodi õigusaktidega reguleeritud, siis soovib omavalitsus jätta nende objektidega seotud tingimused soovituslikuna. Kohustuslikke reegleid me neile objektidele ÜP raames anda ei soovi, vaid pigem anda üldised paindlikud soovitusel, mida vajadusel asukoha- ja objektipõhiselt kaaluda.

			„võimalusel arvestada“, „taastada võimalusel“ ja „võimalusel tagada“ tingimuse jaoks ebamäärane sõnastus. Teeme ettepaneku kaaluda sõna „võimalusel“ välja jätmist antud kontekstis.	
			2.11. Üldplaneeringu seletuskirja ptk 4.10 on toodud, millised tingimused kehtivad rohelise võrgustiku tugialadel ning millised rohekoridoridel. Joonisel väärtused ja piirangud ei ole aga eristatud, millised osad rohelisest võrgustikust on tugialad ja millised rohekoridorid. Keskkonnaagentuuri tellitud Rohevõrgustiku planeerimisjuhendi ja Rahandusministeeriumi koostatud „Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks“ kohaselt koosneb rohevõrgustik tugialadest ja neid ühendavatest koridoridest. Üldplaneeringu ülesanne on täpsustada rohevõrgustiku ruumielemente ja neis kehtivaid tingimusi. Tugialade ja koridoride eristamine on vajalik, et anda selge arusaam, kus kehtivad koridoridele, kus erinevatele tugialadele määratavad tingimused. Teeme ettepaneku lähtuda rohevõrgustiku täpsustamisel eelpool nimetatud juhenditest.	2.11.Täpsustame RV tugialasid ja koridore.
	LÄHTESEISUKOHAD –12.10.2018 nr 14-11/7484-2	1. Rahandusministeerium on 15.05.2018 kirjas nr 14-10/3340-2 esitanud ettepanekuid Kiili valla üldplaneeringu algatamisele, palume üldplaneeringu koostamisel nende ettepanekutega arvestada. 2. Peatükist 7.1 ei nähtu, millises üleriigilise levikuga ajalehes või maakonnalehes on kohalikul omavalitsusel kavas vastavaid teateid avaldada. Palume üldplaneeringu lähteülesande peatükki 7.1 täiendada, et selguks millise üleriigilise levikuga ajalehe või maakonnalehe on kohalik omavalitsus määranud valla ametlike teadete avaldamise kohaks. 3. Kuivõrd Kiili Vallavalitsus ei ole hetkel esitanud keskkonnamõju strateegilise hindamise	1.Teadmiseks võetud. 2. Lisatud. 3. Arvestatud.	

		väljatöötamise kavatsust (edaspidi KSH VTK) ettepanekute saamiseks, tuletame kohalikule omavalitsusele meelde, et ka KSH VTK tuleb enne üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu avalikustamist esitada PlanS § 81 lõike 1 kohase seisukohtade saamiseks. 4. Võttes aluseks PlanS § 81 lõikes 3 ning Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määruse nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute koostööalastamise alused“, ei pea Rahandusministeerium hetkel vajalikuks Kiili valla üldplaneeringu koostamisel määrata täiendavaid koostöötegijaid lisaks lähteseisukohtade peatükis 7.2 „Kaasatavad osapooled“ märgitud asutustele.	4. Teadmiseks võetud.
--	--	--	------------------------------